

ΤΖΩΝ ΣΤΑΪΝΜΠΕΚ

Ανθρωποι και ποντίκια

πέλλα

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΠΟΝΤΙΚΙΑ

Ο καθένας ζητάει να μιλήσει για τη ζωή του, για τη μοναξιά του, για τα όνειρά του: τι θέλει ν' αποκτήσει για να 'ναι ευτυχισμένος. Τι θα 'ταν αν ακολουθούσε άλλο δρόμο στη ζωή του. Τι θα πετύχαινε αν είχε λιγη γη δική του. Τέλος αναρωτιέται, γιατί να υπάρχει ανασφάλεια ζωής...

Στο βιβλίο « Άνθρωποι και ποντικά», ο Τζων Στάινμπεκ, προσπάθησε μ' απλότητα να σκιαγραφήσει τη ζωή του καιρού του μέσα απ' τους δυο κεντρικούς του ήρωες, τον Τζωρτζ και τον Λένο. Ο δεύτερος αντιπροσωπεύει έναν κόσμο που ακόμα και στο έγκλημα δειχνει αθωότητα ή άγνοια. Βλάκας απ' τη φύση του φοβάται τον άνθρωπο και ζητάει τη ζωή στη μοναξιά, στον πρωτόγονο άνθρωπο...

Η ιστορία των δυο αυτών ανθρώπων ξετυλιγεται σ' ένα τοκφλίκι όπου αναζητούν δουλειά. Εκεί θ' αντιμετωπίσουν τη βρωμιά και τον ίδιο ανθρώπινο φόβο. Πλάθουν όλοι τους όνειρα. Ζητούν την απελευθέρωσή τους. Αιώνια χαμένη πάλη. Αποζητούν το φευγιό, αιώνια ποντικά που θέλουν να ζήσουν στις ανήλιες τρύπες τους...

Το έργο δεν το συνθέτουν ούτε η πλοκή, ούτε η αφηγηματική μαεστρία. Εκείνο όμως που ιδιαίτερα εξέχει είναι πως ο συγγραφέας του, φτάνει στο στόχο του με το να περιγράφει ρεαλιστικά τον ανθρώπινο κόσμο.

Τέλος ο Τζωρτζ σκοτώνει το Λένο, το αποβλακωμένο παιδί που το προστάτευε, για ν' αποδείξει έτσι ο συγγραφέας πως ο άνθρωπος ανοίγει νέους ορίζοντες όταν αφανίζει αυτό που λέγεται εμπόδιο και που του φράζει το δρόμο προς την επιτυχία του...

ΤΖΩΝ ΣΤΑΪΝΜΠΕΚ

ΑΝΘΡΩΠΟΙ
ΚΑΙ
ΠΟΝΤΙΚΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΚΟΣΜΑ ΠΟΛΙΤΗ

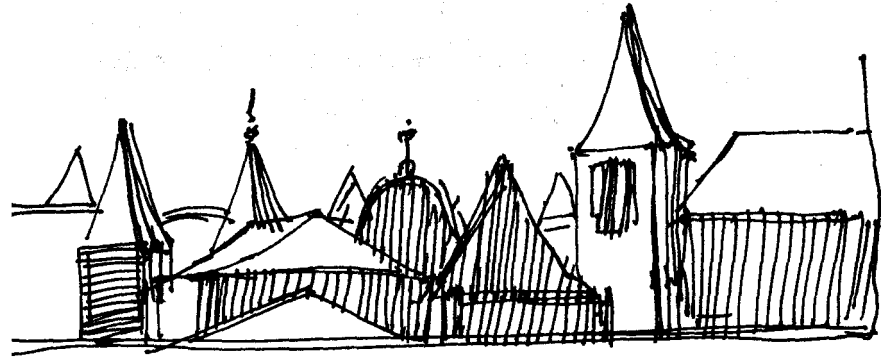
Ἐκδόσεις

Θ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Κωλέττη 15 καὶ Ἐμμ. Μπενάκη Ἀθήνα

τηλ. 36.18.205 - 36.16.286

ΛΙΓΑ μίλια πιό κάτω από τὸ Σολεντάτ, ὁ ποταμὸς Σάλινα κυλάει τὰ βαθιὰ καὶ πράσινα νερά του πλάι στὴ λοφοσειρά. Τὸ νερὸ εἶναι χλιαρό, γιατί, πρὶν φτάσει ὡς τὴ λιμνούλα, περνάει πάνω ἀπὸ τὴν κίτρινη ἀμμουδιά, πού τὴν πυραχτώνει ὁ ἥλιος. Ἀπὸ τὴ μιά μεριά τοῦ ποταμοῦ, οἱ χρυσοκίτρινες πλαγιές σχηματίζουν μιὰ καμπύλη πού ἀνηφορίζει ὡς τὸ θραχιασμένο καὶ ἀπότομο θουνό, τὸ Γκάμπιλαν, ἐνῶ, ἀπὸ τὸ μέρος τῆς κοιλάδας, ἡ ἀκροποταμιὰ εἶναι πηχτὴ ἀπὸ δέντρα: Ἰτιές, μὲ ζωηρὴ πράσινη φυλλωσιὰ τὴν ἀνοιξη, πού στὰ πιό χαμηλὰ κλωνιά τους κρέμονται ἀκόμα τ' ἀπομεινάρια ἀπ' ὅ,τι παράσυρε ὡς ἐδῶ ἡ χειμωνιάτικη πλημμύρα, καὶ συκομουριές μὲ λευκὰ πιτσιλωτὰ καὶ πλαγιαστὰ κλωνιά πού γέρνουν πάνω στὴ λιμνούλα. Κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα ἡ ἀμμουδερὴ ἀκροποταμιὰ εἶναι σκεπασμένη μ' ἓνα παχὺ στρώμα ξερὰ φύλλα, τόσο ξερὰ, πού γίνεται μεγάλη φασαρία ὅταν περνάει ἀνάμεσά τους καμιὰ σάυρα. Τὸ θραδάκι, τὰ κουνέλια ξετρυπώνουν μὲς ἀπὸ τοὺς θάμνους κι' ἔρχονται νὰ καθήσουνε στὴ ἀμμουδιά. Πάνω στὸ ὑγρὸ πλάτωμα ξεχωρίζουν ἀφθονὰ τὰ χνάρια πού ἀφήνουν οἱ ωφίτσες κάθε νύχτα, καθὼς καὶ οἱ σκύλοι ἀπὸ τὰ κτήματα ἐκεῖ γύρω, καὶ μπηχτὲς διχαλωτὲς πατημασιές τῶν ἐλαφιῶν, πού κατεβαίνουνε νὰ πιοῦνε σὰν πέσει τὸ σκοτάδι.

Μὲς ἀπὸ τίς Ἰτιές καὶ τίς μουριές, περνᾷ ἓνα μονο-

πάτι: αὐτὸ τὸ μονοπάτι ἀκολουθοῦν τὰ παλικάρια ποῦ δουλεύουνε στὰ κτήματα, σὰν κατεβαίνουν νὰ κολυμπήσουν μὲς στὴ βαθιὰ λιμνούλα, καθὼς καὶ οἱ ἀλῆτες ποῦ ἔρχονται τὸ βραδινὸ νὰ ξαποστάσουν ἀπ' τὴν κούραση πλάι στὸ ποτάμι. Μπροστὰ στὸ χαμηλὸ καὶ ὀριζόντιο κλῶνο μιᾶς γιγάντιας συκομουριάς, σωρευτήκαν οἱ στάχτες ἀπὸ τὶς φωτιές ποῦ ἀνάθουν οἱ περαστικοί: ὁ κλῶνος λείανε καὶ τρίφτηκε ἀπ' τὸ πολὺ ποῦ κάθονται πάνω του οἱ ἄνθρωποι.

Ἐνα βραδινὸ, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ ζεστὴ μέρα, τὸ ἀεράκι φυσοῦσε μέσα στὶς φυλλωσιές. Ὁ ἴσκιος ἀνέβαινε ὀλοένα τὶς πλαγιές σκεπάζοντας τὰ θουναλάκια. Στὶς ἀμμουδερές ὄχθες τοῦ ποταμοῦ, τὰ κουνέλια κάθονταν ἀκίνητα, σὰν νάταν σκαλισμένα πάνω σὲ γκρίζα πέτρα. Τὴν ὥρα ἐκεῖνη ἀκουστήκανε πατήματα, καὶ τρίξανε τὰ ξεραμένα φύλλα τῆς συκομουριάς πάνω στὴ δημοσιά. Τὰ κουνέλια τρέξανε ἀθόρυβα νὰ κρυφτοῦν. Ἐνας μακροκάνης ἐρωδιὸς πέταξε βαριά στὸν ἀέρα, κι' ὁ θόρυβος ἀπ' τὶς φτεροῦγες του ξεμάκρυνε ἀκολουθώντας τὸ ποτάμι. Γιὰ μιὰ στιγμή, ὄλος ὁ τόπος ἀπόμεινε ἤρεμος, δίχως ζωή,—ἔπειτα, δυὸ ἄντρες ξεπροβάλλανε ἀπὸ τὸ μονοπάτι καὶ ἤρθανε στὸ ξέφωτο, κοντὰ στὴν πράσινη λιμνούλα.

Πάνω στὸ μονοπάτι, περπατοῦσαν ὁ ἕνας πίσω ἀπὸ τὸν ἄλλο,—κι' ἀκόμα, ἐδῶ στὸ ξέφωτο, στέκονταν ὁ ἕνας πίσω ἀπὸ τὸν ἄλλο. Καὶ τῶν δυὸ τὰ πανταλόνια καὶ τὰ σακάκια ἦταν ἀπὸ μπαμπακερὸ χοντροῦφασμα μὲ μπρούτζινα κουμπιά. Καὶ οἱ δυὸ φοροῦσαν μαῦρα καπέλα ποῦ κατάντησαν νὰ μὴ ἔχουν πιά κανένα σχῆμα, καὶ εἶχαν καὶ οἱ δυὸ δεμένο πάνω στοὺς ὤμους τους ἕνα ρόλο κουθέρτες. Ὁ πρῶτος ἀπ' τοὺς δυὸ ἦταν κοντός καὶ εὐκίνητος, μελαψός, μὲ ἀνήσυχα μάτια καὶ ζωηρὰ χαρακτηριστικά. Ὅλα τὰ μέρη τοῦ κορμοῦ του ξεχωρίζανε σὲ καθαρὲς γραμμές: μικρὰ καὶ δυνατὰ χέρια, μπράτσα ὄλο μυῶνες, λεπτὴ καὶ κοκκαλιάρικη μύτη. Ὁ ἄλλος, ποῦ ἐρχόταν πίσω του, ἦταν ἡ ἀντίθεσή του: πελώριος, μὲ πρόσωπο πλαδαρὸ καὶ δίχως ἔκφραση, μεγάλα ξέθωρα μάτια, ὄμοι φαρδιοὶ καὶ πεφτοὶ. Εἶχε βαριά περπατησιὰ κι' ἔσερνε τὰ πόδια του ὅπως τὰ σέρνουν οἱ

ἀρκοῦδες. Τὰ χέρια του δὲν κουνοῦσαν καθὼς περπατοῦσε, κρέμονταν πλαδαρὰ στὰ πλευρά του.

Ὁ πρῶτος στάθηκε ἀπότομα σὰν ἔφτασε στὸ ξέφωτο, ἔτσι ποῦ αὐτὸς ποῦ τὸν ἀκολουθοῦσε λίγο ἔλειψε νὰ πέσει ἀπάνω του. Ἐβγαλε τὸ καπέλλο του, μὲ τὸ μεγάλο δάχτυλο σκούπισε τὸν ἰδρώτα στὸ πετσί ἀπὸ μέσα, κι ὕστερα τὸν τίναξε. Ὁ πελώριος ὁ σύντροφός του ἔριξε χάμω τὶς κουθέρτες, ρίχτηκε μὲ τὴν κοιλιά κι' ἄρχισε νὰ πίνει ἀπὸ τὸ πράσινο νερὸ τῆς λιμνούλας. Ἦπινε ἀπληστὰ, μὲ κάτι μεγάλες ρουφηξιές, ρουθουνίζοντας σὰν ἄλογο. Ὁ μικρὸς ἔτρεξε κοντὰ του νευριασμένος.

—Λένο, τοῦ λέει ζωηρὰ. Λένο, γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μὴν πίνεις τόσο πολὺ.

Ὁ Λένος ἐξακολουθοῦσε ὥστόσο νὰ ρουφᾷ ἀπ' τὴν λιμνούλα. Ὁ μικρὸς ἔσκυψε καὶ τὸν ἄδραξε ἀπὸ τὸν ὄμο:

—Λένο, θ' ἀρρωστήσεις ὅπως ἀρρώστησες καὶ ψὲς τὴ νύχτα.

Ὁ Λένος θούτηξε τὸ κεφάλι του μὲς τὸ νερὸ, ἔτσι ὅπως ἦταν μὲ τὸ καπέλλο, ἔπειτα κάθησε στὴν ἀκροποταμιά, καὶ στάζαν τὰ νερά πάνω στὰ ρούχα του καὶ πίσω μὲς στὸ σβέρκο.

—Καλὸ ἦτανε, Τζώρτζ, γιὰ πιὲς κι, ἐσύ. Πιὲς μιὰ γερὴ ρουφηξιά, τοῦ λέει καὶ χαμογέλασε εὐτυχισμένος.

Ὁ Τζώρτζ ἔλυσε τὸ ρόλο ἀπὸ τοὺς ὤμους του καὶ τὸν ἀκούμπησε χάμω.

—Δὲν εἶμαι σίγουρος πὼς εἶναι καθαρὸ, τοῦ λέει. Μοιάζει σὰν μουχλιασμένο.

Ὁ Λένος χτύπησε τὸ νερὸ μὲ τὴν χεράκλα του καὶ τῶκανε ν' ἀναπηδήσει πιτσιλώνοντας. Πάνω στὴν ἐπιφάνεια σχηματίστηκαν στεφάνια ποῦ ὄλο πλάταιναν, ἔφτασαν ὡς τὴν ἄλλη ἄκρη τῆς λιμνούλας, καὶ ξαναγύρισαν πίσω. Ὁ Λένος τὰ καμάρωνε.

—Κοίτα Τζώρτζ. Κοίτα τί ἔκανα!

Ὁ Τζώρτζ γονάτισε πλάι στὴν λιμνούλα καὶ ἤπια ἀπὸ τὴ χούφτα του μὲ γρήγορες γουλιές.

—Ἡ γεύση του εἶναι καλὴ, παραδέχτηκε κι' αὐτός. Κι' ὅμως δὲ φαίνεται νά'ναι τρεχούμενο. Λένο, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ πίνεις ἀπὸ νερὸ ποῦ δὲν εἶναι τρεχούμενο,

του λέει κουρασμένος να τον δασκαλεύει όλη την ώρα.
'Εσύ, άμα διψάς, είσαι άξιος να πιεις και θούρκο.

"Εριξε μια χούφτα νερό στο πρόσωπό του, και τόντριψε με το χέρι του καθώς και κάτω άπ' το πηγούνι και το λαιμό του τρόγυρα. "Επειτα, ξανάβαλε το καπέλο του, τραθήχτηκε λίγο πιό πίσω έτσι καθιστός, ανέβασε τα γόνατά του και τ' άγκάλιασε. 'Ο Λένος, πού τον παρατηρούσε προσεχτικά, τον μιμήθηκε σε όλα. Τραθήχτηκε λίγο πιό πίσω, ανέβασε τα γόνατά του, τ' άγκάλιασε και κοίταξε τον Τζώρτζ, για να θεβαιωθεί πώς όλα τάχε κάνει στην έντέλεια. Κατέβασε λίγο πιό χαμηλά το καπέλο του, όπως ήταν και το καπέλο του Τζώρτζ.

'Ο Τζώρτζ καθότανε άκεφος και κοίταζε το νερό. Τα ματόφυλλά του ήτανε στίς άκριες κοκκινισμέν' από τον ήλιο.

Τόν πήρε ο θυμός :

—"Αν αυτός ο μπάσταρδος ο σωφέρ ήξερε τι του γίνεται, θα πηγαίναμε κατευθείαν στο τσιφλίκι με το λεωφορείο. «'Εδα πά θρίσκειται», μάς λέει, «έδα πά». "Ε, πού να πάρει! Τέσσερα μίλια ήτανε το «έδα πά» του. Δεν είχε όρεξη να μάς πάει ως το τσιφλίκι, να τι ήτανε. 'Από τεμπελιά και μόνο. Μπορεί και να μη στάθηκε ούτε στο Σολεντάτ. Μάς πέταξε έξω και μάς λέει: «'Εδα πά, λίγο πιό κάτω». Βάζω στοιχημα πώς ήταν πιό πολύ από τέσσερα μίλια. Και μ' αυτή τη ζέστη!

'Ο Λένος του έριξε μια δειλή ματιά :

—Τζώρτζ ;

—Ναί, τι θές ;

—'Ποῦ θα πάμε, Τζώρτζ ;

'Ο κοντούλης έχωσε πιό μέσα το καπέλο του, και τον κοίταξε με σουφρωμένα φρύδια :

—"Ωστε το ξέχασες κιόλα, ξ ; Πόσες φορές θα πρέπει να σ' το ξαναπώ ; Μωρέ είσαι θεοπάλαθος—Χριστέ και Κύριε !

—Τό ξέχασα, είπε ο Λένος με σιγανή φωνή. 'Ωστόσο πάσκισα να μην το ξεχάσω. Μά το Θεό σου λέω, Τζώρτζ.

—Πάει καλά, πάει καλά. Θα σου το ξαναπώ λοι-

πόν. Δεν έχω δά και τίποτα καλύτερο να κάνω. "Όλη μου τη ζωή, θα χάνω τον καιρό μου να σου λέω τό ένα και τ' άλλο, έσου να τα ξεχνάς, και όλο να σ' τα ξαναλέω.

—Πάσκισα και ξαναπάσκισα να θυμηθώ, είπε ο Λένος, μα δίχως κανένα όφελος. Θυμάμαι πού μούλεγεσ για τα κουνέλια, Τζώρτζ.

—Στό διάολο τα κουνέλια! Τό μόνο πού θυμάσαι πάντα είναι τα κουνέλια. Πάει καλά. Τώρα, πρόσεξε τι θα σου πώ και να το θυμάσαι τούτη τη φορά για να μην έχουμε μελάδες. Θυμάσαι πού καθόμαστε πάνω σ' ένα λούκι στην όδο Χόουαρντ και κοιτάζαμε μια πινακίδα ;

Τό πρόσωπο του Λένου φωτίστηκε μ' ένα χαμόγελο :

—Πώς, και θέβαια τό θυμάμαι, Τζώρτζ... μα... έπειτα τι κάναμε; Θυμάμαι πώς ήρθανε κάτι κοπέλες και τούς είπες... τούς είπες...

—Στό διάολο τι τούς είπα! Θυμάσαι πού πήγαμε στοῦ Μώρεῦ και Ρέντυ και μάς έδωσαν Δελτία 'Εργασίας και εισιτήρια για τό λεωφορείο ;

—Πώς, θέβαια, Τζώρτζ. Τό θυμάμαι τώρα.

"Εχωσε γρήγορα τα χέρια του μέσα στίς έξω τσέπες του σακακιού του :

—Τζώρτζ, δεν τ'όχω τό δικό μου. Πρέπει να τ'όχασα. Κοίταζε χάμω άπελπισμένος.

—Βρέ παλαθέ, και θέβαια δεν τ'όχεις. 'Εγώ τα φυλάω και τα δυό. Φαντάζεσαι πώς θα σου έμπιστευόμουνα τό Δελτίο σου 'Εργασίας ;

'Ο Λένος άναστéναξε με άνακούφιση.

—Νό... νόμιζα πώς τ'όχα θάλει στην έξω τσέπη.

Ξανάχωσε τό χέρι του μέσα στην τσέπη. 'Ο Τζώρτζ τον κοίταξε μες τα μάτια.

—Τι έβγαλες από την τσέπη σου ;

—Δέν έχω τίποτα στην τσέπη μου, του λέει με πονηρία.

Τό ξέρω πώς δεν έχεις τίποτα στην τσέπη σου. Τό κρατάς στο χέρι. Τι είν' αυτό πού κρύβεις μες στη χούφτα σου ;

—Τίποτα Τζώρτζ. Σου μιλάω τίμια.

—"Ελα, φέρ' το δώ.

‘Ο Λένος αποτραβήξε το χέρι του, έτσι όπως τ’αγε κλειστό.

—“Ένα ποντικάκι, Τζώρτζ.

—“Ένα ποντίκι; Ζωντανό;

—Χμ - χμ. “Ένα ψόφιο ποντικάκι, Τζώρτζ. Δέν τ’ο σκοτόωσα έγω. Σου μιλάω τίμια. “Έτσι τ’ο θρηκα, ψόφιο.

—Φέρ’ το δω!

—“Ω, άσε μούτο, Τζώρτζ.

—Φέρ’ το δω!

“Η χούφτα του Λένου άνοιξε σιγά - σιγά. ‘Ο Τζώρτζ πήρε τ’ο ποντίκι και τ’ο πέταξε στην πέρα όχητη της λιμνούλας, άνάμεσα στους θάμνους.

—Τι σου χρειάζεται τ’ο ψόφιο ποντίκι;

—Τ’αγε για να τ’ο χαϊδεύω στο δρόμο, με τ’ο δάχτυλό μου, άποκρίθηκε ό Λένος.

—Δέν είναι καμιά άνάγκη να χαϊδεύεις ποντίκια στο δρόμο, άμα εισαι μαζί μου. Θυμήθηκες τώρα που είναι να πάμε;

‘Ο Λένος φάνηκε να παραξενεύτηκε, έπειτα έχωσε τ’ο μούτρο του άνάμεσα στα γόνατα.

—Πάλι τ’ο ξέχασα.

—Χριστέ και Κύριε, έκανε ό Τζώρτζ παίρνοντάς τ’ο άπόφαση. “Άκου λοιπόν. Πάμε να πιάσουμε δουλειά σ’ ένα τσιφλίκι, σ’ ένα τσιφλίκι σαν κι’ αυτό που άφήσαμε” εκεί πάνω ψηλά.

—Πάνω ψηλά;

—Στ’ο Ούήντ.

—Πώς, θέβαια, θυμάμαι, στο Ούήντ.

—Τ’ο τσιφλίκι που πάμε τώρα θρίσκεται λίγο παρακάτω, κάπου ένα τέταρτο του μιλιού άπό δω. Θα πάμε να θρούμε τ’ο άφεντικό. Τώρα, πρόσεχε τι λέω: Θα τ’ο δώσω τ’α Δελτία μας ‘Εργασίας, μα έσύ δε θα πεις ούτε λέξη. Θα στέκεσαι και δε θα μιλάς. “Αν καταλάβει τι θεοπάλαθος εισαι, δε θα μάς δώσει δουλειά, αν όμως δεί πρώτα πώς δουλεύεις κι’ έπειτα σ’ άκούσει να μιλάς, τότε θα μάς δεχτεί. Τ’ο κατάλαθες;

—Πώς, θέβαια, Τζώρτζ. Και θέβαια τ’ο κατάλαθα.

—Πάει καλά. Λοιπόν, σ’α θα πάμε να θρούμε τ’ο άφεντικό, τι θα κάνεις;

—Θά... θά...

Στ’ο πρόσωπο του Λένου φαινόταν ή προσπάθεια που έβαζε για να σκεφτεί.

—Θά... Δέ θα... θγάλω μιλιά. Θα στέκομαι μονάχα να κοιτώ.

—“Έτσι μπράθο. Πες τ’ο άπό μέσα σου δυό - τρεις φορές για να μην τ’ο ξεχάσεις.

‘Ο Λένος σιγομουρμούριζε: «Δέ θα θγάλω μιλιά... δε θα θγάλω μιλιά... δε θα θγάλω μιλιά...»

—Πάει καλά, του λέει ό Τζώρτζ. Και ούτε θα κάνεις παλιοκαμώματα σαν εκείνα του Ούήντ.

‘Ο Λένος φάνηκε σαστισμένος.

—Σάν εκείνα που έκανα στο Ούήντ;

—Τί, κι’ αυτό τ’ο ξεχάσες; Καλύτερα λοιπόν να μη σ’ τα θυμήσω για να μην τ’α ξανακάνεις.

Μιά λάμψη νοημοσύνης φώτισε τ’ο πρόσωπο του Λένου.

—Μας διώξανε άπ’ τ’ο Ούήντ! Ξεφώνισε θριαμβευτικά.

—Μας διώξανε! ‘Εμείς τ’ο σκάσαμε. Ψάξανε παντού να μάς θρούν. μα δέν τ’α καταφέρανε να μάς πιάσουν.

‘Ο Λένος κρυφογελούσε άπό τ’α χαρά του:

—Βλέπεις; Αυτό τ’ο θυμόμουνα.

‘Ο Τζώρτζ ξάπλωσε στην άμμουδιά και σταύρωσε τ’α χέρια του κάτω άπ’ τ’ο κεφάλι. ‘Ο Λένος τόν μιμήθηκε—σήκωσε μάλιστα και τ’ο κεφάλι του να δεί αν τ’ο κανε δλόϊδια όπως ό άλλος.

—Μά τ’ο Θεό, εισαι μεγάλος μπελάς, ειπε ό Τζώρτζ. Θα ζούσα τόσο θμορφα και με τ’οση άπλοχεριά αν δε σ’ είχα στην καμπούρα μου. Θα καλοπερνούσα, μπορούσε να θρισκα και μια κοπέλα.

Για μια στιγμή, ό Λένος κειτότανε άμίλητος, έπειτα του λέει μ’ έναν τόνο γεμάτο έλπίδα:

—Μά θα δουλέψουμε στο κτήμα, Τζώρτζ.

—“Ωραία, τ’ο θυμάσαι καθώς θλέπω. ‘Απόψε όμως θα κοιμηθούμ’ έδω που θρισκόμαστε. “Έχω τ’ο λόγο μου.

“Η μέρα έπεφτε γρήγορα. Μόνο πιά οι κορφές του Γκάμπιλαν φλογίζονταν άπό τόν ήλιο, τ’ο φως είχε άποτραβηχτεί άπ’ τ’α κοιλάδα. “Ένα νερόφιδο αύλάκωνε τ’α λιμνούλα άνασηκώνοντας τ’ο κεφάλι του, ίδιο μικρό

περισκόπιο. Οί καλαμιές άργουσαλεύανε πάνω στο νερό. Μακριά, πάνω στη δημοσιά, κάποιος φώναξε κάτι, κι' ένας άλλος του άποκρίθηκε. Το άεράκι θρόισε για μιá στιγμή τά φύλλα τής συκομουριάς, κι' έπειτα ξεψύχησε με μιás.

—Τζώρτζ, γιατί δέν πάμε νά φάμε στο τσιφλικί; Θά θρούμε φαί εκεί πέρα.

‘Ο Τζώρτζ γύρισε πάνω στο πλευρό.

—“Έτσι. Μ' άρέσει έδω χάμω. Αύριο θά πιάσουμε δουλειά. Καθώς κατεβαίναμε, τó μάτι μου πήρε κάτι άλλωνιστικές μηχανές. Αυτό θά πεί πώς θά ξεπατωθούμε νά φτιαρίζουμε άραποσίτι. Άπόψε ξάπλα καί ρομάντσα. Μ' άρέσει.

‘Ο Λένος σηκώθηκε πάνω στά γόνατα καί κοίταξε τόν Τζώρτζ πού ήταν ξαπλωμένος.

—Δέ θά φάμε; τó λοιπόν;

—Καί βέβαια θά φάμε, φτάνει νά μου μαζέψεις μερικά ξερά κλαδιά. “Έχω μέσα στόν τορβά μου τρία κουτιά κονσέρβες φασόλια. Μάζεψε τά κλαδιά, καί θά σοῦ δώσω ένα σπίρτο νά τ' ανάψεις. Θά ζεστάνουμε τά φασόλια καί θά φάμε.

—Μ' άρέσουν τά φασόλια με σάλτσα ντομάτα, εἶπε ὁ Λένος.

—Θά τά φᾶς καί δίχως σάλτσα. Σήκω νά μαζέψεις ξύλα. Μή χασομερᾶς καί τριγουρίζεις, θά σκοτεινιάσει ἔπου νά ναι.

‘Ο Λένος σηκώθηκε ὀρθός καί χάθηκε μέσ στο ρουμάνι. ‘Ο Τζώρτζ άπόμεινε ξαπλωμένος στήν ἴδια θέση καί σιγοσφύριζε για νά περνᾶ ἡ ὥρα. Κάπου - κάπου ακούγονταν πλατσουλίσματα πρὸς τó μέρος πού εἶχε πάει ὁ Λένος, σά νά τσαλαβουτούσε κάποιος μέσα στο ποτάμι. ‘Ο Τζώρτζ σταμάτησε νά σφυρίζει καί άφουγκράστηκε.

—Βρὲ τó φουκαριάρη, ψιθύρισε ξαναπιάνοντας τó σφύριγμα.

Σέ λίγο ξαναγύρισε ὁ Λένος άπό τó ρουμάνι. Κρατούσε στο χέρι του ένα κλαδάκι. ‘Ο Τζώρτζ ανακάθισε.

—“Άκου, τοῦ λέει άπότομα. Δῶσε μου γρήγορα τόν ποντικό.

Μά ὁ Λένος προσπαθοῦσε, με χίλιες - δυὸ χειρονομίες, νά κάνει τόν άνήξερο.

—Ποιόν ποντικό, Τζώρτζ; Δέν κρατάω κανένα ποντικό.

‘Ο Τζώρτζ άπλωσε τó χέρι του.

—“Έλα, φέρ' τον. Παράτα τις ψευτιές, φέρ' τον, σοῦ λέω.

‘Ο Λένος δίστασε, ἔκανε λίγο πίσω, κοίταξε τó ρουμάνι σά νάθελε νά τó σκάσει άπό κεἶ για νά ξεφύγει.

—“Η θά μου δώσεις άμέσως τó ποντίκι πού κρατᾶς, ἢ θά σε σακατέψω στο ξύλο, τοῦ λέει ὁ Τζώρτζ κρύα - κρύα.

—Τί πράμα νά σοῦ δώσω, Τζώρτζ;

—“Ε, πού νά πάρει...—ξέρεις πολὺ καλά τί πράμα. Νά μου δώσεις άμέσως τó ποντίκι.

‘Ο Λένος ἔχωσε με άπροθυμία τó χέρι του στήν τσέπη. ‘Η φωνή του γίνθηκε κλαψιάρικη:

—Γιατί νά μὴν τó κρατήσω; Τό ποντίκι δέν εἶναι κανενός. Δέν τῶκλεψα. Τό βρήκα στὸ δρόμο.

Τό χέρι τοῦ Τζώρτζ άπόμεινε τεντωμένο με μιá έπιτακτική χειρονομία. ‘Ο Λένος πλησίασε με κακή θέληση, ἴδιο σκυλάκι πού δέ θέλει νά δώσει τó τόπι στόν κύριό του, ἔκανε λίγο πίσω, καί πάλι ξανασίμωσε. ‘Ο Τζώρτζ κροτάλισε τά δάχτυλά του, καί τότε ὁ Λένος τοῦ ἔδωσε τó ποντίκι.

—Δέν τοῦκανα τίποτα κακό, Τζώρτζ, τó χαίδευα μονάχα.

‘Ο Τζώρτζ σηκώθηκε καί πέταξε τó ποντίκι ὅσο μποροῦσε πιὸ μακριά μέσ στο ρουμάνι, ἔπειτα πήγε στή λιμνούλα κι' ἔπλυνε τά χέρια του.

—Θεοπάλαθε. Φαντάστηκες πώς δέν εἶδα πώς τά πόδια σου εἶναι βρεμένα, καί πώς δέν κατάλαβα πώς μπήκες στο ποτάμι για νά πιάσεις τó ποντίκι;

Τόν άκουσε νά κλαψαρίζει. Γυρίζει καί τοῦ λέει:

—Τί κάθεσαι καί μιξοκλαῖς σάν τó μωρό! Χριστέ καί Κύριε! Κοτζάμ παλικάρι!

Τά χείλια τοῦ Λένου σιγοτρέμανε, τά δάκρυα ξεχείλισαν άπ' τά μάτια του.

‘Ο Τζώρτζ ακούμπησε τó χέρι του στόν ὄμο τοῦ Λένου.

—Βρέ Λένο, τοῦ λέει. Δὲ σοῦ τὸν πῆρ' ἀπὸ μιζέρια. Αὐτὸς ὁ ποντικὸς δὲν ἦταν φρέσκος, θρώμαγε. Κι' ἐπει-
τα τοῦχεις σπάσει καὶ τὸ ραχοκόκαλο καθὼς τὸν χαι-
δεues. Θὰ βρεῖς κανέναν ἄλλο πού νᾶναι πιὸ φρέσκος,
καὶ τότε θὰ σοῦ τὸν ἀφήσω γιὰ λιγάκι.

ἽΟ Λένος κάθησε χάμω μὲ τὸ κεφάλι του σκυφτό:

—Δὲν ξέρω πού θὰ βρῶ ἄλλο ποντίκι. Θυμοῦμαι πὼς
ἦταν μιὰ κυρά πού μοῦδινε ποντίκια—ῶσα ποντίκια εἶχε.
Μὰ ἡ κυρά δὲν εἶναι τώρα δῶ.

—Μιὰ κυρά, ἔ; τοῦ λέει κοροϊδευτικά ὁ Τζῶρτζ. Καὶ
οὔτε κἂν θυμάσαι ποιά ἦταν ἡ κυρά. Ἦταν ἡ θειά σου
ἡ Κλάρα καὶ εἶχε πάψει νὰ σοῦ δίνει ποντίκια, γιατί τὰ
σκότωνες.

ἽΟ Λένος τὸν κοίταξε μὲ θλιμμένα μάτια.

—Ἦταν τόσο μικρά, τοῦ δικαιολογήθηκε. Ὅσο τὰ
χαιδεῦσα, ἐκεῖνα μοῦ δαγκώνανε τὰ δάχτυλα, τότε κι' ἐ-
γὼ τοὺς ζουλοῦσα λίγο τὸ κεφάλι καὶ φοφοῦσαν μεμιάς
—ἦτανε πολὺ μικρά, γιὰ τοῦτο. Θᾶθελα νᾶχουμε γρήγο-
ρα τὰ κουνέλια, Τζῶρτζ. Αὐτὰ δὲν εἶναι τόσο μικρά.

—Στὸ διάλογο τὰ κουνέλια. Δὲν εἶναι νὰ σοῦ ἐπι-
στευτεῖ κανένας οὔτε ζωντανὸ ποντίκι. Ἦ θειά σου ἡ
Κλάρα σοῦχε δώσει ἕνα λαστιχένιο ποντικό, μὰ ἐσένα
δὲ σ' ἄρεσε.

—Δὲν εἶναι γιὰ χαιδεῦμα ἕνας λαστιχένιος ποντικός.

Ἦ λάμψη τῆς δύσης ἀναλήφθηκε ἀπ' τὶς θουνοκορ-
φές, τὸ σούρουπο γέμιζε τὴν κοιλάδα, καὶ ἄρχισε νὰ
σκοτεινιάζει κάτω ἀπὸ τὶς ἰτιές καὶ τὶς συκομουριές. Ἐ-
να μεγάλο σασάνι ἔβγαλε τὸ κεφάλι του ἔξω ἀπὸ τὸ
νερό, ρούφηξε λίγο ἀέρα, καὶ πάλι ξαναθούτηξε μέσα
στὸ σκοτεινὸ μυστήριο τῆς λιμνούλας. Τὰ στεφάνια πᾶ-
νω στὸ νερὸ πλάταιναν ὀλοένα. Ψηλά, σαλέψανε οἱ φυλ-
λωσιές, καὶ πέσανε ἀπ' τὶς ἰτιές κάτι μικρὰ κουβαράκια
μπαμπάκι, πού κάθησαν πάνω στὴν ἐπιφάνεια τῆς λι-
μνούλας.

—Θὰ φέρεις ἐπὶ τέλους τὰ ξύλα; τοῦ κάνει ὁ Τζῶρτζ.
Θὰ βρεῖς ῶσα θές πίσω ἀπὸ κείνη τὴ συκομουριά. Τὰ ξέ-
θρασε ἡ πλημμύρα. Κάνε γρήγορα.

ἽΟ Λένος ἔφερε μιὰν ἀγκαλιά ξερά φύλλα καὶ κλα-
διά. Τᾶριξε πάνω στὸ σωρὸ τῆ στάχτη, καὶ πῆγε ἀκόμα
κάμποσες φορές γιὰ νὰ φέρει κι' ἄλλα. Εἶχε πιά σχεδὸν
νυχτώσει. Ἐνα ἀγριοπερίστερο πέταξε πάνω ἀπ' τὸ νε-

ρό. Ὁ Τζῶρτζ ἄναψε τὰ ξερά φύλλα. Τὰ κλαδιά τρίζανε
ὄσο δυνάμωνε ἡ φλόγα. Ἐβγαλε ἀπὸ τὸν τορβά τις
τρεις κονσέρβες καὶ τὶς ἔστησε πλάι στὴ φωτιά, ἔτσι πού
μόλις ν' ἀγγίζουσε στὴ φλόγα.

—Φτάνουν γιὰ νὰ φᾶνε τέσσερις, εἶπε ὁ Τζῶρτζ.

ἽΟ Λένος τὸν κοίταξε πάνω ἀπὸ τὴ φωτιά, καὶ λέει
ἀναστενάζοντας:

—Ἐμένα μ' ἄρέσουνε μὲ σάλτσα ντομάτα.

ἽΟ Τζῶρτζ ξέσπασε:

—Ἀφοῦ δὲν ἔχουμε σάλτσα ντομάτα; Ὅ,τι μᾶς
λείπει, αὐτὸ πάντα σου ζητᾶς. Θεέ μου μεγαλοδύναμε,
τί μορφο πού θὰ περνοῦσα νᾶμωνα μονάχος! Θᾶθρι-
σκα δουλειὰ καὶ θὰ ζοῦσα ξένιαστα. Οὔτε φασαρίες
οὔτε τίποτα. Καὶ στὸ τέλος τοῦ μηνὸς θὰ πῆγαινε στὴν
πολιτεία ν' ἀγοράσω ὄ,τι μοῦ γουστᾶρει μὲ τὰ πενήντα
τάλαρα πού θὰ οἰκονομοῦσα. Θὰ περνοῦσα νυχτιά σ' ἕνα
μπορντέλο, θᾶτρωγα ὅπου μοῦ κάπνιζε, εἶτε σὲ ξενοδο-
χεῖο εἶτε ἀλλοῦ, καὶ θὰ παράγγελνα ὄ,τι, μὰ ὄ,τι μοῦ
γουστᾶρει. Καὶ κάθε μῆνα θᾶκανα τὸ ἴδιο. Θ' ἀγόρα-
ζα ἕνα γαλόνι γουῖσκι, θὰ πῆγαινα στὸν καφενὲ καὶ
θᾶπαιζα χαρτιά ἢ μπάτσικα...

ἽΟ Λένος γονάτισε καὶ κοίταξε πάνω ἀπὸ τὴ φωτιά
τὸν Τζῶρτζ ὄσο μιλοῦσε θυμωμένος. Τὸ πρόσωπο τοῦ
Λένου εἶχε μιὰ ἔκφραση τρομαγμένη.

—Καὶ τώρα νὰ τί ἔχω! ἔξακολούθησε ὁ Τζῶρτζ μὲ
τὴν ἴδια ἔξαψη. Ἐχω ἐσένα στὴν καμπούρα μου! Δὲ
μπορεῖς νὰ μείνεις σὲ μιὰ δουλειά, κι' ἔτσι χάνω κι' ἐγὼ
κάθε δουλειὰ πού μοῦ λαχαίνει. Γιὰ χατήρι σου παρα-
δέρνω ἐδῶ κι' ἐκεῖ σ' ὄλη τὴ χώρα. Κι' ὄχι αὐτὸ μονάχα.
Μὲ θάζεις σὲ μελάδες. Κάνεις παλιοκαμῶματα, καὶ πρέ-
πει πάντα ἐγὼ νὰ σὲ γλιτώνω.

Ἦ φωνὴ τοῦ ἀγρίεψε:

—Θεοπάλαθε, παλιοπουτάνας γιέ! Μοῦψηρες τὸ ψά-
ρι στὰ χεῖλια!

Ἦ ἄρχισε νὰ τὸν μιμεῖται μὲ τὴ φωνὴ καὶ μὲ χειρονο-
μίες, ἴδια ὅπως κάνουν τὰ μικρὰ κορίτσια ὅταν μιμοῦν-
ται τὸ ἕνα τ' ἄλλο:

—«Ἦθελα μόνο ν' ἀγγίξω τὸ φουστάνι της, νὰ τὴ
χαιδέψω μόνο σὰ νᾶταν ποντικάκι...» Σ' ἄρεσεῖ τώρα;
Πὼς νὰ τὸ ξέρει, μωρέ, ἡ κοπέλα, πὼς ἦθελες μόνο ν'
ἀγγίξεις τὸ φουστάνι της; Ἐκανε ν' ἀποτραθηχτεῖ, μὰ
ἐσοῦ τὴν ἔσφιγγες σὰ νᾶταν ποντίκι. Ἐβαλε τότε τὶς

φωνές. Ἀναγκαστήκαμε νὰ κρυφτοῦμε μέσα σὲ μιὰ λακκούβα, νὰ μείνουμε κρυμμένοι ὅλη τὴν ἡμέρα, γιατί μᾶς κυνηγοῦσαν νὰ μᾶς θροῦνε. Συρθήκαμε ἀπὸ κεῖ μέσα πιά σὰ νύχτωσε, καὶ βγήκαμε στὸν κάμπο. Πάντα σου τέτοια καταφέρνεις — πάντα σου. Θᾶθελα νὰ σὲ κλείσω σὲ μιὰ κλούβα, μαζί μ' ἓνα ἑκατομμύριο ποντίκια γιὰ νὰ τὸ γλεντήσεις.

Ἀπότομα, τοῦ πέρασε ὁ θυμὸς. Εἶδε τὴν ἔκφραση τῆς ἀγωνίας πάνω στὸ πρόσωπο τοῦ Λένου ἀποπράβηξε τὴ ματιὰ του λίγο ντροπιασμένος, κι' ἀπόμεινε κοιτάζοντας τὴ φλόγα τῆς φωτιᾶς.

Ἦταν πιά ὀλοσκότεινα, μὰ ἡ φλόγα φώτιζε τοὺς κορμούς τῶν δέντρων καὶ τὰ χαμηλὰ κλωνιά. Ὁ Λένος σύρθηκε ὅσο μπορούσε πρὸ ἀθόρυθα, ἔκανε τὸ γύρο τῆς φωτιᾶς καὶ ἤρθε σιμὰ στὸν Τζώρτζ. Κάθησε ἀνακούρκουδα. Ὁ Τζώρτζ γύρισε τὰ τενεκεδάκια τὶς κονσέρβες γιὰ νὰ ζεσταθοῦν κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ἐκανε πὼς δὲν πῆρέ εἶδηση τὴν παρουσία τοῦ Λένου πλάι του,

— Τζώρτζ, τοῦ λέει αὐτὸς σιγανά.

Καμιά ἀπάντηση.

— Τζώρτζ!

— Τί θές;

— Ὅλεγα σ' ἀστεία, Τζώρτζ. Δὲ θέλω σάλτσα ντομάτα. Κι' ἐδῶ μπροστά μου νὰ τὴν εἶχα, πάλι δὲ θὰ τὴν ἔτρωγα.

— Ἄν εἶχαμε, θὰ σ' ἄφηνα νὰ φᾶς λιγάκι.

— Ὅχι, Τζώρτζ, δὲ θάτρωγα καθόλου. Θὰ τὴν ἄφηνα ὅλη γιὰ σένα. Θὰ τὴν ἔριχνες πάνω στὰ φασόλια σου, κι' ἐγὼ δὲ θᾶγγιζα οὔτε μιὰ στάλα.

Ὁ Τζώρτζ, πάντα ἄκεφος, κοίταζε τὴ φωτιὰ.

— Ὅσο συλλογιέμαι πόσο θὰ καλοπερνοῦσα δίχως σένα, μοῦρχεται τρέλα. Ἐχασα τὴν ἡσυχία μου μαζί σου.

Ὁ Λένος δὲν κούνησε ἀπὸ τὴ θέση του. Κοίταζε μπροστά του τὸ σκοτάδι πέρα ἀπὸ τὸ ποτάμι.

— Τζώρτζ, θές νὰ φύγω νὰ σ' ἀφήσω;

— Ποῦ διάολο μπορεῖς νὰ πᾶς, μωρέ;

— Κάπου θὰ βρῶ νὰ πάω. Νά, ἐκεῖ πάνω στὰ θουνά. Θὰ βρῶ καμιά σπηλιά.

— Τί μοῦ λές! Καὶ τί θὰ τρῶς; Δὲ εἶσαι ἄξιος νὰ θρεῖς οὔτ' ἓνα ψίχουλο.

— Θὰ βρῶ, Τζώρτζ. Δὲ χρειάζομαι σπουδαῖα φαγιά

μὲ σάλτσα ντομάτα. Θὰ ξάπλωνα στὸν ἥλιο καὶ δὲ θὰ μὲ πείραζε κανένας. Κι' ἂν ἔβρισκα καὶ κανένα ποντίκι, θάτανε δικό μου. Κανένας δὲ θὰ μοῦ τῷπαιρνε.

Ὁ Τζώρτζ τοῦ ἔριξε μιὰ γρήγορη κι' ἐρευνητικὴ ματιὰ.

— Σοῦ φέρθηκα πρόστυχα, ἔτσι δὲν εἶναι;

— Ἄ δὲ μὲ θές, θὰ πάρω τὰ θουνά. Ἐκεῖ πάνω θᾶβρω καὶ καμιά σπηλιά. Μπορῶ νὰ πάω ὅποτε νᾶναι.

— Ὅχι. Ἄκου δῶ, Λένο. Πρωτύτερα σοῦ χωράτευα. Σὲ θέλω μαζί μου. Ὁ μπελάς μὲ τὰ ποντίκια εἶναι ποῦ πάντα σου τὰ σκοτώνεις. Νὰ σοῦ πῶ τί θὰ κάνω; Λένο. Ἄν τύχει καὶ βρῶ κανένα κουταβάκι, θὰ σοῦ τὸ χαρίσω. Ἴσως αὐτὸ νὰ μὴν τὸ σκοτώσεις. Καλύτερα νάχεις ἓνα κουταβάκι, παρὰ ποντίκια. Καὶ θὰ μπορεῖς τότε νὰ τὸ χαϊδεύεις ὅσο θές...

Ὁ Λένος ἔκανε τὸ δύσκολο, κατάλαβε πὼς ἡ θέση του ἦταν πλεονεκτικὴ:

— Ἄ δὲ μὲ θές, πές μου το, κι' ἐγὼ θὰ φύγω ἀμέσως νὰ πάω σ' ἐκεῖνα ἐκεῖ τὰ θουναλάκια — νά, σ' ἐκεῖνο ἐκεῖ τὰ θουναλάκια νὰ ζήσω μοναχός μου. Ἐτσι δὲ θὰ μοῦ κλέβουνε καὶ τὰ ποντίκια μου.

— Θέλω νὰ μείνεις μαζί μου, Λένο τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Τζώρτζ. Μὰ τὸ Χριστό, θὰ θρεθεῖ κανένας ἐκεῖ πάνω νὰ σὲ πάρει γιὰ τσακάλι καὶ θὰ σὲ σκοτώσει. Ὅχι, μείνε καλύτερα μαζί μου. Δὲ θὰ τῆς ἄρесе τῆς θειάς σου τῆς Κλάρας νὰ γυρίζεις ὀλομόναχος — ἐκόμα καὶ τώρα πούναι πεθαμένη.

Τότε ὁ Λένος τοῦ λέει πονηρεμένα:

— Μίλησέ μου— νὰ ἔπως καὶ πρωτύτερα.

— Τί νὰ σοῦ πῶ;

— Μίλησέ μου γιὰ τὰ κουνέλια;

Ὁ Τζώρτζ ξέσπασε:

— Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, δὲ σηκώνω ζορίσματα!

— Ἐλα, Τζώρτζ, πές μου, Τζώρτζ, κάνε μου αὐτὴ τὴ χάρη. Νά, ὅπως καὶ πρωτύτερα.

— Θὰ σοῦ τίς θρέξω, τὸ κατάλαβες; Ἄς εἶναι, θὰ σοῦ τὰ πῶ, κι' ἔπειτα τρῶμε.

Ἡ φωνὴ τοῦ Τζώρτζ γίνηκε πρὸ θαθιά. Τὰ λόγια ἔβγαιναν εὐκόλα, τραγουδιστά, σὰ νᾶχε πρὸ τὰ ἴδια πολ- λές φορὲς ὡς τώρα.

— Παιδιά σὰν ἐμᾶς, ποῦ δουλεύουνε στὰ χτήματα, εἶ-

ναι οί πιδ ἔρημοι ἄνθρωποι στὸν κόσμο. Δὲν ἔχουν οἰκογένεια. Δὲν ἔχουμε ἀποκούμπι. Πᾶνε σ' ἕνα τσιφλίκι, δουλεύουν ἕνα διάστημα, κερδίζουνε λίγα λεφτά, ἔπειτα πᾶνε στὴν πολιτεία καὶ τρῶνε τὰ λεφτά τους, καί, σὲ λίγο πάλι, νῶσαι σίγουρος πὼς θὰ τοὺς ξαναβρεῖς νὰ δουλεύουν σ' ἄλλο τσιφλίκι. Δὲν ἔχουνε χαῖρι, δὲ βλέπουν τίποτα μπροστά τους.

—“Ανοίγε ἡ καρδιά τοῦ Λένου ὅσο τὸν ἄκουγε:

—“Ἔτσι εἶναι, ἔτσι εἶναι, ὅπως τὸ λές. Πές μου τώρα καὶ γιὰ μᾶς.

—Γιὰ μᾶς εἶναι διαφορετικά, ἐξακολούθησε ὁ Τζῶρτζ. Ἐμεῖς ἔχουμε μπροστά μας ἕνα μέλλον. Ἐμεῖς μπορούμε νὰ μιλοῦμε ἀνάμεσὸ μας. Ἐμεῖς δὲν ἔχουμε ἀνάγκη νὰ πηγαίνουμε στὰ μπᾶρ νὰ χαλάμε τὰ λεφτά μας, ὅπως αὐτοὶ ποὺ δὲν ξέρουν ποῦ ἄλλοῦ νὰ πᾶνε. Ἄν οἱ ἄλλοι σαπίσουνε στὴ φυλακή, δὲν τοὺς νιάζεται κανένας, δὲ δίνει μιὰ δεκάρα. Ὅχι ὅμως ἐμεῖς.

—“Ὅχι βμως ἐμεῖς — ἀποστήθισε ὁ Λένος τὴ συνέχεια. Καὶ γιατί ὄχι ἐμεῖς; Γιατί... γιατί ἐγὼ ἔχω ἐσένα πού με νιάζεσαι, κι' ἐσὺ ἔχεις ἐμένα πού σε νιάζομαι, νὰ γιατί.

Γέλασε χαρούμενος κι' τύτυχισμένος.

—“Ἐλα, Τζῶρτζ, πές μου παρακάτω.

—Μὰ τὸ ξέρεις ἀπ' ὄξω κι' ἀνακατωτά. Πές το ἐσὺ.

—“Ὅχι, ἐσὺ πές το. Ἐμένα κάτι μοῦ ξεφεύγει πάντα. Πές μου πὼς θᾶναι με τὰ μᾶς.

—Πᾶει καλά. Μιὰ μέρα θὰ τὰ θάλουμε μαζὶ ὅτι ἔχεις κι' ἔχω, καὶ θ' ἀγοράσουμε ἕνα σπιτάκι με δυὸ στρέμματα χωράφι, μιὰ ἀγελάδα καὶ μερικά γουρούνια καί...

—Καὶ θὰ ζοῦμε ἀπὸ τίς σοδεῖές μας! Ξεφώνησε ὁ Λένος. Θάχουμε καὶ κουνέλια. Ἐλα, Τζῶρτζ, πές μου τί θὰ φυτέψουμε στὸ περιβόλι, καὶ γιὰ τὰ κουνέλια στὴν κλούβα καὶ γιὰ τίς χειμωνιάτικες βροχές καὶ γιὰ τὴ σόμπα, καὶ γιὰ τὸ γάλα πού θᾶναι τόσο παχὺ πού δύσκολα θὰ κόβεται με τὸ μαχαίρι. Τζῶρτζ, μίλησέ μου γιὰ ὅλ' αὐτά.

—Γιατί δὲν τὰ λές μονάχος σου μιὰ καὶ τὰ ξέρεις;

—“Ὅχι... ἐσὺ νὰ τὰ πείς. Δὲν εἶναι τὸ ἴδιο σὰν τὰ λέω ἐγὼ. Ἐλα... Τζῶρτζ. Πὼς θὰ νιάζομαι τὰ κουνέλια;

—Λοιπὸν, ἀρχισε ὁ Τζῶρτζ, θάχουμε κι' ἕνα μεγά-

λο λαχανόκηπο, κι' ἕνα σπιτάκι γιὰ τὰ κουνέλια, θάχουμε καὶ κότες. Τὸ χειμῶνα με τίς βροχές, θὰ τεμπελεύουμε, θ' ἀνάβουμε τὴ σόμπα καὶ θὰ καθάμαστε ν' ἀκούμε τὴ βροχὴ πάνω στὰ κεραμίδια — μούρλια!

Ἐβγαλε τὸ σουγιά του ἀπὸ τὴν τσέπη.

—Δὲν ἔχω καιρὸ νὰ σοῦ πῶ κι' ἄλλα.

Μὲ τὸ σουγιά του ἔκοψε τριγύρω τὸ καπάκι τῆς μιᾶς κονσέρβας, καὶ τὴν πέρασε στὸν Λένο. Ἄνοιξε καὶ μιὰ δεύτερη κονσέρβα. Ἐβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του δυὸ κουτάλια, κι' ἔδωσε τὸ ἕνα στὸν Λένο.

Κάθησαν πλάι στὴ φωτιά, καὶ μασούλιζαν τὰ φασόλια. Μερικὰ φασόλια ξεγλίστρησαν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Λένου καὶ χύθηκαν στὸ σαγόνι του. Ὁ Τζῶρτζ τοῦ λέει χείρονομώντας με τὸ κουτάλι:

—Αὔριο, ἂν τύχει καὶ σὲ ρωτήσῃ τίποτα τ' ἀφεντικό, τί θὰ τοῦ πείς;

Ὁ Λένος σταμάτησε νὰ μασουλίζει τὰ φασόλια του, καὶ τὰ κατάπιε. Συγκεντρώθηκε στὸν ἑαυτὸ του.

—Θά... θά... Δὲ θὰ θγάλω μιλιὰ.

—Ὡραία, μπράβο, Λένο. Προόδεψες. Ἄμα θάχουμε τὰ δυὸ μᾶς στρέμματα, θὰ μπορῶ νὰ σ' ἀφήσω νὰ κοιτάξεις τὰ κουνέλια. Ἄν μάλιστα τὸ θυμητικό σου εἶναι καλὸ ὅπως τώρα.

Ὁ Λένος καμάρωνε.

—Μπορῶ καὶ θυμοῦμαι, τοῦ λέει.

Ὁ Τζῶρτζ ξανάκανε μιὰ χειρονομία με τὸ κουτάλι: ἔδω τριγύρω. Θὰ μπορέσεις νὰ τὸ θυμηθεῖς αὐτὸ τὸ μέρος; Τὸ τσιφλίκι πού εἶναι νὰ πᾶμε θρίσκειται ὡς ἕνα τέταρτο τοῦ μιλιοῦ πιδ πέρα. Δὲν ἔχεις παρὰ ν' ἀκολουθήσεις τὸ ποτάμι.

—Σίγουρα, θὰ μπορέσω νὰ τὸ θυμηθῶ. Μήπως δὲ θυμήθηκα πὼς δὲν πρέπει νὰ πῶ οὔτε λέξη;

—Ἄκου, Λένο. Θάθελα νὰ κοιτάξεις προσεχτικὰ ὄλα.

—Καὶ βέβαια τὸ θυμήθηκες. Ἄκου λοιπὸν τώρα. Ἄν σοῦ τύχει πάλι τίποτα — ὅπως σοῦ τυχαίνει πάντα ἐσένα πρέπει νᾶρθεις γραμὴ ἔδω καὶ νὰ κρυφτεῖς μὲς στὸ ρουμάνι.

—Νὰ κρυφτῶ μὲς στὸ ρουμάνι, ἐπανέλαθε ἄργὰ ὁ Λένος.

—Νὰ κρυφτεῖς μὲς στὸ ρουμάνι ὥσπου νᾶρθω νὰ σε

θρῶ. Μπορείς νά τὸ θυμηθεῖς;

—Καὶ θέβαια μπορῶ, Τζώρτζ. Νά κρυφτῶ μὲς στὸ ρουμάνι ὡσπου νάρθεις.

—Πρόσεχε ὅμως, μὴν κάνεις πάλι τίποτα φασαρίες, γιατί δὲ θά σ' ἀφήσω νά κοιτάζεις τὰ κουνέλια.

Πέταξε τὸ ἀδειανὸ τενεκεδάκι τῆς κονσέρβας μὲσα στὸ ρουμάνι.

—Δὲ θά κάνω φασαρίες, Τζώρτζ. Δὲ θά πῶ οὔτε λέξη.

—Πάει καλά. Φέρε δῶ τὴν κουβέρτα σου πλάι στὴ φωτιά. Θά κοιμηθοῦμε μιὰ χαρὰ κοιτάζοντας ψηλὰ τὶς φυλλωσιές. Μὴ ρίξεις ἄλλα ξύλα στὴ φωτιά, καλύτερα νά τὴν ἀφήσουμε νά σῆσει.

Ἀπλώσαν τὶς κουβέρτες τοὺς πάνω στὴν ἀμμουδιά, κι' ὅσο ἔσθηνε ἡ φωτιά, τόσο μικραίνε κι' ὁ φωτερός κύκλος τρόγουρά της. Οἱ φυλλωσιές καὶ οἱ κλώνοι δὲν ξεχώριζαν πιά. Μόλις πού φωτοῦσε ἡ λάμψη τοὺς κορμούς τῶν δέντρων.

Στὰ σκοτεινά, ὁ Λένος ρώτησε:

—Τζώρτζ, — κοιμᾶσαι;

—Ὅχι. Τί θές;

—Τζώρτζ, νάχουμε κουνέλια μὲ λογιῆς - λογιῆς χρώματα.

—Καὶ θέβαια, τοῦ ἀποκρίθηκε μὲ νυσταγμένη φωνή. Κόκκινα κουνέλια, γαλάζια, πράσινα κουνέλια, Λένο. Ἐκατομμύρια κουνέλια.

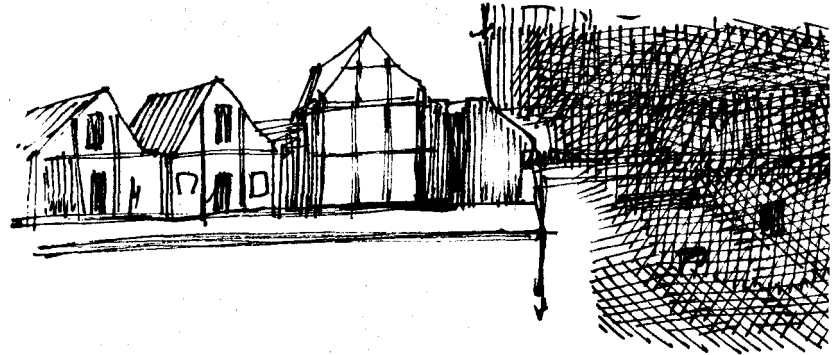
—Μὲ μακριὰ τρίχα, Τζώρτζ, σάν κι' ἐκεῖνα πού εἶδα στὸ Σακραμέντο.

—Βέβαια, μὲ μακριὰ τρίχα.

—Γιατί ἀλλιῶς, Τζώρτζ, θά φύγω καὶ θά πάω νά ζήσω μὲσα σὲ μιὰ σπηλιά.

—Δὲν πᾶς καὶ στὸ διάολο, τοῦ κάνει. Σκασμὸς τώρα.

Τὰ ξύλα εἶχανε καρβουνιάσει καὶ σῆθηνε σιγά - σιγά. Ἐνα τσακάλι ἀλίχτισε πάνω στὸ λόφο, κεῖθε ἀπὸ τὸ ποτάμι, καὶ τοῦ ἀποκρίθηκε κάποιο σκυλί, δῶθε ἀπ' τῆς ρεματιά. Τὰ φύλλα τῆς συκομουριάς θροῖζανε μὲ τὸ νυχτερινὸ ἀεράκι.

ΘΑΛΑΜΟΣ ἦταν μιὰ μακρόστενη κάμαρα μὲ ἀσβεστωμένους τοίχους καὶ σανιδένιο πάτωμα. Οἱ τρεῖς τοῖχοι εἶχαν μικρὰ τετράγωνα παραθυράκια, ὁ τέταρτος μιὰ στέρεα πόρτα μὲ ξύλινο μάνταλο. Ὅχτῶ κρεβάτια ἦταν ἀραδιασμένα κολητὰ στὸν τοῖχο, τὰ πέντε σιγουρισμένα μὲ κουβέρτες, τὰ ἄλλα τρία μόνο μὲ τὰ στρώματα. Πάνω ἀπὸ κάθε κρεβάτι, θρισκόταν καρφωμένο ἓνα κουτί στὸν τοῖχο, ἀνοιχτὸ μπροστά, μὲ δυὸ ράφια, ἴδιο ντουλαπάκι, γιὰ νά τοποθετεῖ ἐκεῖ μὲσα τὰ πράματά του ὅποιος κοιμότανε σ' ἐκεῖνο τὸ κρεβάτι. Τὰ ράφια ἦταν φορτωμένα μὲ λογιῆς - λογιῆς μικροπράματα, — σαποῦνι, τάλκ, ξυράφια, —καὶ μὲ περιοδικὰ γεμάτα ἱστορίες μὲ φανταστικές περιπέτειες πού ἀρέσουν στοὺς ἐργάτες τῶν τσιφλικιῶν. Τὶς κοροῖδεύουνε στὸ φανερό, μὰ κατὰ θάθος τὶς πιστεύουν. Πάνω στὰ ράφια, ὑπάρχουνε καὶ γιαιτρικά, διάφορα μπουκαλάκια, χάπια, —καὶ ἀπὸ τὰ καρφιά, στὸ πλάι, κρέμονταν μερικές κραβάτες. Κοντὰ στὸν ἓνα τοῖχο, μιὰ σιδερένια σόμπα, πού ὁ σωλήνας της ἔβγαине κατευθείαν, τρυπώντας τὸ ταβάνι. Καταμεσῆς στὸ θάλαμο, ἓνα μεγάλο τετράγωνο τραπέζι μ' ἓνα σωρὸ τράπουλες, καὶ, τρόγουρα, κάμποσες κασέλες γιὰ νά κάθονται ὄσοι παίζανε.

Δέκα ἡ ὥρα τὸ πρωί. Ἡ σκόνη στροβιλιζότανε μὲς

στη λουρίδα του ήλιου που έμπαινε από ένα παράθυρο, και οι μύγες τη διασχίζαν μονοκόμματα, ίδιες βολίδες.

Το ξύλινο μάνταλο άνασηκώθηκε. Ή πόρτα άνοιξε, και μπήκε ένας γέρος ψηλός, με γυρτούς ώμους. Τά ρούχα του ήταν από μπλάθο ντρίλι, και στο άριστερό του χέρι κράταγε μιá σκούπα με μακρύ σκουπόξυλο. Πίσω του έρχότανε ο Τζώρτζ, και πίσω άπ' αυτόν ο Λένος.

—Τό άφεντικό σάς περίμενε ψές θράδου, είπε ο γέρος. Ξυνίσανε για τά καλά τά μούτρα του, σά δέ σάς είδε στη δουλειά σήμερα τό πρωί.

“Άπλωσε τό δεξί του μπράτσο για νά τούς δείξει τά κρεβάτια τους, μά μέσ άπ' τό μανίκι θγήκε μονάχα ο καρπός του χεριού, ίδιο μπαστούνι. Του έλειπε τό χέρι.

—Αυτά εκεί, τούς λέει δείχνοντας δυό κρεβάτια πλάι στη σόμπα.

“Ο Τζώρτζ πήγε κοντά στο κρεβάτι, κι' έριξε τις κουβέρτες του πάνω στο σακί με τ' άχυρα που χρησίμευε για στρώμα. Κοίταξε μέσα στο ντουλαπάκι πάνω άπ' τό κρεβάτι του, και πήρε άπό τό ράφι ένα κίτρινο τενεκεδένιο κουτάκι.

—Δέ μου λές; Τί στο διάολο είν' αυτό;

—Δέν ξέρω, άποκρίθηκε ο γέρος.

—Γράφει πάνω, «σκοτώνει τις ψείρες, τις κατσαρίδες' και' όλα τά έντομα». Τί διάολο κρεβάτια είν' αυτά που μάς δίνεις; Δέν έχουμε ανάγκη νά γδάρουμε τό πετσι μας άπ' τό ξύσιμο.

“Ο γέρος κράτησε τη σκούπα με τόν άγκώνα πάνω στο πλευρό του, και με τό καλό του χέρι πήρε τό τενεκεδένιο κουτάκι. Έξέτασε προσεχτικά την έπιγραφή.

—Νά σου εξηγήσω, λέει στο τέλος. “Ο τελευταίος που κοιμότανε σ' αυτό τό κρεβάτι ήταν σιδεράς, — πρώτης τάξεως παιδί, καθαρός θσο δέ γίνεται. Φαντάσου, έπλενε τά χέρια του και' ύστερ' άπό τό φαγάκι!

—Τότε πώς ήταν ψωριασμένος;

Τόν Τζώρτζ άρχισε νά τόν παίρνει ο θυμός. “Ο Λένος άπόθεσε τό δέμα του στο πλαϊνό κρεβάτι, και κάθησε πάνω. Παρακολουθούσε τόν Τζώρτζ με άνοιχτό στόμα.

—Νά σου εξηγήσω, ξανάπε ο γέρος. “Ο σιδεράς — τόν λέγανε Ούϊτυ — ήτανε άπό τό είδος τούς ανθρώπους που πασπαλίζουνε κοριόσκη άκόμα και' σά δέν ύπάρ-

χουνε κοριοί, — στά σίγουρα, κατάλαβες; Νά σου πώ τί έκανε. Στο τραπέζι, ξεφλούδιζε τις θραστές πατάτες, και τις καθάριζε που νά μην έχουν ουτε ένα λεκεδάκι,—άλλιώς δέν τις έτρωγε. Κι' αν είχε πάνω στο αυγό του καμιά κόκκινη κουκίδα, την έξυνε πριν φάει τό αυγό. “Έφυγε έξ αιτίας τό φαγι. Τέτοιος ήτανε,—καθαρό παιδί. Τις Κυριακές φόραγε την καλή του φορεσιά, και σά δέν είχε νά πάει πουθενά, έβαζε άκόμα και' κρεβάτια, και περνούσε τη μέρα του έδω μέσα.

—Χμ, δέν ξέρω, είπε ο Τζώρτζ δισταζοντας νά θγάλει συμπεράσμα. Για ποιά αιτία είπες πώς έφυγε;

“Ο γέρος έχωσε τό κίτρινο κουτι στην τσέπη του, κι' έστριψε τά παχιά του γένια με τό δάχτυλο.

—Μά... νά... έφυγε όπως φεύγει ο κάθε εργάτης. “Έλεγε πώς του φταίει τό φαγι. Τούρθε τό κέφι νά φύγει. Μόνο για τό φαγι παραπονέθηκε. Είπε μιá νύχτα: «δωσ' μου τί έχω νά παίρνω», έτσι, όπως τό λέει ο καθένας.

“Ο Τζώρτζ άνασηκωσε τό στρώμα, και κοίταξε άπό κάτω. “Επειτα έσκυψε και' τό έπιθεώρησε προσεχτικά. “Αμέσως ο Λένος σηκώθηκε και' έκανε άκριβώς τά ίδια. Τελικά, ο Τζώρτζ φάνηκε νά ίκανοποιήθηκε άπό την έπιθεώρηση. Ξεδίπλωσε τό δέμα του και' ταχτοποίησε τά πράματά του πάνω στο ράφι, — τό ξυράφι του, τό σαπούνι, τό χτένι, ένα μπουκαλάκι χάπια, ένα άλλο μπουκαλάκι με κάποιον ύγρό για έντριβές, και μιá πέτσινη λουρίδα. “Επειτα, σιγύρισε τό κρεβάτι του όμορφα-όμορφα, με τις κουβέρτες.

—Φαντάζομαι πώς δέ θ' άργήσει νάρθει τό άφεντικό, είπε ο γέρος. Συχίστηκε που δέν είσατε δω σήμερα τό πρωί. Μπήκε καθώς κολατσίζαμε, και λέει: «Που στο διάολο είναι οι καινούργιοι;» Τάβαλε και' με τό σείση.

“Ο Τζώρτζ διόρθωσε με τό χέρι του μιá ζαρωματιά που έκανε ή κουβέρτα, και κάθησε πάνω στο κρεβάτι.

—Τάβαλε με τό σείση; ρώτησε.

—Ναίσκε. Είναι, θλέπεις, άράπης ο σείσης.

—“Α, είν' άράπης;

—Ναίσκε. Καλό παιδί, ώστόσο. Είναι καμπούρης,— τόν κλώτσησ' ένα όλογο στη ράχη. Τό άφεντικό τά θάζει μαζί του σαν είναι θυμωμένος. Μά του σείση δέν του

καίγεται κάρφι. Διαβάζει κιόλα, έχει ένα σωρό βιβλία στην κάμαρά του.

—Σάν τί πράμα είναι τ' άφεντικό; ρώτησε ο Τζώρτζ.

—"Ε, καλός είναι. Καμιά φορά τον πιάνουν τὰ μπουρίνια του, μὰ, δὲ μπορῶ νὰ πῶ, καλός είναι. "Άκου νὰ δεῖς. Ξέρεις τί ἔκαμε τὰ περασμένα Χριστούγεννα; Μὰς ἔφερ' ἔδῶ πού καθόμαστε ἕνα γαλόνι γουῖσκυ, καὶ μὰς εἶπε: «Πιέστε παιδιά! "Εξω νοῦ! Μιά φορά τὸ χρὸνο εἶναι Χριστούγεννα».

—"Ε, ποῦ νὰ πάρει! "Ολάκερο γαλόνι;

—Μάλιστα, κύριε. Χριστούλη μου, κάναμ' ἕνα κέφι! "Εκείνη τὴ νύχτα δῶσαν τὴν ἄδεια καὶ στὸν ἀράπη νὰ κάνει παρέα μαζί μας. "Ο Σμίτυ, τὸ σεῖσάκι, τὰβαλε μὲ τὸν ἀράπη. Δὲν τὰ κατάφερε ἄσκημα. Οἱ ἄλλοι, τὰ παιδιά, δὲν τὸν ἀφήσανε νὰ δίνει καὶ κλωτσιές, κι' ἔτσι τὸν νίκησε ὁ ἀράπης. "Ο Σμίτυ λέει πῶς, ἂν μπορούσε νὰ δίνει κλωτσιές, θὰ τὸν σκότωνε τὸν ἀράπη. Μὰ οἱ ἄλλοι, τὰ παιδιά, εἶπαν πῶς δὲν εἶναι σωστὸ νὰ δίνει καὶ κλωτσιές ὁ Σμίτυ, μιὰ κι' ὁ ἀράπης ἦτανε καμπούρης.

Σταμάτησε μιὰ στιγμή γιὰ νὰ θυμηθεῖ τὰ κατακάτω.

—"Επειτα, τὰ παιδιά πήγανε στὸ Σολεντάκ, καὶ κάναν γλέντι τρικούθερτο. "Εγὼ δὲν πήγα μαζί τους, δὲ βαστοῦνε πιὰ τὰ κότσα μου.

"Ο Λένος, μόλις εἶχε τελειώσει κι' αὐτὸς τὸ σιγύρισμα τοῦ κρεβατιοῦ του. Τὸ ξύλινο μάνταλο ἀνασηκώθηκε πάλι. "Άνοιξε ἡ πόρτα, καὶ μπήκε ἕνα κοντόχοντρος ἄντρας. Φοροῦσε πανταλόνι ἀπὸ γαλάζιο ὕφασμα, φανελένιο πουκάμισο, μαῦρο γελέκο ξεκούμπωτο, καὶ μαῦρο σακάκι. Τὸ μεγάλο δάχτυλο τοῦ κάθε χεριοῦ του ἦταν χωμένο στὸ ζωνάρι, ἀπὸ τὴ μιὰ κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη τῆς ἀτσαλένιας φιούμπας. Στὸ κεφάλι του, ἕνα λεκιασμένο καφετιὸ καπέλο μὲ πλατὺ γύρο. Φοροῦσε μπότες μὲ σπιρούνια, γιὰ νὰ δείξει πῶς δὲν ἦταν ἐργάτης.

"Ο γέρος τοῦ ἔριξε μιὰ γρήγορη ματιά, καὶ τράσηξε κατὰ τὴν πόρτα, τρίβοντας μὲ τὸ δάχτυλο τ' ἀξύριστα γένια του.

—Τώρα μόλις ἤρθανε τὰ παιδιά, τοῦ λέει.

Τὸν προσπέρασε καὶ ἔγῃκε ἀπὸ τὸ θάλαμο.

Τὸ άφεντικό προχώρησε μὲ μικρὰ γρήγορα θηματάκια, ὅπως περπατοῦν οἱ ἄνθρωποι πού ἔχουν παχιά κανιά.

—Εἶχα γράψει στὸ γραφεῖο Μώρεϋ καὶ Ραίντυ πῶς χρειάζομουν δυὸ ἄνθρώπους γιὰ σήμερα τὸ πρωῖ. "Εχετε τὰ Δελτία σας;

"Ο Τζώρτζ ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του τὰ Δελτία καὶ τὰ παράδωσε στὸ άφεντικό.

—Καθὼς βλέπω δὲν εἶναι λάθος τοῦ γραφεῖου, λέει αὐτός. "Εδῶ γράφει πῶς εἶναι γιὰ νὰ πιάσετε δουλειὰ σήμερα τὸ πρωῖ.

"Ο Τζώρτζ κοίταζε τὰ παπούτσια του.

—Μὰς τὴν κατάφερε ὁ σωφέρ τοῦ λεωφορείου, ἀτοκρίθηκε. "Αναγκαστήκαμε νὰ πᾶμε δέκα μίλια μὲ τὰ πόδια. Μὰς εἶπε πῶς φτάσαμε στὸ χτήμα ἐνῶ δὲν εἶχαμε φτάσει. Δὲ θρήκαμε ἄλλο μέσο γιὰ νάρθουμε πιὸ γρήγορα.

Τὸ άφεντικό τὸν κοίταξε λοξά.

—Ξέρω νὰ πῶ πῶς τὸ μπουλούκι γιὰ τὸ καλαμπόκι ἔφυγε λειψὸ σήμερα τὸ πρωῖ: λείπανε δυὸ ἐργάτες. Περιττὸ νὰ πᾶτε τώρα. Θὰ πιάσετε δουλειὰ ὕστερ' ἀπὸ τὸ γιόμα.

"Εβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη τὸ σημειωματάριό του. καὶ τὸ ἄνοιξε στὸ μέρος πού ἦταν χωμένο ἕνα μολύθι, ἀνάμεσα στὰ φύλλα. "Ο Τζώρτζ ἔγνεψε στὸ Λένο, κι' αὐτὸς πάλι τοῦ ἔκαμε νόημα πῶς κατάλαβε. Τὸ άφεντικό σάλιωσε τὸ μολύθι του.

—Τ' ὄνομά σου;

—Τζώρτζ Μίλτον.

—Καὶ τὸ δικό σου;

"Ο Τζώρτζ πρόλαβε:

—Τὸν λένε Λένο Κοντό.

"Εγραψε τὰ ὀνόματα μὲς στὸ σημειωματάριο.

—Τ' εἶναι σήμερα; Εἴκοσι τοῦ μηνός, — μεσημέρι, εἴκοσι τοῦ μηνός.

"Εκλείσε τὸ σημειωματάριο.

—Ποῦ δουλεύατε πρωτύτερα, παιδιά;

—Κοντὰ στὸ Οὐήντ, ἀποκρίθηκε ὁ Τζώρτζ.

—Κι' ἐσύ; ρώτησε τὸ Λένο.

—Κι' αὐτός, εἶπε ὁ Τζώρτζ.

Τὸ άφεντικό ἔδειξε τὸν Λένο μὲ τὸ δάχτυλο, χαμογελώντας:

—Δὲ φαίνεται πολυλογὰς τοῦ λόγου του, ἔ;

—Ναί, δὲ λέει πολλά, μὰ εἶναι πρώτης τάξεως δου-
λευτής. Δυνατὸς σὰν ταῦρος.

Ἄλλος χαμογέλασε καμαρώνοντας.

—Δυνατὸς σὰν ταῦρος, ἐπανελάθη.

Ἄλλος Τζώρτζ τὸν κοίταξε λοξά. Ἄλλος κατέβασε τὸ
κεφάλι του, ντροπιασμένος πού ἔχασε τὴν ὁδηγίαν.

Τὸ ἀφεντικό λέει ξαφνικά:

—Ἄκου δῶ, Κοντέ! (Ἄλλος σήκωσε τὸ κεφάλι
του). Τί δουλειὰ ξέρεις νὰ κάνεις;

Ἄλλος κοίταξε πανικόβλητος τὸν Τζώρτζ, σὰ νὰ
ζητοῦσε βοήθεια.

—Ὅτι δουλειὰ κι' ἂν τοῦ δώσεις, ἀποκρίθηκε ὁ
Τζώρτζ. Εἶναι καλὸς δουλευτής. Μπορεῖ νὰ γειμίζει τὰ
σακιά, νὰ ὀδηγεῖ τρακτέρ, — ὅτι δουλειὰ καὶ νᾶναι.
Δοκίμασέ τον καὶ θὰ δεῖς.

Τὸ ἀφεντικό γυρίζει, μὲ τὰ φρύδια σουφρωμένα, καὶ
λέει τοῦ Τζώρτζ:

—Δὲ μοῦ λές; Γιατί δὲν τὸν ἀφήνεις ν' ἀποκριθεῖ ὁ
ἴδιος; Τί πᾶς νὰ σκαρώσεις;

—ὦ, δὲ λέω πὼς κόβει τὸ μυαλό του! ἔκαμε ζωη-
ρὰ ὁ Τζώρτζ. Σίγουρα δὲν κόβει. Λέω μονάχα πὼς εἶ-
ναι πρώτης τάξεως δουλευτής. Μπορεῖ νὰ σηκώσει μιὰ
μπάλα τῶ διακόσω κιλῶ.

Τὸ ἀφεντικό ξανάβαλε τὸ σημειωματάριο στὴν τσέ-
πη του.

Ἄλλος πάλι στὴ ζώνη του τὸ μεγάλο δάχτυλο τοῦ
κάθε χεριοῦ, καὶ μισόκλεισε τὸ ἓνα μάτι.

—Δὲ μοῦ λές; Μὲ τί σκοπὸ πᾶς;

—Πῶς;

—Λέω, τί συμφέρο ἔχεις ἐσὺ μὲ τὸ παληκάρη; Μπᾶς
καὶ θάζεις στὸ χέρι τὸ μεροκάματό του;

—Ὅχι, τίποτα τέτοιο. Πῶς σοῦ πέρασε πὼς εἶμαι
ντασατζής;

Δὲν ξανάδα ἄνθρωπο νὰ μπαίνει σὲ τόσο μπελά, γιὰ
τὸ χατήρι τοῦ ἀλλοινοῦ, θέλω νὰ ξέρω τί συμφέρο ἔ-
χεις.

—Εἶναι... ἑξάδερφός μου, ἀποκρίθηκε ὁ Τζώρτζ. Ἐ-
ταξα στὴ γριά του πὼς πάντα θὰ τὸν ἔχω ἔνια. Σὰν ἤ-
τανε μικρός, τοῦ κοπάνησε μιὰ κλωτσιὰ στὸ κεφάλι ἕ-
να ἄλογο. Τάχει σωστά,—μόνο πού, θέβαια, δὲν κόβει

τὸ μυαλό του. Μὰ μπορεῖ νὰ κάνει ὅτι δουλειὰ τοῦ δώ-
σεις.

Τὸ ἀφεντικό ἔκανε νὰ φύγει.

—Ἐ, μὰ τὸ Θεό, δὲ χρειάζεται καθόλου ἔξυπνά-
δα γιὰ νὰ φτιαρίζεις καλαμπόκι. Μὰ τοῦ λόου σου Μίλ-
τον, μὴν πᾶς νὰ μὲ τυλίξεις, τὸ καλὸ πού σοῦ θέλω.
Θάχω τὸ μάτι μου πάνω σας. Γιατί φύγατε ἀπ' τὸ Οὐ-
ήντ;

—Τέλεψε ἡ δουλειὰ, τοῦ ἀποκρίθηκε ἀμέσως.

—Τί εἶδος δουλειὰ;

—Ἄ... ἀνοίγαμε μιὰ καταβόθρα.

—Πᾶει καλά. Μὰ σοῦ τὸ ξαναλέω, μὴν πᾶς νὰ μὲ
τυλίξεις, δὲ θὰ τὰ θγάλεις πέρα μαζί μου. Εἶχα νὰ κά-
νω καὶ μὲ πιδὸ ἔξυπνους ἀπὸ σένα. Θὰ πιάσετε δουλειὰ
ὑστερ' ἀπὸ τὸ γιόμα. Θὰ πᾶς μὲ τὸ μπουλούκι τοῦ Σλίμ.
Σακιάζουμε τὸ καλαμπόκι.

—Τοῦ Σλίμ;

—Ναί. Ἐνα ψηλός. Θὰ τὸν δεῖς τὴν ὥρα τοῦ φα-
γιοῦ.

Τοῦς γύρισε ἀπτόμα τὴν πλάτη, καὶ πῆγε κατὰ τὴν
πόρτα. Προτοῦ νὰ θγει ὅμως, γύρισε τὸ κεφάλι του καὶ
ἔριξε καὶ στοὺς δυὸ μιὰ παρατεταμένη ματιά.

Ἄλλος πᾶς δὲν ἀκούγονταν τὰ θήματά του, ὁ
Τζώρτζ, γυρίζει καὶ λέει τοῦ ἄλλου:

—Ἔτσι λοιπόν, ἔπρεπε νὰ πεις κι' ἐσὺ τὸ λογάκι
σου. Ἄντι νὰ κρατᾶς κλειστὴ τὴ στοματάρᾶ σου, καὶ
νὰ μ' ἀφήσεις νὰ μιλήσω ἐγώ. Λίγο ἔλειψε νὰ χάσουμε
τὴ δουλειὰ.

Ἄλλος κοίταξε τὰ χέρια του μὲ ἀμηχανία.

—Τῶχα ξεχάσει, Τζώρτζ.

—Ἄμέ, τῶχος ξεχάσει! Ὅσα καὶ νὰ σοῦ λέω, πάν-
τα σου ξεχνᾶς.

Κάθησε θοριά πάνω στὸ κρεβάτι.

—Νά τα τώρα. ἔχει τὸ μάτι του πάνω μας. Πρέ-
πει νάχουμε τὰ μάτια μας τέσσερα κι' ἐμεῖς, ὄχι κουτα-
μάρες. Πρόσεχε νὰ κρατᾶς κλειστὴ τὴ στοματάρᾶ σου.

Ἄλλος μείνει σὲ συλλογή.

—Τζώρτζ.

—Τί θές πάλι;

—Δὲ μὲ κλώτσησε κανένα ἄλογο στὸ κεφάλι,—ἔ,
Τζώρτζ;

—Μακάρι νά σ' εἶχε κλωτσήσει! Θά γλίτωνε ὁ κόσμος ἀπὸ τὸ μπελά σου.

—Εἶπες κιόλα πὼς εἶμαι ξάδερφός σου, Τζώρτζ.

—Ναί, τῶπα ψέματα. Δοξάζω τὸ Θεὸ πού δὲν εἶναι ἀλήθεια. Ἄν τύχαινε νάμουνα συγγενῆς σου, θά σκοτωνόμουνα.

Σταμάτησε μεμιάς, πήγε στὴν πόρτα πού εἶχε μείνει ἀνοιχτή, κι' ἔσκυψε ἔξω:

—Δέ μοῦ λές, τί στὸ διάλολο κάθεσαι καὶ κρυφακοῦς.

Ὁ γέρος μπήκε μὲ ἀργὸ βῆμα μέσα στὸ θάλαμο. Κρατοῦσε ἀκόμη τὴ σκούπα. Τὸν ἀκολούθησε ἕνα μαντρόσκυλο σέρνοντας τὰ πόδια του, μὲ στακτὴ μουσοῦδι καὶ μάτια θολά, πού δὲ βλέπανε ἀπὸ τὰ γηρατιά. Κούτσα-κούτσα, πήγε καὶ ξάπλωσε σὲ μιὰ γωνιά, καὶ σιγογρύλιζε μονάχος του γλείφοντας τὴ μαδημένη του τρίχα. Ὁ γέρος τὸν παρακολουθοῦσε μὲ τὸ μάτι, ὥσπου ἤσυχασε ὁ σκύλος.

—Δὲν κρυφάκουγα. Στάθηκα μιὰ στιγμή στὸν ἴσκιό, κι' ἔξυνα τὸ σκυλί μου. Μόλις τελείωσα μὲ τὸ καθάρισμα τοῦ πλυσταριοῦ.

—Ἔστηνες τίς αὐτάρες σου γιὰ ν' ἀκούσεις τί λέμε, τοῦ λέει ὁ Τζώρτζ. Δὲ μ' ἀρέσει νά χώνουνε οἱ ξένοι τὴ μύτη τους στὶς δουλειές μας.

Ὁ γέρος κοίταξε στενάχωρα, μιὰ τὸν Τζώρτζ μιὰ τὸν Λένο.

—Μόλις τώρα ἦρθα. Δὲν ἄκουσα τίποτ' ἀπ' ὅσα λέγατε. Δὲ μ' ἐνδιαφέρει τί λέτε ἀνάμεσό σας. Ἐνας μεροκαματιάρης, ὅπως ἐμεῖς, οὔτε κάθεται νά κρυφακοῦει οὔτε ρωτᾷει νά μαθαίνει γιὰ τὸν ἄλλο.

—Καὶ βέβαια, ἔτσι εἶναι εἶπε ὁ Τζώρτζ κάπως πιὸ μαλακά, —ἔτσι εἶναι ἂν θέλει νά πολυκαιρίσει.

Ὡστόσο τὰ λόγια τοῦ γέρου τὸν ἤσυχασαν.

—Ἐλα, κάτσε μαζί μας μιὰ στιγμή, τοῦ λέει. Τὸ σκυλί σου εἶναι πολὺ γέρικο.

—Ναῖσκει, τῶχω μαζί μου ἀπὸ κουτάβι. Στὰ νιάτα του ἦταν καλὸ τσοπανόσκυλο.

Ἀκούμπησε τὴ σκούπα ὀρθή στὸν τοῖχο, κι' ἔξυσε μὲ τὸ δάκτυλο τὰ τραχιά του γένια. Ἐπειτα ρώτησε:

—Πῶς σοῦ φάνηκε τ' ἀφεντικό;

—Μά... καλός. Ἔτσι δείχνει.

—Εἶναι καλὸς ἄνθρωπος, συμφώνησε κι' ὁ γέρος. Φτάνει νά ξέρεις πῶς νά τὸν πιάσεις.

Πάνω στὴν ὥρα μπήκε ἕνας νεαρός: λιγνός, μελαψός, μὲ καστανά μάτια καὶ σγουρὰ μαλλιά. Στὸ ζερβίτου χέρι φοροῦσε ἕνα γάντι τῆς δουλειᾶς, καὶ ψηλὲς μπότες ὅπως τοῦ ἀφεντικοῦ.

—Φάνηκε ὁ γέρος μου ἀπὸ δῶ; τοὺς ρώτησε.

—Ἦταν ἐδῶ πρὶν λίγη ὥρα, Κέρλυ, τοῦ ἀποκρίθηκε, ὁ γέρο-ὕπηρέτης. Θαρρῶ πὼς πήγε στὸ μαγεριό.

Θά τὸν θρῶ, εἶπε ὁ Κέρλυ.

Τὸ μάτι του πήρε τοὺς δυὸ καινούργιους. Κοίταξε μὲ ψυχρὴ ματιὰ πρῶτα τὸν Τζώρτζ κι' ἔπειτα τὸν Λένο. Οἱ ἀγκῶνες του λυγίσανε σιγά-σιγά, ἔσφιξε τίς γροθιές του, οἱ μυῶνες του τεντώσανε, καὶ σὰ νά δίπλωσε λιγάκι τὸ κορμί του. Θαρρεῖς πὼς ἦ ματιὰ του ὑπολόγιζε, καὶ σὰ νά γύρευε καθγά. Ὁ Λένος συσπειρώθηκε κουνώντας νευρικά τὸ πόδι του. Ὁ Κέρλυ τὸν πλησίασε μὲ ἤρεμο ὕφος.

—Εἴσαστε οἱ ἐργάτες πού περίμενε ὁ γέρος μου;

—Μόλις φτάσαμε, ἀποκρίθηκε ὁ Τζώρτζ.

—Ἄσε τὸν ψηλὸ νά μιλήσει.

Ὁ Λένος θρискόταν σὲ μεγάλη ἀμχανιά.

—Κι' ἂν δὲν ἔχει ὄρεξι γιὰ λόγια; κάνει ὁ Τζώρτζ.

Ὁ Κέρλυ γύρισε ἀπότομα, καὶ λέει τοῦ Τζώρτζ:

—Μὰ τὸ Χριστό, εἶναι ὑποχρεωμένος ν' ἀποκριθεῖ δταν τὸν ρωτοῦνε κάτι. Τί στὸ διάλολο θέλεις κι' ἀνακατώνεσαι τοῦ λόου σου;

—Εἴμαστε σύντροφοι, ταξιδεύουμε μαζί, ἀποκρίθηκε ὁ Τζώρτζ μὲ ψυχρὸ ὕφος.

—Ἄ ἔτσι;

Ὁ Τζώρτζ ἀπόμεινε ἀκούνητος στὴ θέση του, μὲ τὰ νεῦρα του τεντωμένα.

—Ναί, ἔτσι.

Ὁ Λένος τὸν κοίταξε, σὰ νά ζητοῦσε ὁδηγίες τί ἔπρεπε νά κάνει.

—Καὶ δὲ θ' ἀφήσεις τὸ μεγάλο νά μιλήσει, ἔ;

—Ἄν ἔχει κάτι νά πεῖ, μπορεῖ νά μιλήσει, —κι' ἔκαμε νόημα τοῦ Λένου.

—Μόλις φτάσαμε, εἶπε σιγανὰ ὁ Λένος.

Ὁ Κέρλυ τὸν κοίταξε κατάματα:

—Ἄλη φορὰ ν' ἀποκρίνεσαι δταν σοῦ μιλοῦν.

Γύρισε την πλάτη του και βγήκε από τον θάλαμο, με τους άγκωνες του κάπως λυγισμένους.

‘Ο Τζώρτζ τον παρακολουθούσε με τὸ μάτι ὡσπου ξφυγε, κι’ ἔπειτα λέει τοῦ ὑπηρέτη:

—Δὲ μοῦ λές; Τί διάλοιο τοῦρθε; Δὲν τὸν πείραξε ὁ Λένος.

‘Ο γέρος κοίταξε με προφύλαξη τὴν πόρτα, γιὰ νὰ βεβαιωθεῖ πὼς κανένας δὲν κρυφάκουγε.

—Αὐτὸς εἶναι ὁ γιὸς τοῦ ἀφεντικοῦ, τοῦ λέει. Εἶναι ἀρκετὰ δυναμόχερος. Πῆρε μέρος καὶ σὲ κάτι πυγμαχίες, στ’ ἀλαφριά θάρη, ποὺ λένε. Εἶν’ ἀρκετὰ δυναμόχερος.

—Καὶ δὲν πὰ’ νᾶναι! ἀποκρίθηκε ὁ Τζώρτζ. Δὲν εἶναι λόγος νὰ τὰ θάζει με τὸν Λένο. Δὲν τὸν πείραξε καθόλου ὁ Λένος. Γιατὶ τᾶχει μαζί του;

‘Ο γέρο - ὑπηρέτης φάνηκε νὰ σκέφτεται.

—Νὰ σοῦ πῶ τοῦ λέει. ‘Ο Κέρλυ εἶναι ὅπως ὄλοι οἱ κοντούληδες. Δὲ χωνεῦει τοὺς μεγαλόσωμους, ὅλη τὴν ὥρα γυρεύει καθγὰ με δαύτους. Τοὺς ὀχτρεύεται γιατί δὲν εἶναι κι’ ἐκεῖνος μεγαλόσωμος. Σοῦτυχε θέβαια ν’ ἀνταμώνεις κάτι τέτοιους κοντούληδες ποὺ ὄλο γυρεύουνε καθγὰ.

—Βέβαια, ξέρω ἕνα σωρὸ τέτοιους μπελαληδες. ‘Ὁσ-τόσο ὁ Κέρλυ, τὸ καλὸ ποὺ τοῦ θέλω, ἄς μὴ λαθεῖται γιὰ τὸν Λένο. Μπορεῖ ὁ Λένος νὰ μὴν εἶναι καπάτσος, μὰ νᾶσαι σίγουρος πὼς αὐτὸς ὁ πούστης ὁ Κέρλυ θὰ τὴν πάθει ἄσκημα ἂν θελήσει νὰ τὰ θάλει με τὸν Λένο.

—‘Ο Κέρλυ, ὡστόσο, εἶναι δυναμόχερος, εἶπε ὁ γέρος κουνώντας τὸ κεφάλι. Μὰ δὲ φέρνεται ντόμπρα. Ὑπόθεσε πὼς τὰ θάζει μ’ ἕνα μεγαλόσωμο καὶ τοῦ τις θρέχει. ‘Ὁλοι θὰ ποῦνε: «Τί παλικάρι ποῦναι ὁ Κέρλυ!» Ὑπόθεσε τώρα πὼς τοῦ τις θρέχει ὁ ἄλλος. ‘Ὁλοι θὰ ποῦνε τότε πὼς αὐτὸς ὁ μογκλαράς ἔπρεπε νὰ τὰ θάλει μ’ ἕνα στὸ μπόι του, κι’ ὄχι μ’ ἕναν κοντακιανό, — ποιὸς ξέρει, μπορεῖ καὶ νὰ τὸν θάλουνε στὴ μέση τὸ μεγάλο, καὶ νὰ τὸν κοπανίσουνε. Δὲ φέρνεται ντόμπρα, — ὄλα τὰ αὐτοῦ τὰ θέλει δικὰ του.

‘Ο Τζώρτζ εἶχε τὸ μάτι του στὴν πόρτα.

—‘Ὁπως κι’ ἂν εἶναι, τοῦ λέει σὰ νὰ προμάντευε ἄσκημα ξετελέσματα, καλύτερα νᾶχει τὸ νοῦ του με τὸν Λένο. ‘Ο Λένος μπορεῖ νὰ μὴν ξέρει μπῶξ, μὰ εἶναι δυ-

νατὸς καὶ σβέλτος, καὶ δὲ σκαμπάζει ἀπὸ ρέγουλες.

Πῆγε κοντὰ στὸ τετράγωνο τραπέζι, καὶ κάθησε πάνω σὲ μιὰ κασέλα. Ἔπιασε μιὰ τράπουλα καὶ ἀνακάτωσε τὰ χαρτιά. ‘Ο γέρος κάθησε κι’ αὐτὸς πάνω σὲ μιὰν ἄλλη κασέλα.

—Μὴν πείς τοῦ Κέρλυ τίποτ’ ἀπ’ ὅτι λέγαμε. Εἶν’ ἄξιος νὰ με γδάρει, — δὲν τοῦ καίγεται καρφί. Κανένας δὲν τὸν ζορίζει, γιατί εἶναι γιὸς τοῦ ἀφεντικοῦ.

‘Ο Τζώρτζ ἔκοψε τὰ χαρτιά, καὶ τὰ γύριζε κοιτάοντάς τα ἕνα - ἕνα καὶ ἀπιθώντάς τα ἐκεῖ πλάι.

—Σὰ νὰ μοῦ φαίνεται! πουτάνας γιὸς αὐτὸς ὁ Κέρλυ. Δὲ μ’ ἀρέσουνε κάτι τέτοιιοι παλιανθρωπάκοι.

—Τώρα τελευταῖα, γίνηκε ἀκόμα πιὸ ἀνυπόφορος, εἶπε ὁ γέρο - ὑπηρέτης. Πᾶνε δυὸ ὀδομάδες ποὺ παντρεύτηκε. Μένουνε με τὴ γυναῖκα του στὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ. ‘Ὁλο καὶ κοκορεῦεται ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ παντρεύτηκε.

—Μπορεῖ νὰ τὸ κάνει γιὰ ἐπίδειξη γιὰ τὴ γυναῖκα του, μουρμούρισε ὁ Τζώρτζ.

‘Ο γέρος πῆρε θάρρος γιὰ κουσομπολιό.

—Πρόσεξες τὸ γάντι ποὺ φοροῦσε στὸ ζερβί του χέρι;

—Ναί, τῶδα.

—Εἶναι γεμάτο θαζελίνα.

—Βαζελίνα; Τί διάλοιο τὴ θέλει;

—Νὰ σοῦ ἐξηγήσω. ‘Ο Κέρλυ λέει πὼς θέλει νᾶναι τὸ χέρι του τρυφερὸ γιὰ νὰ χαϊδεῦει τὴ γυναῖκα του.

‘Ο Τζώρτζ ἦταν ἀπορροφημένος νὰ κοιτάζει τὰ χαρτιά.

—Αὐτὰ εἶναι θρωμιές. Δὲν ταιριάζει νὰ λέει τέτοια πράματα στὸν κόσμο, τοῦ λέει.

‘Ο γέρος ἔνωθε τώρα σίγουρος. Ἡ πρώτη ἐντύπωσή του ἀπὸ τὸν Τζώρτζ τὸν εἶχε κάμει ἐπιφυλακτικό. Μὰ τώρα ἔνωθε σίγουρος, καὶ τοῦ μίλησε με περισσότερη ἐμπιστοσύνη.

—Περιμένε πρῶτα νὰ δεῖς τὴ γυναῖκα τοῦ Κέρλυ.

‘Ο Τζώρτζ ἔκοψε πάλι τὰ χαρτιά, καὶ ἄρχισε νὰ ρίχνει μιὰ πασιέντσα, ἀργὰ καὶ με προσοχή.

—Νόστιμη; ρώτησε ἀδιάφορα.

—Ναί. Νόστιμη, — μὰ.

‘Ο Τζώρτζ δὲ σήκωσε τὰ μάτια του ἀπὸ τὰ χαρτιά.

—Μά;

—Νά, ξενοκοιτάει.

—Τί λές; Παντρεμένη δυό βδομάδες καί ξενοκοιτάει; Γιά τούτο, φαίνεται, ιόν τρώνε οί ψύλλοι τόν Κέρλυ.

—Τήν είδα πούκανε τò μάτι στόν Σλίμ. 'Ο Σλίμ είναι ó αλόγαρης. Πολύ καλό παιδί. 'Ο Σλίμ δέν έχει ανάγκη νά φοράει μπότες γιά επίδειξη, πάνω στή δουλειά. Τήν είδα πού τούκανε τò μάτι. Μά ó Κέρλυ δέν τò πρόσεξε. Τήν είδα πούκανε τò μάτι καί στόν Κάρλσον.

'Ο Τζώρτζ έκανε τάχα πώς δέν τόν ενδιαφέρουν όλ' αὐτά.

—Σά νά μοῦ φαίνεται πώς θά σπάσουμε κέφι.

'Ο γέρο-ύπηρετης σηκώθηκε ἀπό τήν κασέλα του.

—Ξέρεις ποιά είναι ἡ ιδέα μου;

'Ο Τζώρτζ δέν ἀποκρίθηκε.

—'Η ιδέα μου είναι πώς ó Κέρλυ πήρε μιά... σουρουκλού.

—Δέν είναι ó πρῶτος, εἶπε ó Τζώρτζ. "Ενα σωρό ἀντρες κάνανε τò ίδιο.

'Ο γέρος πήγε κατὰ τήν πόρτα. Τò γέρικο σκυλί του ἀνασήκωσε τò κεφάλι, κοίταξε τρόγυρα, ἔπειτα σηκώθηκε μέ κόπο γιά νά τόν ἀκολουθήσει.

—Πρέπει νά ετοιμάσω τίς λεκάνες γιά νά νιφτοῦνε τὰ παιδιά. Θάρθουνε σπου νάιναι. Θά δουλέψετε κι' εσείς οί δυό στό καλαμπόκι;

—Ναῖσκει.

—Δέ θά πείς τοῦ Κέρλυ τίποτ' ἀπ' ὅσα εἶπα;

—Σίγουρα ὄχι.

—Κοίτα τη λοιπόν σάν ἔρθει. Θά δείς ἄν ἔχω δίκιο νά λέω πώς είναι σουρουκλού.

Δρασκελίσε τήν πόρτα καί θγήκε μέσα στό λιοπύρι.

'Ο Τζώρτζ, πάντα σκεπτικός, ἐξακολουθοῦσε τήν πασιέντσα του, τοποθετώντας τρία-τρία τὰ χαρτιά. Πάνω στοὺς ἄσους, ἔβαλε τέσσερα σπαθιά. 'Ο ἥλιος σχημάτιζε τώρα ἕνα φωτερό τετράγωνο στό πάτωμα. Οἱ μύγες πετούσανε μέσα στόν ἥλιο, ἴδιες σπίθες. "Εξω, ἀκούστηκε τò κουδούνισμα τῶν ἀλόγων, τρίζανε τ' ἀξόνια τῶν παραφρορτωμένων ἀμαξιῶν. Ἀπό μακριά, μιά

φωνή: «Σείση, ἔ, σείση!» — κι' ἔπειτα; «Ποῦ στό διάλο βρίσκεται αὐτός ó παλιοράπης;»

'Ο Τζώρτζ ἔριξε μιά ματιά στήν πασιέντσα του, ἔπειτα συμμαζέψε τὰ χαρτιά, καί γύρισε κατὰ τò μέρος πού ἦταν ó Λένος. Αὐτός κειτόταν στό κρεβάτι του καί τόν κοιτάει.

—"Ακου, Λένο! Δέν εἶμαστε ἀκόμα σίγουροι ἐδῶ χάμω. Τò φοβάμαι. Θάχεις φασαρίες μ' αὐτò τόν Κέρλυ. Τοὺς ξέρω κάτι τέτοιους. Δέ σέ χωνεύει. Φαντάζεται πώς σέ τρομοκράτησε, καί θά θελήσει νά σ' τις θρέξει μέ τήν πρώτη εὐκαιρία.

Τὰ μάτια τοῦ Λένου γούρλωσαν ἀπ' τò φόβο.

—Μήν τόν ἀφήσεις νά μέ δείρει, Τζώρτζ.

'Ο Τζώρτζ σηκώθηκε καί πήγε νά καθήσει πάνω στό κρεβάτι τοῦ Λένου.

—Τοὺς σιχαίνουμε κάτι τέτοιους μπάσταρδους, τοῦ λέει. Ξέρω ἕνα σωρό ἀπό δαύτους. "Οπως εἶπε κι' ó γέρος, ó Κέρλυ τὰ ζυγίζει ὄλα, δέν ἀφήνει τίποτα στήν τύχη. Πάντα του θγαίνει κερδισμένος.

Σκέφτηκε γιά μιά στιγμή.

—"Αν μπλεχτεῖς μαζί του, Λένο, θά μάς ζουπίσουνε οἱ ἄλλοι. Μή λαθεύεσαι πάνω σ' αὐτό,—εἶναι ó γιός τοῦ ἀφεντικοῦ. "Ακου, Λένο. Κοίτα νά τόν ἀποφύγεις, ἀκουσες; Καμιά κουβέντα μαζί του, στήν ἄλλη γωνιά. Θά τò θυμᾶσαι, Λένο;

'Ο Λένος κατσοῦφιασε.

—Δέ θέλω ἐγὼ μπελάδες. Δέν τόν πείραξα ποτέ μου.

—Αὐτò δέν ἔχει τίποτα νά κάμει, ἄν τοῦ κατέθει τοῦ Κέρλυ νά ποζάρει γιά καμπιόνι. Μήν ἔχεις νταραθήρια μαζί του. Θά τò θυμᾶσαι;

—Καί θέθαια, Τζώρτζ. Δέ θά θγάλω τσιμουδιά.

"Οσο πλησίαζαν τὰ μπουλούκια, οἱ θόρυβοι γίνονταν πιό δυνατοί. Τὰ θαιριά πέταλα ἀκούγονταν μουντὰ πάνω στό πατημένο χῶμα, τὰ φρένα τραβιόνταν καί τρίζανε, οἱ ἀλυσίδες κουδούνιζαν. Οἱ ἐργάτες φωνάζανε ó ἕνας τόν ἄλλο. 'Ο Τζώρτζ καθότανε πάνω στό κρεβάτι πλάι στόν Λένο, σκεπτικός καί μέ σμιγμένα φρύδια. 'Ο Λένος τόν ρώτησε δειλά - δειλά:

—Εἶσαι θυμωμένος, Τζώρτζ,

—Δέν εἶμαι θυμωμένος μαζί σου. Τάχω μ' αὐτò τò μπάσταρδο τόν Κέρλυ. "Ελεγα πώς θά τὰ καταφέρνα-

με νά θάλουμε κατὰ μέρος λίγα λεφτά οἱ δυὸ μας,—
καμιὰ ἑκατοστὴ τάλαρα.

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς του γίνηκε πιὸ ἀποφασιστικός.

—Μακριὰ ἀπὸ τὸν Κέρλυ, Λένο.

—Καὶ θέβαια, Τζώρτζ. Δὲ θὰ θγάλω τσιμουδιὰ.

—Πρόσεχε μὴ σὲ τραθῆξει σὲ καθγά. Ἄν τύχει ὁ-
μῶς καὶ σοῦ ἐπιτεθεῖ ὁ πούστης, ξ, τότε θάρα του.

—Τι νὰ τοῦ θαρέσω, Τζώρτζ;

—Τίποτα, τίποτα. Θὰ σοῦ πῶ σὰν ἔρθ' ἡ ὥρα. Τοὺς
σιχαινοῦμαι κάτι τέτοιους. Ἄκου, Λένο, ἂν τύχει κι' ἔχεις
τίποτα φασαρίες, θυμᾶσαι τί σ' οὕχω πεῖ νὰ κάνεις;

Ὁ Λένος ἀνασηκώθηκε πάνω στὸν ἀγκῶνα του. Τὸ
πρόσωπό του συσπάστηκε ἀπὸ τὴν προσπάθεια νὰ θυμη-
θεῖ. Ἐπειτα, κοίταξε τὸν Τζώρτζ μὲ θλιμμένα μάτια.

—Μοῦπες πὼς δὲ θὰ μ' ἀφήσεις νὰ νιάζομαι τὰ κου-
νέλια.

—Αὐτὸ εἶν' ἄλλο ζήτημα. Θυμᾶσαι ποὺ κοιμηθήκα-
με τὴν περασμένη νύχτα; Ἐκεῖ κάτω, στὸ ποτάμι;

—Ναί, θυμᾶμαι. Ἄ, τώρα θυμήθηκα! Νὰ κρυφτῶ
ἐκεῖ, μὲς στὸ ρουμάνι.

—Νὰ κρυφτεῖς καὶ νὰ μὲ περιμένεις νᾶρθω. Δὲν
πρέπει νὰ σὲ δεῖ κανένας. Νὰ κρυφτεῖς μὲς στὸ ρουμάνι
κοντὰ στὸ ποτάμι. Γιὰ ξαναπὲς το.

—Νὰ κρυφτῶ μὲς στὸ ρουμάνι κοντὰ στὸ ποτάμι,
στὸ ρουμάνι κοντὰ στὸ ποτάμι.

—Ἄν σοῦ τύχουν τίποτα μπελάδες.

—Ἄν μοῦ τύχουν τίποτα μπελάδες.

Ἐξω, ἔτριξ' ἕνα φρένο. Κάποιος ἔμπηξε μιὰ φωνή:

—Σείση, ξε, σείσηση!

Ὁ Τζώρτζ λέει τοῦ Λένου:

—Πές το ἀκόμη κάμποσες φορές ἀπὸ μέσα σου, γιὰ
νὰ μὴν τὸ ξεχάσεις.

Καὶ οἱ δυὸ ἀνασήκωσαν τὸ κεφάλι τους, γιατί κάτι
ἔκοψε τὴ λάμψη τοῦ ἡλίου μπρὸς στὴν πόρτα. Μιὰ κοπέ-
λα στεκότανε καὶ κοίταζε. Ἔιχε παχιά χεῖλια, περασμέ-
να μὲ κραγιόνι, μεγάλα μάτια πολὺ μακιγιαρισμένα. Τὰ
νύχια τῆς ἦταν θαμμένο κόκκινα. Τὰ μαλλιά τῆς κρέ-
μονταν σὲ μακρουλὲς μποῦκλες, ἴδια λουκάνικα. Φοροῦ-
σε μιὰ μπαμπακερὴ ρόμπα καὶ κόκκινα πασουμάκια
γαρνιρισμένα μὲ κόκκινα φτερά στρουθοκαμήλας.

—Ψάχνω γιὰ τὸν Κέρλυ, τοὺς λέει.

Μιλοῦσε μὲ τὴ μύτη, μὲ μιὰ λεπτὴ φωνή.

Ὁ Τζώρτζ ἀποτράβηξε γιὰ μιὰ στιγμή τὰ μάτια
του, κι' ἔπειτα πάλι τὴν ξανακοίταξε.

—Ἦταν ἐδῶ πρὶν λίγη ὥρα, μὰ ἔφυγε.

—Ἄ, ναί;

Ἐβαλε τὰ χέρια τῆς πίσω, κι' ἀκούμπησε τὴν πλάτη
τῆς στὸ πρεβάζι τῆς πόρτας, ἔτσι ποὺ τὸ κορμί τῆς ἔγερ-
νε μπροστά.

—Εἶστε οἱ δυὸ καινούργιοι, ξ;

—Ναῖσκει.

Τὰ μάτια τοῦ Λένου ἐπεξεργάζονταν τὸ κορμί τῆς.
Ἐκείνη τεντώθηκε λιγάκι, μ' ὄλο ποὺ δὲ φαινότανε νὰ
πρόσεχε τὸν Λένο.

—Ὁ Κέρλυ περνάει ἀπὸ δῶ μερικὲς φορές, τοὺς ἐ-
ξήγησε.

—Τώρα ὁμῶς λείπει, ἀποκρίθηκε ἀπότομα ὁ Τζώρτζ.

—Ἀφοῦ λείπει λοιπόν, καλύτερα νὰ πάω νὰ ψάξω
ἄλλω, ἔκαμε μὲ παιγνιδιάρικο ὕφος.

Ὁ Λένος τὴν κοίταζε μαγεμένος.

—Ἄν τύχει καὶ τὸν δῶ, θὰ τοῦ πῶ πὼς τὸν γύρευ-
ες, τῆς λέει ὁ Τζώρτζ.

Χαμογέλασε μὲ κουνήματα.

—Δὲν εἶναι κακὸ πράμα πὼς ἔψαχνα, τοῦ κάνει,—
ἔπειτα γύρισε πρὸς τὰ ἔξω τὸ κεφάλι τῆς: Ἐ, Σλίμ!

—Τ' εἶναι, ὁμορφονιά μου; ἀκούστηκε ἀπ' ἔξω ἡ
φωνὴ τοῦ Σλίμ.

—Ψάχνω γιὰ τὸν Κέρλυ.

—Φαίνεται πὼς δὲν κόπιασες καὶ πολὺ νὰ ψάχνεις.
Τὸν εἶδα ποὺ ἔμπαινε στὸ σπίτι.

Σὰ νὰ τὴν πῆρε ὁ φόβος.

—Γεῖά σας, παιδιά, τοὺς φώναξε στὸ θάλαμο, κι' ἔ-
φυγε θιαστικά.

Ὁ Τζώρτζ κοίταξε τὸν Λένο.

—Μωρὲ τί ἀλάνια εἶναι τούτη! Ὡστε αὐτὴ θρῆκε
νὰ διαλέξει ὁ Κέρλυ γιὰ γυναῖκα του;

—Εἶναι νοστιμούλα, εἶπε ὁ Λένος παίρνοντας τὸ μέ-
ρος τῆς.

—Ναί, μπορεῖ. Ὁ Κέρλυ ὥστόσο θὰ θερίσει ὅ,τι ἔ-
σπειρε. Βάζω στοίχημα πὼς γιὰ εἴκοσι τάλαρα εἶν' ἄ-
ξια νὰ τοῦ φύγει.

Ὁ Λένος κοίταζε ἀκόμα τὴν πόρτα, ἐκεῖ ποὺ στεκό-

τανε πρώτύτερα ή κοπέλα.

—Ήτανε νοστιμούλα,— κι' ένα έκοτατικό χαμόγελο ζωγραφίστηκε στο πρόσωπό του.

Ο Τζώρτζ του έρριξε μιá γρήγορη ματιά, τόν άδραξε από τ' αúτι και τόν τίναξε.

—Άκου δώ, θρέ θεοπάλαθε, του λέει άγριεμένος. Ούτε να τήν ξανακοιτάξεις αúτη τήν πουτάνα. Δέν πά' να λέει και να κάνει ό,τι θέλει! Τις ξέρω κάτι τέτοιες θρώμες. Ένα κι' ένα για να σε θάλουνε στα αίματα,—κι' αúτη έδω είναι χειρότερη άπ' όλες.

Ο Λένος προσπαθούσε ν' απαλλάξει τ' αúτι του άπ' τό τράθηγμα.

—Δέν έκαμα τίποτα, Τζώρτζ.

—Τίποτα δέν έκαμε τό καημένο! Όσο στεκότανε όμως στην πόρτα κι' έδειχνε τις γάμπες της, δέν κούνησες τά μάτια σου άπό πάνω της.

—Δέν πήγε ό νούς μου στο κακό, Τζώρτζ. Σου μιλάω τίμια.

—Μακριά πό δαúτη! Δέν ξανάδα χειρότερο δόκανο. Άσε τόν Κέρλυ να φάει τό δόλωμα,—πιάστηκε. Ένα γάντι γεμάτο θαζελίνα, πρόσθεσε με άηδία. Βάζω στοίχημα πώς τρώει σκληρά αúγά, και πώς παραγγέλνει και τού στέλνουνε σπεσιαλιτέ άπό τήν πολιτεία.

Ξαφνικά, ό Λένος φώναξε:

—Δέ μ' άρέσει αúτό τό μέρος, Τζώρτζ. Δέν είναι καλό μέρος. Θέλω να φύγω.

—Πρέπει να μείνουμε για να θυάλουμε λίγα λεφτά. Δέ γίνεται διαφορετικά, Λένο. Μόλις μπορέσουμε, θα φύγουμε άπό δώ. Θαρρείς πώς έμένα μ' άρέσει;

Πήγε τό στραπέζι, κι' άρχισε να ρίχνει πάλι μιá πασιέντσα.

—Όχι, δέ μ' άρέσει αúτός ό τόπος. Γυρεύω άφορμή για να τού δίνω άπό δώ. Άσε να θάλουμε μερικά τάλαρα στην τσέπη και θα τού δίνουμε για τό Άμερικαν Ρίθερ, να κοσκινίζουμε χρυσόσκονη. Μπορεί να κερδίζουμε ώς δυό τάλαρα τήν ήμέρα εκεί χάμω, μπορεί κιόλα να πετύχουμε και καμιά φλέθα.

—Άς φύγουμε, Τζώρτζ, του λέει ζωηρά ό Λένος. Άς φύγουμε άπό δώ. Δέν είναι καλοί άνθρωποι.

Ο Τζώρτζ του τδκοψε:

—Πρέπει να μείνουμε. Σκασμός, τώρα. Έρχονται τά παιδιά.

Άπό τό πλυσταριό άκουγόταν τό νερό που έτρεχε και οι λεκάνες που χτυπούσαν. Ο Τζώρτζ ήταν σκυμμένος πάνω στην πασιέντσα του.

—Ίσως θάπρεπε να νιφτούμε κι' έμεις. Μά δέν κάναμε τίποτα για να λερωθούμε.

Ένας ψηλός άντρας στεκότανε στην πόρτα. Κρατούσε κάτω άπό τή μασχάλη του ένα τσαλακωμένο πλατύγυρο καπέλο, και χτένιζε προς τά πίσω τά μακριά μαύρα του μαλλιά, που γυαλίζανε θρεμένα. Φορούσε ντριλίνα, όπως κι' οι άλλοι, και, άπό πάνω, ένα κοντό σακάκι άπό μπαμπακερό ύφασμα. Σάν τελείωσε τό χτένισμα, μπήκε μέσα στο θάλαμο με μιá περπατησιά όλο μεγαλοπρέπεια, όπως ξέρουν να θαδίζουνε μονάχα οι βασιλιάδες και οι ξακουστοί τεχνίτες. Ήταν ό άλογάρης, άρχοντας μέσα στο χτήμα, αξίος να οδηγάει δέκα, δεκάξι, άκόμη και είκοσι μουλάρια, μ' ένα σκoiνι μονάχα. Με μιá καμουτσιά, μπορούσε να σκοτώσει μιá μύγα πάνω στο κουμπι, καταμεσής στο κούτελο του μουλαριού, δίχως ν' άγγίξει τό μουλάρι. Οι τρόποι του είχαν κάτι αúστηρό και τόσο βαθιά ήρεμο, που, όταν μιλούσε αúτός, κάθε άλλη όμιλία σταματούσε. Και ήταν τόσο μεγάλη ή αúθεντία του, ώστε ρωτούσαν τή γνώμη του πάνω σε όλα τά ζητήματα, είτε συζητούσαν για τά πολιτικά είτε για έρωτοδουλειές. Τέτοιος ήταν ό Σλίμ, ό άλογάρης. Τό σπαθωτό του πρόσωπο δέ φανέρωνε καμιά ήλικία. Μπορεί ναταν τριανταπέντε χρονώ, μπορεί και πενηντάρης. Καταλάβαινε πολύ περισσότερα άπ' όσα τούλεγαν, και ή άργή όμιλία του είχε κάτι τόνους πάνω άπό τή συνηθισμένη κλίμακα, που έδειχναν όχι στοχασμό, αλλά μιá κατανόηση που ξεπερνούσε κάθε στοχασμό. Τά μακρόστενα χέρια του είχαν κάτι άπαλές κινήσεις, ίδια τά χέρια μπαγιαντέρας.

Ίσιωσε τό τσαλακωμένο καπέλο του, του έκαμε μιá τσάκιση στη μέση, και τό φόρεσε. Κοίταξε τούς δυό καινούριοφερμένους, με φιλικό ύφος.

—Σά ναίνα πιό φεγγερά έξω, τούς λέει χαμογελαστά. Μόλις που μπορεί να δεί κανένας έδω μέσα. Είσαστε οι καινούργιοι;

—Μόλις φτάσαμε, άποκρίθηκε ό Τζώρτζ.

—Για τ' αλώνισμα;

—Έτσι λέει τ' άφεντικό.

Ὁ Σλίμ κάθησε πάνω σὲ μιὰ κασέλα, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά τοῦ τραπεζιοῦ, καὶ παρακολουθοῦσε τὴν πασι-
έντσα, ὅπως ἦταν ἀπλωμένη ἀνάποδα μπροστά του.

—Ἐλπίζω νάρθετε στὸ δικό μου μπουλούκι, τοῦ λέει.

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς του ἦταν πολὺ ἥπιος.

—Ἐχω στὸ μπουλούκι μου δυὸ κερατάδες, πού δὲν εἶναι ἄξιοι νὰ ξεχωρίσουν ἕνα σακὶ καλαμπόκι ἀπὸ μιὰ μπάλα τοῦ φουτμπόλ. Ἐσεῖς οἱ δυὸ ἀλωνίσατε ποτέ σας καλαμπόκι;

—Καὶ θέβαια, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Τζώρτζ. Ὁχι πῶς θὰ τὸ πῶ, μὰ αὐτὸς ἐκεῖ ὁ μπάσταρδος πού βλέπεις, μπορεῖ μονάχος του νὰ σοῦ γεμίσει τόσο καλαμπόκι, ὅσο δὲ σώνουνε δυὸ νοματαῖοι.

Ὁ Λένος, πού παρακολουθοῦσε τὴ συνομιλία, χαμογέλασε καμαρώνοντας γιὰ τὸν ἔπαινο. Ὁ Σλίμ κοίταξε τὸν Τζώρτζ, μὲ ὕφος πού δήλωνε πῶς τοῦ ἄρεσε πού ἐπαίνεσε τὸ σύντροφό του. Ἐσκίψε πάνω ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ τσάκισε τὴ μιὰ γωνιά ἑνὸς τραπουλόχαρτου.

—Μαζὶ ταξιδεύετε οἱ δυὸ σας;

Ὁ τόνος του ἦταν πάντα φιλικός, προκαλοῦσε ἄθελα τὴν ἐμπιστοσύνη.

—Ναί, εἶπε ὁ Τζώρτζ. Σὰ νὰ λέμε, ὁ ἕνας νιάζεται τὸν ἄλλο.

*Ἐδεῖξε τὸν Λένο μὲ τὸ δάχτυλο:

—Δὲν πολυκόβει τὸ μυαλό του, μὰ ὅσο γιὰ δουλεῖα εἶναι διάολος. Πολὺ καλὸ παλικάρι, μόνο πού δὲν πολυκόβει τὸ μυαλό του. Γνωρίζομαστε ἀπὸ χρόνια.

Ἡ ματιὰ τοῦ Σλίμ μελετοῦσε τὸν Τζώρτζ ἀπ' ἔξω κι' ἀπὸ μέσα.

—Σπάνιο, δυὸ ἐργάτες νὰ ταξιδεύουνε μαζὶ, λέει σὰ νὰ μιλοῦσε μονάχος του, μέσα σὲ μιὰ ρέμβη. Δὲ ξέρω ποιά εἶναι ἡ αἰτία. Καθὼς φαίνεται, μέσα σὲ τοῦτο τὸν παλιόκοσμο, φοβᾶται ὁ ἕνας ἄνθρωπος τὸν ἄλλο.

—Εἶναι πολὺ πιὸ ἁμορφα νὰ τριγυρνᾷς μ' ἕνα δικό σου ἄνθρωπο, πού τὸν ξέρεις καὶ σὲ ξέρει, λέει ὁ Τζώρτζ.

Ἐνας κοτσονάτος κοιλαρὰς μπήκε μέσα στὸ θάλαμο. Τὰ μαλλιά του στάζανε ἀκόμη ἀπὸ τὸ θρέξιμο.

—Ἐ, Σλίμ, φώναξε,—κι' ἔπειτα σταμάτησε κοιτάζοντας τὸν Τζώρτζ καὶ τὸν Λένο.

—Οἱ καινούργιοι, τοῦ λέει ὁ Σλίμ ἀντὶ ἄλλη σύσταση.

—Χάρηκα πολὺ. Μὲ λένε Κάρλσον.

—Ἐμένα Τζώρτζ Μίλτον. Αὐτὸν ἐκεῖ τὸν λένε Λένο Κοντό.

—Χάρηκα πολὺ, ξανάπε ὁ Κάρλσον. Δὲν εἶναι καὶ πολὺ κοντός.

Γέλασε μονάχος του μὲ τὸ ἀστεῖο του.

—Καθόλου κοντός, ἐπανέλαθε. Σλίμ, νὰ τ' ἤθελα νὰ σὲ ρωτήσω: Πῶς πάει ἡ σκύλα σου; Δὲν τὴν εἶδα σήμερα κάτω ἀπὸ τὸ κάρο.

—Γεινοβόλησε ψὲς θράδου. Ἐννιὰ κουτάβια. Ἐπνιξα κιόλα τὰ τέσσερα, δὲ θὰ μποροῦσε νὰ τὰ θρέψει καὶ τὰ ἐννιά.

—Ὡστε σοῦμειναν πέντε;

—Ναί, πέντε. Κράτησα τὰ πιὸ γεροδεμένα.

—Τι ράτσα λὲς νὰ θγοῦνε;

—Δὲν ξέρω, ἀποκρίθηκε ὁ Σλίμ. Τίποτα μαντρόσκυλα, φαντάζομαι. Τέτοια ἦτανε τὰ περισσότερα πού τριγυροῦσαν ἐδῶ χάμω, τότε πού τὸ ζήτηγε.

—Ὡστε σοῦμειναν πέντε, ἔ; ξανάπε ὁ Κάρλσον. Θὰ τὰ κρατήσεις ὅλα;

—Δὲν ξέρω. Πρέπει νὰ τὰ κρατήσω ἕνα διάστημα, γιὰ νὰ θυζάξουνε τὸ γάλα τῆς Λουλοῦς.

—Ἄκου δῶ, Σλίμ, τοῦ λέει σκεφτικός ὁ Κάρλσον. Νὰ τί σκέφτηκα. Τὸ σκυλί τοῦ Κάντυ γέρασε τόσο πολὺ, πού δὲ μπορεῖ νὰ σταθεῖ στὰ πόδια του. Ἰσχυλοθρωμάει κιόλα. Κάθε φορὰ πού ἔρχετ' ἐδῶ μέσα, ἡ κάμαρα θρωμάει ἔπειτα γιὰ μέρες. Ἰσχυλοθρωμάει ἕνα μίλι μακριά. Δὲν ἔχει δόντια, εἶναι σχεδὸν στραθός, δὲ μπορεῖ νὰ φάει. Ὁ Κάντυ τὸ τάζει μόνο γάλα. Δὲ μπορεῖ νὰ μασηθεῖ.

Ἡ ματιὰ τοῦ Τζώρτζ εἶχε μιὰ ἔνταση καθὼς κοίταζε τὸν Σλίμ. Ξαφνικά, ἕνα γκόγκ ἄρχισε νὰ χτυπάει ἔξω, ἀργὰ στὴν ἀρχή, ἔπειτα ὅσο πηγαινε πιὸ γρήγορα, ὅσο πού κατάντησε ἕνας ἦχος μονοκόματος. Ξαφνικά πάλι, σταμάτησε ὅπως ἄρχισε.

—Ὡρα, εἶναι, εἶπε ὁ Κάρλσον.

Ἐξω, ἀκούγονταν ὀμιλίες καὶ ἄνθρωποι πού περνοῦσαν. Ὁ Σλίμ σηκώθηκε ἀπὸ τὴ θέση του ἀργὰ καὶ μὲ ἀξιοπρέπεια.

—Παιδιά, ἐλάτε ὅσο ἀπομένει ἀκόμη κάτι γιὰ νὰ φάτε. Σ' ἕνα λεπτό δὲ θὰ θρεῖτε τίποτα.

‘Ο Κάρλοσιν ἔκαμε ἕνα θῆμα πίσω, γιά ν’ ἀφήσει τόν Σλιμ νά περάσει πρῶτος, καί βγήκανε καί οἱ δύο τους ἀπ’ τὸ θάλαμο.

‘Ο Λένος κοίταξε τόν Τζώρτζ με ἀνυπόμονη ματιά. ‘Ο Τζώρτζ μάζεψε τὰ χαρτιά, καί τ’ ἀφησε ἔτσι, ἀνάκατα σ’ ἕνα σωρό.

Ναί, τοῦ λέει, τὸν ἀκουσα, Λένο. Θὰ τὸν ρωτήσω καί θὰ δοῦμε.

—‘Ενα κουτάβι καφετι με ἄσπρο! ξεφώνισε ὁ Λένος με ἐνθουσιασμό.

—‘Ελα, πᾶμε γιά φαί. Δέν ξέρω ἂν ἔχει κανένα κουτάβι καφετι με ἄσπρο.

‘Ο Λένος δέν κούνησε ἀπ’ τὸ κρεβάτι του.

—Ζήτησέ του το ἀμέσως, Τζώρτζ, μὴν τύχει καί τὰ σκοτώσει καί τ’ ἄλλα.

—Καλά. ‘Ελα τώρα, σήκω.

‘Ο Λένος κύλησε ἀπ’ τὸ κρεβάτι του καί στάθηκε ὀρθός. Καθὼς πηγαίνανε νά βγοῦνε ἀπ’ τὴν πόρτα, πετάχτηκε μέσα ὁ Κέρλυ.

—Εἶδατε καμιὰ κοπέλα ἐδῶ τριγύρω; τοὺς ρώτησε ἀγριεμένος.

—Πρὶν ἀπὸ μισὴ ὥρουλα, πάνω - κάτω, τοῦ ἀποκρίθηκε ψυχρὰ ὁ Τζώρτζ.

—Καί τιδιάλο ἔκανε;

‘Ο Τζώρτζ τὸν κοίταξε με ψυχραιμία.

—‘Εφαγνε νά σ’ ἔβρει, ἔτσι τοῦλάχιστον μάς εἶπε, τοῦ ἀποκρίθηκε προσβλητικά.

‘Ο Κέρλυ φαινότανε σὰ νάβλεπε γιά πρώτη φορά τὸν Τζώρτζ. ‘Η ματιά του, ἀστράψε, καταμέτρησε τὸ ἀνάστημα τοῦ Τζώρτζ, τὸ μᾶκρος τῶν χειρῶν του, κοίταξε τὴ μέση του.

—Καί κατὰ ποῦ πήγε; ρώτησε στὸ τέλος.

—Δέν ξέρω, δέν τὴν πῆρα τὸ κατόπι.

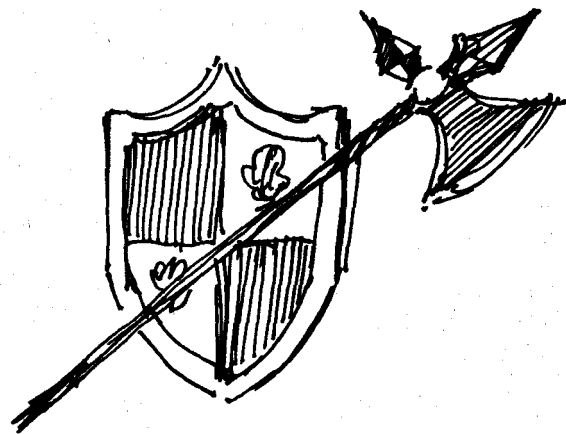
‘Ο Κέρλυ τὸν κοίταξε με σουφρωμένο φρύδια κι’ ἔφυγε θιαστικός.

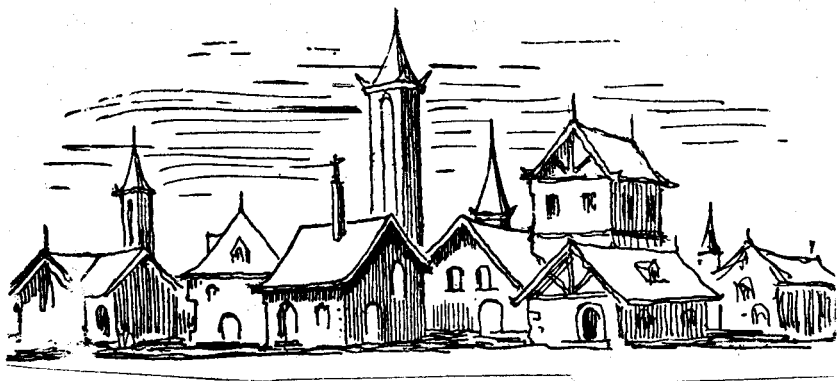
—Ξέρεις, Λένο, εἶπε τότε ὁ Τζώρτζ. Πολύ τὸ φοβᾶμαι πὼς θὰ τσακωθῶ μ’ αὐτὸν τὸ μπᾶσταρδο. Σιχαίνομαι τὸ χνώτο του. Μὰ τὸ Χριστό! ‘Ελα, πᾶμε, δὲ θὰ μάς ἀφήσουνε οὔτε μπουκιά.

Βγήκαν ἔξω. Μιά λεπτὴ λουρίδα ἥλιος τρύπωνε μὲς

ἀπὸ τὸ παράθυρο. Κάπου ἐκεῖ κοντά, ἀκουγότανε ὁ κρότος ἀπ’ τὰ πιατικά.

Σὲ λίγο, τὸ γέρικο σκυλὶ πέρασε τὴν πόρτα, καί μπῆκε κούτσα - κούτσα μὲς στὸ θάλαμο. Κοίταξε τριγύρω, με τὰ εἰρηνικὰ μισοσθησμένα μάτια του. Ρουθούνησε, κι’ ἔπειτα ξάπλωσε χάμω κι’ ἔβαλε τὸ μουσοῦδι του ἀνάμεσα στὰ πόδια. ‘Ο Κέρλυ ξαναπαρουσιάστηκε στὴν πόρτα, καί στάθηκε κοιτάζοντας μὲς στὸ δωμάτιο. ‘Ο σκύλος ἀνασήκωσε τὸ κεφάλι του, μὰ, σάν ἔφυγε ὁ Κέρλυ, τ’ ἀφησε νά ξαναπέσει.

Μόλο πού έξω φωτοῦσε ἀκόμα ζωηρά ἡ δύση,— ὅπως φαινόταν ἀπ' τὰ παράθυρα,— μέσα στοῦ θάλαμο εἶχε κιόλα σκοτεινιάσει. Οἱ ἐργάτες παίζανε τὰ πέταλα. Ποῦ καὶ ποῦ, ἀκούγονταν ὡς μέσα οἱ χτύποι,— μουντοί, σάν πέφτανε τὰ πέταλα πάνω στοῦ χῶμα, μεταλλικοί, ὅποτε πετυχαίνανε τὴ σιδερένια θέργα,— κι' ἔπειτα οἱ φωνές, πού εἶτε ἐπιδοκίμαζαν ἕνα πετυχημένο ρίξιμο, εἶτε κοροΐδευαν ὄσους δὲν πετύχαιναν.

Ὁ Σλίμ καὶ ὁ Τζώρτζ μπήκανε μαζί στοῦ θάλαμο. Ὁ Σλίμ γύρισε τὸ διακόπτη, καὶ ἀναψε τὸ ἠλεκτρικὸ λαμπιόνι μὲ τὸ τενεκεδένιο ἀμπαζούρ, πάνω ἀπ' τὸ τραπέζι. Τὸ τραπέζι φωτίστηκε μεμιᾶς, μὰ ὁ κῶνος τοῦ ἀμπαζούρ ἄφηνε στοῦ σκοτάδι τὶς γωνίες τῆς κάμαρας. Ὁ Σλίμ κάθισε σὲ μιὰ κασέλα, καὶ ὁ Τζώρτζ ἀντίκρου τοῦ.

—Μὴν τὸ κάνεις ζήτημα, εἶπε ὁ Σλίμ. "Ἔτσι κι' ἔτσι, θὰ τάπνιγα τὰ περισσότερα. Δὲν εἶναι λόγος νὰ μ' εὐχαριστᾶς.

—Μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι τίποτα γιὰ σένα, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Τζώρτζ, μὰ γιὰ κείνον εἶναι μεγάλο πράμα. Ἄλλωθως, μὰ τὸ Χριστό, δὲν ξέρω πῶς θὰ τὸν καταφέρναμε νὰ κοιμηθεῖ ἐδῶ μέσα. Θάθελε σώνει καὶ καλά νὰ κοιμηθεῖ στ' ἀχούρι, μαζί μὲ τὰ κουτάβια. Καὶ πάλι, θὰ πρέπει νὰ

τὸν κρατήσουμε μὲ τὸ ζόρι γιὰ νὰ μὴν πάει νὰ κοιμηθεῖ μὲς στὴν κασέλα τοῦς.

—Μὴν τὸ κάνεις ζήτημα, ξανάπε ὁ Σλίμ. Εἶχες δίκιο γι' αὐτὸ πού ἔλεγεσ πρωτύτερα. Μπορεῖ νὰ μὴν κόβει τὸ μυαλό του, μὰ δὲν ξανάδα τέτοιον καλὸ δουλευτή. Ἄκόμα λίγο, καὶ θὰ πλάνταζε ὁ σύντροφός του στοῦ ἄλωνισμα. Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ τοῦ παραθγεί. Μὰ τὸ Μεγαλοδύναμο, δὲ μοῦτυχε νὰ ξαναδῶ τέτοιο γερὰ παλικάρι.

—Πὲς τοῦ Λένου νὰ κάμει μιὰ δουλειά, καὶ θὰ σ' τὴν κάμει τέλεια, εἶπε ὁ Τζώρτζ μὲ καμάρι. Φτάνει νὰ μὴν ἔχει νὰ σκεφτεῖ. Μόνος του, δὲν μπορεῖ τίποτα νὰ σκεφτεῖ, μὰ μπορεῖ νὰ κάμει ὅ,τι τὸν διατάξεις.

"Ἐξω, ἀκούστηκε ὁ χτύπος τοῦ πετάλου πάνω στὴ σιδερένια θέργα, καὶ φωνές πού ἐπιδοκίμαζαν μ' ἐνθουσιασμό.

Ὁ Σλίμ τραβήχτηκε λίγο πίσω, γιὰ νὰ μὴν πέφτει τὸ φῶς ἀπάνω στοῦ πρόσωπό του.

—Περίεργο πῶς τὰ πάτε τόσο ταιριαστὰ ἔσεῖς οἱ δύο.

Μὲ τὸν ἥσυχο αὐτὸ τρόπο, ἤθελε νὰ προκαλέσει ἐκμυστηρέψεις.

—Τὶ περίεργο βλέπεῖς; ρώτησε ὁ Τζώρτζ μὲ ὕφος ἐπιφυλακτικὸ.

—Ξέρω κι' ἐγώ; "Ὅλα τὰ παλικάρια πού δουλεύουνε στὰ χτήματα, ταξιδεύουνε μονάχοι. Δὲν ξέρω ἂν μοῦτυχε νὰ δῶ ὡς τώρα κι' ἄλλους δυὸ νὰ ταξιδεύουνε μαζί. Ξέρεις πῶς γίνεται; "Ἐρχονται, τρῶνε, πίνουνε, κοιμούνται, δουλεύουν ἕνα μῆνα, κι' ἔπειτα ξαναφεύγουν ὀλομόναχοι. Δὲν στοχαζονται κανέναν. Γι' αὐτὸ, μοῦ φαίνεται λίγο παράξενο πού ταξιδεύετε μαζί, ἕνας θλαμμένος σάν κι' αὐτόν, κι' ἕνα ἄξιο παλικάρι σάν τοῦ λόου σου.

—Δὲν εἶναι θλαμμένος, εἶπε ὁ Τζώρτζ. Εἶναι θέβαια παλαβός, μὰ ὄχι καὶ θλαμμένος. Οὔτε κι' ἐγώ εἶμαι τόσο ἄξιος, ἀλλιωθὸς δὲν θὰ καθόμουν ν' ἄλωνίζω καλαμπόκι. "Ἄν ἤμουν ἔξυπνος, ἂν ἤμουν ἄξιος ὅπως λές, θάχα κιόλα τὸ δικό μου χτηματάκι, καὶ θὰ ζοῦσα μὲ τὶς σοδεῖές μου ἀντὶ νὰ σκοτώνομαι στὴ δουλειά, δίχως νὰ παίρνω τίποτα ἀπ' ὅσα δίνει ἡ γῆς.

Ὁ Τζώρτζ σῶπασε. Τὸν ἔκαιγε ὁμως νὰ μιλήσει. Ὁ

Σλίμ ούτε τὸν ἐνθάρρυνε σ' αὐτὸ οὔτε τὸν ἀποθάρρυνε. *Ἐγειρε λίγο πίσω, καὶ περίμενε μὲ ἡρεμία.

—Δὲν εἶναι καὶ τόσο παράξενο, πού τριγυρνᾶμε οἱ δυὸ μαζί, εἶπε ὁ Τζώρτζ στο τέλος. Καὶ οἱ δυὸ μας γεννηθήκαμε στὸ Ὁμπορν. Γνώριζα τὴ θειά του, τὴ θειά — Κλάρα. Τὸν πῆρε ἀπὸ μωρὸ καὶ τὸν μεγάλωσε. Σὰν πέθανε ἡ θειά—Κλάρα, ὁ Λένος ἦρθε νὰ δουλέψει μαζί μου. Δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς, καὶ συνηθίσαμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο.

—Χμ, ἔκαμε ὁ Σλίμ.

Ὁ Τζώρτζ κοίταξε τὸν Σλίμ, καὶ εἶδε τὴν ἡρεμὴ σὰν τοῦ Θεοῦ μάτια του, καρφωμένη ἀπάνω του.

—Περίεργο, ἐξακολούθησε ὁ Τζώρτζ. Στὴν ἀρχή, διασκέδαζα μαζί του. *Ἐσπαζα κέφι. Τὸν πείραζα, τοῦ ἔκανα ἀστεία γιατί δὲν ἦταν ἄξιος νὰ τὰ καταφέρει μονάχος του. Μὰ εἶναι τόσο παλαβὸς, πού οὔτε τῶπαρνε εἶδηση πὼς τὸν πείραζα. Διασκέδαζα μαζί του. *Ἐκρινα τὸν ἑαυτὸ μου πολὺ πιὸ ξευπνο ἀπὸ κεῖνον. *Ὅ,τι καὶ νὰ τοῦλεγα, τῶκανε. Καὶ στὸ γκρεμὸ νὰ τοῦλεγα νὰ πέσει, θάπεφτε. Μὰ σιγά-σιγά, ἄρχισα νὰ μὴν τὸν βρίσκω καὶ τόσο διασκεδαστικό. Δὲ θύμωνε ποτέ του, ὅσο καὶ νὰ τὸν παίδευα. Θὰ μπορούσε νὰ μὲ κάνει θρύπαλα μὲ τὰ χέρια του, μὰ οὔτε μ' ἄγγιξε ποτέ του.

Ἡ φωνὴ τοῦ Τζώρτζ πῆρε ἕναν τόνο ἐμπιστευτικό:

—Νὰ σοῦ διηγηθῶ τί μ' ἔκανε νὰ σταματήσω. Μιά μέρα, στεκόμαστε κάμποσα παιδιά, πλάι στὸ ποτάμι, τὸ Σακραμέντο. *Ἦθελα νὰ κάνω τὸν ξευπνο. Γυρίζω καὶ λέω τοῦ Λένου: «Πήδα μέσα». *Εκεῖνος πήδηξε. Δὲν ἤξερε κολύμπι, οὔτε μιά χεριά νὰ κάμει, ἀκόμα λίγο νὰ πνιγότανε. *Ὅταν κατάφερα στὸ τέλος νὰ τὸν θγάλω, μόνο πού δὲ μὲ φίλησε,—τῶχε ξεχάσει κιόλας πὼς ἐγὼ τὸν ἔβαλα νὰ πέσει στὸ ποτάμι. Δὲν τὸ ξανάκανα τέτοιο ἀστεῖο.

—Εἶναι καλὸ παιδί, εἶπε ὁ Σλίμ. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ναι κανένας ξευπνος γιὰ νὰ ναι καλὸ παιδί. Σὰ νὰ μοῦ φαίνεται πὼς ἴσα-ἴσα τὸ ἀνάποδο εἶναι πιὸ ἀληθινὸ. *Ἐνα ἄνθρωπος καπάτσος, - μὰ καπάτσος, - δὲ μπορεῖ νὰ ναι καλὸς.

Ὁ Τζώρτζ μάζεψε τὰ χαρτιά, καὶ ἄρχισε νὰ ρίχνει τὴν πασιέντσα του. *Ἐξω, τὰ πέταλα τοῦ παιγνιδιοῦ χτυ-

πούσανε μουντὰ πάνω στὸ χῶμα. Ἡ δύση φώτιζε ἀκόμη, τὰ τετράγωνα ἀνοίγματα τῶν παραθυριῶν.

—Δὲν ἔχω πιὰ κανέναν ἀπὸ τοὺς δικούς μου, λέει ὁ Τζώρτζ. Κοιτάζω τοὺς ἄλλους πού πηγαίνουν ὀλομόναχοι νὰ θροῦν δουλειὰ στὰ χτήματα. Δὲν εἶναι δημοφιλῆ. Δὲ διασκεδάζουμε στὸ δρόμο. *Ἦστερ' ἀπὸ καιρὸ, γίνονται ἀράθυμοι καὶ καθγατζῆδες.

—Ναί, συμφώνησε κι' ὁ Σλίμ. Καταντοῦνε νὰ μὴ θέ-νε νὰ μιλήσουν σὲ κανένα.

—Δὲ λέω, κι' ὁ Λένος εἶναι διαολομπελάς, τὸν περισσότερο καιρὸ, κάνει ὁ Τζώρτζ. Μὰ τὸν συνηθίσα καὶ δὲν μπορῶ νὰ τὸν παρατήσω.

—Δὲν εἶναι ὅμως κακὸς ἄνθρωπος, εἶπε ὁ Σλίμ. Φῶς φανάρι πὼς δὲν ἔχει κακὴ ψυχὴ.

—Καὶ θέθαια δὲν ἔχει. Μὰ ὅλη τὴν ὥρα μπλέκει σὲ μπελάδες, ἔνεκα τοῦναι παλαβὸς. Νά, σὰν κι' αὐτὸ πού-τοῦτυχε στὸ Οὐήντ...

Σταμάτησε καθὼς γύριζε ἕνα τραπουλόχαρτο. Κοί-ταξε τὸν Σλίμ, φοβισμένος πὼς προχώρησε πολὺ.

—Δὲ θὰ πεῖς τίποτα σὲ κανένα;

—Τί ἔκαμε στὸ Οὐήντ; ρώτησε ἥσυχα ὁ Σλίμ.

—Δὲ θὰ τὸ πεῖς;... Μὰ θέθαια, δὲν εἶσαι τέτοιος ἄν-θρωπος.

—Τί ἔκαμε στὸ Οὐήντ; ξαναρώτησε ὁ Σλίμ.

—Νά, εἶδε μιά κοπέλα ντυμένη στὰ κόκκινα. *Ἐτσι πού εἶναι θεοπάλαθος, δὲν μπορεῖ νὰ δεῖ τίποτα πού νὰ τ' ἀρέσει, δίχως νὰ θέλει νὰ τ' ἄγγιξει. Θέλει νὰ τὸ νιώσει στὰ χέρια του, —καταλαβαίνεις; *Ἐτσι λοιπόν, ἄπλωσε τὸ χέρι του γιὰ ν' ἄγγιξει τὸ κόκκινο φουστάνι, τὸ κορίτσι ἔβαλε τὶς φωνές, ὁ Λένος τάχασε, κι' ὅσο ἐκεῖνη φώναζε, τόσο τὴν κράταγε ὁ Λένος πιὸ σφιχτά, γιατί αὐτὸ μονάχα εἶχε στὸ νοῦ του. Ἡ κοπέλα φώναζε ὀλοένα. Βρισκόμουνα λίγο πιὸ πέρα κι' ἄκουσα τὶς φωνές, τρέχω κοντά, βλέπω τὸν Λένο τρομαγμένο, κι' ὅλο νὰ τὴν κρατᾶει πιὸ σφιχτά, αὐτὸ μονάχα εἶχε στὸ νοῦ του, δὲν τοῦκοβε καὶ τίποτ' ἄλλο. Γιὰ νὰ τὸν κάμω νὰ τὴν παρατήσει, τοῦ καθίζω μιά κατακέφαλα, μ' ἕνα παλούκι. *Ἦτανε τόσο τρομαγμένος, πού γαντζώθηκε πάνω στὸ φουστάνι τῆς κοπέλας. Καὶ ξέρεις τί χεροδύναμος πού εἶναι.

Τὰ μάτια τοῦ Σλίμ δὲν ἔδειχναν τίποτα, οὔτε κούνη-

σε τὰ ματόφυλλά του. Ἐγνεψε μόνο ἀνάλαφρα μὲ τὸ κεφάλι.

—Τι γίνηκε ἔπειτα;

Ὁ Τζώρτζ ἐξακολουθοῦσε τὴν πασιέντσα του, ἀραδιάζοντας τὰ χαρτιά μὲ προσοχή.

—Νά, ἡ κοπέλα τρέχει καὶ λέει στὴν ἀστυνομία πὼς θέλανε νὰ τὴν κλέψουν. Τὰ παλικάρια τοῦ Οὐήντ κυνηγήσανε τὸν Λένο γιὰ νὰ τὸν λυντσάρουν, Κρυφτήκαμε μέσα σ' ἓνα βαθὺ χαντάκι γεμάτο νερό, καὶ μείναμε κεῖ ὅλη τὴν ἡμέρα, μόνο μὲ τὰ κεφάλια μας ἔξω ἀπ' τὸ νερό, μὰ κι' αὐτὰ χωμένα μέσα στὰ χορτάρια ποὺ κρέμονταν στὶς δυὸ πλαγιές τοῦ χαντακιοῦ. Τὴ νύχτα σκαρφαλώσαμε, καὶ θγήκαμε ἀπὸ κεῖ μέσα.

Ὁ Σλίμ δὲ μίλησε γιὰ μιὰ στιγμή.

—Δὲν πείραξε καθόλου τὴν κοπέλα; ρώτησε στὸ τέλος.

—Ὅχι, μόνο ποὺ τρόμαξε ἡ κοπέλα. Κι' ἐγὼ θὰ τρόμαζα νὰ μ' ἄδραχνε. Δὲν τὴν πείραξε καθόλου. Μόνο ποὺ ἤθελε, σώνει καὶ καλά, ν' ἀγγίξει τὸ κόκκινο φουστάνι, ὅπως θέλει ν' ἀγγίξει ὅλη τὴν ὥρα τὰ κουτάβια.

—Δὲν εἶναι παλιάνθρωπος, εἶπε ὁ Σλίμ. Ἐναν παλιάνθρωπο τὸν καταλαβαίνω ἓνα μίλι μακριά.

—Βέβαια δὲν εἶναι, κάνει ὅ,τι νὰ τοῦ...

Ὁ Λένος μπήκε στὸ θάλαμο.

Εἶχε ριγμένο τὸ σακάκι του πάνω στοὺς ὤμους του σὰ νάτανε κάπα, καὶ προχωροῦσε λίγο καμπουριαστός.

—Ἐ, Λένο, τοῦ λέει ὁ Τζώρτζ. Σ' ἀρέσει τὸ κουτάβι σου;

Ὁ Λένος ἀποκρίθηκε μονορούφι:

—Ἐἶναι καφετὶ καὶ ἄσπρο καθὼς τῶθελα.

Πῆγε κατευθεῖαν στὸ κρεβάτι του, ξάπλωσε, γύρισε τὸ μούτρο του κατὰ τὸν τοῖχο, καὶ ἀναδίπλωσε τὰ γόνατά του.

Ὁ Τζώρτζ παράτησε ἀπότομα τὰ χαρτιά.

—Λένο! τοῦ φώναξε.

Ὁ Λένος γύρισε τὸ κεφάλι του καὶ κοίταξε πάνω ἀπὸ τὸν ὄμο.

—Τι μὲ θές, Τζώρτζ;

—Σοῦ τῶπα πὼς δὲν κάνει νὰ φέρεις τὸ κουτάβι ἐδῶ μέσα.

Ποιὸ κουτάβι, Τζώρτζ; Δὲν ἔχω κανένα κουτάβι.

Ὁ Τζώρτζ πῆγε γρήγορα κοντὰ του, τὸν ἄδραξε ἀπὸ τὸν ὄμο, καὶ τὸν γύρισε πρὸς τὰ δῶ. Ἐσκυψε καὶ πήρε τὸ κουτάβι ποὺ κράταγε ὁ Λένος, κρυμμένο πάνω στὸ στομάχι του.

Ὁ Λένος ἀνασηκώθηκε μεμιᾶς.

—Δῶ' μου το, Τζώρτζ.

—Σήκω ἀμέσως καὶ πήγαινέτο πίσω στὴν κασέλα του. Πρέπει νὰ κοιμηθεῖ μὲ τὴ μάνα του. Θές νὰ ψοφήσει; Γεννήθηκε ψὲς θράδου, καὶ τὸ παίρνεις ἀπ' τὴ μάνα του; Πήγαινέ το ἀμέσως πίσω, εἰδεμὴ θὰ πῶ τοῦ Σλίμ νὰ μὴ σ' τ' ἀφήσει.

Ὁ Λένος ἀπλωσε τὰ χέρια του ἱκετευτικά.

—Δῶ' μου το, Τζώρτζ. Θὰ τὸ πάω πίσω. Δὲν ἤθελα νὰ τὸ πειράξω, Τζώρτζ, σοῦ μιλάω τίμια. Μόνο νὰ τὸ χαϊδέψω λιγούλακι.

Ὁ Τζώρτζ τοῦ τῶδωσε πίσω.

—Πάει καλά. Πήγαινέ το ἀμέσως στὴ μάνα του, καὶ μὴν τύχει καὶ τὸ ξαναπάρεις. Θὰ τὸ σκοτώσεις, νὰ τι θὰ κάμεις.

Ὁ Λένος ἔφυγε θιαστικά. Ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ Σλίμ εἶχε μείνει ἀκίνητος. Ἡ ἤρεμη ματιά του παρακολουθοῦσε τὸ Λένο καθὼς ἔβγαине ἀπὸ τὴν πόρτα.

—Μὰ τὸ Χριστό, εἶναι ὁ ἴδιος μικρὸ παιδί, λέει τοῦ Τζώρτζ.

—Ἔτσι εἶναι, ἴδιος μικρὸ παιδί. Ἐχει καρδιά παιδιοῦ, μόνο ποῦναι τόσο χεροδύναμος. Βάζω στοίχημα πὼς αὐτὸς δὲ θὰ ρθεῖ νὰ κοιμηθεῖ ἐδῶ μέσα, ἀπόψε. Θὰ πλαγιαίσει στ' ἀχούρι, πλάι στὴν κασέλα μὲ τὰ κουτάβια. Ἄς μείνει ἐκεῖ, δὲ μπορεῖ νὰ κάμει τίποτα κακό.

Ἐξω πιά εἶχε σκοτεινιάσει. Ὁ γέρο-Κάντυ, ὁ ὑπηρέτης μπήκε στὸ θάλαμο καὶ πῆγε στὸ κρεβάτι του. Πίσω του, ἀκολουθαγε μὲ κόπο τὸ γέρικο σκυλί του.

—Γεῖά σου, Σλίμ. Γεῖά σου, Τζώρτζ. Δὲν ἔπαιξε κανένας ἀπ' τοὺς δυὸ σας πέταλα;

—Δὲ μ' ἀρέσει νὰ παίζω κάθε θράδου, ἀποκρίθηκε ὁ Σλίμ.

—Παιδιά, έχει κανένας σας μιὰ γουλιὰ γουΐσκυ; Μὲ πονάει ἡ κοιλιὰ μου.

—Δὲν ἔχω, τοῦ λέει ὁ Σλίμ. "Ἄν εἶχα, θὰ τῶπινα μονάχος μου,— μ' ἔλο πού δὲ μὲ πονάει ἡ κοιλιὰ μου.

—Μὲ πονάει πολύ. Φταῖνε αὐτοὶ οἱ διαόλοι, τὰ ραπάνια. Πρὶν τὰ φάω ἀκόμα, τῶξερα πὼς θὰ μὲ πειράζουν.

Ὁ χοντρο - Κάρλσον πέρασε τὴ σκοτεινὴ αὐλὴ, καὶ μπῆκε στὸ δωμάτιο. Πῆγε στὴν ἄλλη ἄκρη, γύρισε τὸ διακόπτη, καὶ ἄναψε καὶ δεῦτερο λαμπιόνι.

—Εἶναι σκοτάδι, πίσσα, ἐδῶ μέσα. Χριστὲ καὶ Κύριε, τί μέστροκα πού τὰ ρίχνει τὰ πέταλα ὁ ἀράπηρ!

Παίζει καλά, εἶπε ὁ Σλίμ.

—Πολὺ μάστορης. Δὲν ἀφήνει ἄλλοτε νὰ κερδίσει. Σταμάτησε, κι' ἔπιασε νὰ μυρίζεται τὸν ἀέρα, ὥσπου τὸ μάτι του πῆρε τὸ γέρικο σκυλί.

—Μεγαλοδύναμη! Αὐτὸ τὸ ζῶ 'ναι πού σκυλοβρωμαίει. Κάντυ, πάρ' τον ἀπὸ δῶ! Δὲν ὑπάρχει πιὸ ἀσκημη μυρωδιὰ στὸν κόσμο, ἀπὸ τοῦ γέρικου σκυλιοῦ. Πὰ τὸν πάρεις ἀπὸ δῶ.

Ὁ Κάντυ ἔσκυψε ὡς τὴν ἄκρη τοῦ κρεβατιοῦ, χάιδεψε τὸ γέρικο σκυλί του, καὶ δικαιολογήθηκε:

—Τόσα χρόνια ἔζησα μαζί του, πού δὲ μοῦ κάνει πιὰ ἐντύπωση ἢ μυρωδιὰ.

—Δὲ νταγιαντῶ τὴ θρώμα ἐδῶ μέσα, εἶπε ὁ Κάρλσον. Κι' ἀφοῦ φύγει ἀκόμα τὸ σκυλί σου, ἡ θρώμα του ἀπομένει μὲς στὴν κάμαρα.

Μὲ τὰ μικρά του θηματάκια πῆγε ὡς τὸ σκύλο, κι' ἔσκυψε πάνω του.

—Δὲν ἔχει οὔτε δόντια, εἶναι κοκαλιασμένος ἀπ' τὰ ρεματικά. Σοῦναι ἀχρείαστος, Κάντυ. Καὶ στὸν ἑαυτὸ του εἶν' ἀχρείαστος. Κάντυ γιατί δὲν σκοτώνεις;

Ὁ γέρος κουνήθηκε στενοχωρημένος.

—Τι νὰ σοῦ πῶ,—τὸν εἶχα τόσα χρόνια, νὰ πάρει ὁ διάβολος! Ἄπο κουταβάκι. Μαζί βοσκήσαμε τὰ πρόβατα. Δὲν τὸν πιάνει τὸ μάτι σας τώρα, μὰ δὲν ξανάειδα καλύτερο μαντρόσκυλο στὴ ζωὴ μου πρόσθεσε μὲ περηφάνεια.

—Στὸ Οὐήντ, εἶπε ὁ Τζώρτζ, ἤξερα κάποιον πού εἶχ' ἕνα σέτερ γιὰ μαντρόσκυλο. Εἶχε μάθει ἀπὸ τ' ἄλλα μαντρόσκυλα νὰ βοσκάει τὰ κοπάδια.

Ὁ Κάρλσον δὲν παρατοῦσε τὴν ἰδέα του.

—"Ἄκου Κάντυ. Τὸ σκυλί σου ὑποφέρει. Πάρ' το ἔξω, καὶ τράβα του μιὰ μὲ τὸ πιστόλι, πίσω στὸ κεφάλι,— κι' ἔσκυψε νὰ τοῦ δείξει. Νά, ἐδῶ, δὲ θὰ καταλάβει τίποτα.

Ὁ Κάντυ ἔριξε γύρω του μιὰ θλιμμένη ματιά.

—"Ὅχι, πρόφερε μὲ σιγανὴ φωνή. "Ὅχι, δὲ θασοῦ ἡ καρδιά μου, περάσαμε ὀλάκερη ζωὴ μαζί.

—Μὰ δὲν ἔχει πιὰ καμιὰ εὐχαρίστηση ἀπ' τὴ ζωὴ, ἐπέμενε ὁ Κάρλσον. Σκυλοβρωμαίει κιόλα. Νά σοῦ πῶ, τὸ παίρνω ἀπάνω μου νὰ τὸν σκοτώσω. "Ἐτσι δὲ θάσ' ἐσοῦ πού τῶκαμες.

Ὁ Κάντυ κρέμασε τὰ πόδια του ἔξω ἀπ' τὸ κρεβάτι. "Ἐξυσε νευρικά τὰ γένια του πάνω στὰ μάγουλά του, ἀξέριστα ὅπως ἦταν καὶ τραχιὰ.

—Τὸ συνήθισα τόσο πολύ, λέει σιγανὰ. Τὸν εἶχ' ἀπὸ κουτάβι.

—Θαρρεῖς πὼς τοῦ κάνεις καλὸ πού δὲν τὸν σκοτώνεις; εἶπε ὁ Κάρλσον. "Ἄκου, ἴσα-ἴσα πού ἡ σκύλα τοῦ Σλίμ γέννησε φῆς θράδυ. Εἶμαι βέβαιος πὼς ὁ Σλίμ θὰ σοῦ χάριζε μ' εὐχαρίστηση ἕνα κουτάβι νὰ τὸ μεγαλώσεις,—ἔ, Σλίμ, ἔτσι δὲν εἶναι;

Ὁ Σλίμ κοίταξε τὸ γέρικο σκυλί μὲ τὴν ἡρεμὴ ματιά του.

—Ναί, λέει, μπορεῖς νὰ πάρεις ἕνα κουτάβι ἀν τὸ θές. Σὰ νὰ θιάζε τὸν ἑαυτὸ του νὰ μιλήσει.

—Ὁ Κάρλσον ἔχει δίκιο, Κάντυ. Τὸ σκυλί εἶναι ἀχρείαστο στὸν ἑαυτὸ του. Μακάρι νὰ θρεθεῖ κάποιος νὰ μὲ σκοτώσει κι' ἐμένα, σὰ θὰ κανταντήσω ἔτσι γέρος καὶ σακάτης.

Ὁ Κάντυ τὸν κοίταξε μὲ μιὰ ματιά ἀπελπισμένη,— ἢ γνώμη τοῦ Σλίμ ἦταν νόμος.

—Μπορεῖ καὶ νὰ πονέσει, τοὺς λέει ἀκόμα. "Ὅσο γιὰ μένα, δὲ μὲ πειράζει νὰ τὸν νιάζομαι.

—Ὅπως θὰ τοῦ τὴ δώσω ἐγώ, δὲ θὰ νιώσει τίποτα, εἶπε ὁ Κάρλσον. Θ' ἀκουμπήσω τὸ πιστόλι ἐδῶ,—κι' εἶδει με τὸ πόδι του,— στὸ πίσω μέρος τοῦ κεφαλιοῦ. Τρίχα δὲ θὰ κουνήσει.

Ἡ ματιά τοῦ Κάντυ πῆγαινε ἀπὸ τὸν ἕνα στὸν ἄλλο, σὰ νὰ ζητοῦσε βοήθεια. "Ἐξω, ἦταν ὀλοσκοτεινά. "Ἐνας νεαρὸς ἐργάτης μπῆκε μὲς στὸ δωμάτιο. Οἱ πεφτοὶ του

ὄμοι γέρνανε μπροστά, καὶ περπατοῦσε - βαριά πάνω στὶς φτέρνες, σὰ νάτανε ἀκόμη φορτωμένος κανένα ἀόρατο σακὶ ἀραποσίτι. Πῆγε κοντὰ στὸ κρεβάτι του, κι' ἀκούμπησε τὸ καπέλο του πάνω στὸ ράφι. Ἔπειτα, πήρε ἀπὸ κεῖ ἕνα περιοδικό, καὶ τῶφere κοντὰ στὸ φῶς πλάι στὸ τραπέζι.

—Ἔτυχε νὰ σ' τὸ δείξω, Σλίμ; τὸν ρώτησε.

—Τι νὰ μοῦ δείξεις;

Ἦ νεαρός γύρισε τὴν τελευταία σελίδα τοῦ περιοδικοῦ, τῶβαλε πάνω στὸ τραπέζι, κι' ἔδειξε μὲ τὸ δάχτυλο.

—Νά, ἐδῶ, γιὰ διάβασε.

Ἦ Σλίμ ἔσκυψε πάνω στὸ περιοδικό.

—Διάβασε, διάβασέ το φωναχτά, τοῦ λέει ὁ ἄλλος.

«Ἄγαπητέ μου ἐκδότη, —ἄρχισε νὰ διαβάζει ἀργὰ ὁ Σλίμ, —πάνε τώρα ἕξη χρόνια πού διαβάζω τὸ περιοδικό σου, καὶ κατὰ τὴ γνώμη μου, εἶναι τὸ καλύτερο περιοδικό πού ὑπάρχει. Μ' ἀρέσουν οἱ ἱστορίες πού γράφει ὁ Πήτερ Ράντ. Κατὰ τὴ γνώμη μου, εἶναι ἄσσοι, πὶ καὶ φί. Νὰ δημοσιέψεις κι' ἄλλες ἱστορίες σὰν τὸ Μαῦρο Κασαλάρη. Δὲν τὸ συνηθῶ νὰ γράφω γράμματα. Μὰ ἔπρεπε νὰ σοῦ τὸ πῶ γιὰ νὰ τὸ ξέρεις, πὼς χαλάλι του τὰ δέκα σέντσια πού στοιχίζει τὸ περιοδικό σου».

Ἦ Σλίμ ἀνασήκωσε τὸ κεφάλι του.

—Γιατί μ' ἔβαλες νὰ τὸ διαβάσω;

—Διάβασε καὶ τὴν ὑπογραφή, τοῦ λέει ὁ Γουίτ.

Ἦ Σλίμ διάβασε:

«Μὲ τίς εὐχές μου γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ περιοδικοῦ. Οὐίλιαμ Τένερ».

Ἦ Γουίτ ἔκλεισε τὸ περιοδικό μὲ μιὰ ἐντυπωσιακὴ χειρονομία.

—Δὲν τὸν θυμάσαι τὸν Μπίλ Τένερ; Δούλεψ' ἐδῶ χάμω πρὶν τρεῖς μῆνες.

Ἦ Σλίμ προσπαθοῦσε νὰ θυμηθεῖ.

—Ἔνας κοντούλης; Πού ὀδηγοῦσε τὸ τρακτέρ;

—Αὐτός, τὸν θρήκες! ἔκαμε μ' ἔμφαση ὁ Γουίτ.

—Λές νάγραψε αὐτός τὸ γράμμα;

—Εἶμαι σίγουρος. Καθόμαστε δῶ καὶ μιὰ μέρα, κι' ὁ

Μπίλ κράταγε μιὰ φυλλάδα σὰν καὶ τούτη, πού μόλις εἶχε ἔρθει μὲ τὸ ταχυδρομεῖο. Καθὼς τὴν ξεφύλλιζε, μοῦ λέει: «Τοὺς ἔγραψα ἕνα γράμμα. Εἶμαι περιέργος νὰ δῶ ἂν τῶχουνε θάλει». Μὰ δὲν τῶχανε θάλει. Τότε ὁ Μπίλ μοῦ λέει: «Μπορεῖ νὰ τὸ θάλουνε ἀργότερα». Καὶ νὰ τώρα πού τὸ θάλανε.

—Σὰ νάχεις δίκιο, εἶπε ὁ Σλίμ. Τὸ θάλανε ὡστόσο στὴ φυλλάδα.

Ἦ Τζῶρτζ ἀπλωσε τὸ χέρι του:

Γιὰ νὰ τὸ δῶ κι' ἐγώ.

Ἦ Γουίτ ξαναθρήκε τὴ θέση πού ἦταν τὸ γράμμα, δὲ θέλησε ὅμως νὰ τοῦ δώσει τὸ περιοδικό, νὰ τὸ θγάλει ἀπὸ τὴν κατοχή του. Τοῦ τῶδειξε μὲ τὸ δάχτυλο, κι' ἔπειτα πῆγε καὶ ξανατοποθέτησε τὸ περιοδικό μὲ προσοχὴ πάνω στὸ ράφι.

—Εἶμαι περιέργος ἂν τῶδε ὁ Μπίλ, τοὺς λέει. Ἦ Μπίλ κι' ἐγὼ δουλεύαμε μαζί, ἀνοίγαμε τ' αὐλάκια γιὰ τὸ μπιζέλι. Ἦ οἱ δυὸ μας ὀδηγοῦσαμε τρακτέρ. Πολὺ καλὸ παιδί ὁ Μπίλ.

Ἦ Κάρλσον δὲν πῆρε μέρος στὴν κουβέντα. Ἐξακολουθοῦσε νὰ κοιτάζει τὸ γέρικο σκυλί. Ἦ Κάντυ τὸν παρακολουθοῦσε ἀνήσυχος. Στὸ τέλος λέει, ὁ Κάρλσον:

—Φτάνει νὰ τὸ θές, καὶ σ' τὸ ξεπαστρεύω ἀμέσως, νὰ γλυτώσει ἀπ' τὰ θάσανα μιὰ καὶ καλή. Τὶ χαίρι ἔχει νὰ δεῖ; Δὲν τρώει, δὲν μπορεῖ νὰ περπατήσει...

—Δὲν ἔχεις πιστόλι, τοῦ λέει ὁ Κάντυ μὲ μιὰ τελευταία ἐλπίδα.

—Ἄμ' τί διάλογο ἔχω; Ἔχω ἕνα λόγκερ. Οὔτε πού θὰ νιώσει τίποτα.

—Αὔριο καλύτερα. Νὰ περιμένουμε καλύτερα ὡς αὔριο, λέει ὁ Κάντυ.

—Δὲ βλέπω τὸ λόγο, εἶπε ὁ Κάρλσον.

Πῆγε στὸ κρεβάτι του, ἔσυρε τὸ θαλιτζάκι του ἀπὸ κάτω, κι' ἔβγαλε ἀπὸ μέσα ἕνα πιστόλι.

—Ἄς ξεμπερδεύουμε, τοῦ λέει. Ἔτσι πού σκυλοθρωμάει, δὲ θὰ μπορέσουμε νὰ κοιμηθοῦμε.

Ἔβαλε τὸ πιστόλι στὴν τσέπη. Ἦ Κάντυ ὄλο καὶ κοίταζε τὸν Σλίμ, μήπως καὶ θγάλει ἄλλη ἀπόφαση.

Μὰ ὁ Σλίμ σάπαινε. Στὸ τέλος, ὁ Κάντυ λέει σιγανά, μὲ μιὰ φωνὴ ἀπελπισμένη:

—Πάρ' τονε.

Δὲ γύρισε νὰ δεῖ τὸ σκύλο του. Ξάπλωσε στὸ κρεβάτι ἀνάσκελα, σταύρωσε τὰ χέρια του κάτω ἀπ' τὸ κεφάλι, κι' ἀπόμεινε νὰ κοιτάζει τὸ ταβάνι.

Ὁ Κάρλσον ἔβγαλε ἀπ' τὴν τσέπη του ἕνα πέταινο λουρί, ἔσκυψε καὶ τῷδεσε γύρω στὸ λαιμὸ τοῦ σκύλου.

“Ὅλοι τὸν παρακολουθοῦσανε, ἐκτὸς τὸν Κάντυ.

Ἐλ' ἀγόρι μου, ἐλ' ἀγόρι μου, εἶπε μὲ γλυκεῖα φωνή. ἸΚ' ἔπειτα λέει τοῦ Κάντυ:

—Δὲ θὰ νιώσει τίποτα.

Ὁ Κάντυ δὲν κούνησε, καὶ οὔτε τοῦδωσε ἀπάντησι.

Ὁ Κάρλσον τράθηξε λίγο τὸ λουρί:

—Ἐλ' ἀγόρι μου.

Ὁ σκύλος σηκώθηκε μὲ δυσκολία πάνω στ' ἀλύγιστα ποδάρια του, καὶ ἀκολούθησε καθὼς τὸν ἔσερνε τὸ λουρί ἀνάλαφρα.

—Κάρλσον, εἶπε ὁ Σλίμ.

—Ναί;

—Ξέρεῖς τί πρέπει νὰ κάμεις.

—Τί θές νὰ πείς;

—Ἐνα φτυάρι, τοῦ λέει κοφτά.

—“Α, ναί, κατάλαβα,—καὶ θῆκε μὲ τὸ σκύλο, ἔξω στὸ σκοτάδι.

Ὁ Τζώρτζ πῆγε κι' ἔκλεισε τὴν πόρτα, κι' ἔβαλε, καὶ τὸ μάνταλο. Ὁ Κάντυ ἀπόμεινε ξαπλωμένος στὸ κρεβάτι, κοιτάζοντας τὸ ταβάνι.

Ὁ Σλίμ λέει μὲ ἀδύνατη φωνή:

—Ἐν' ἀπὸ τὰ μουλάρια μου χτύπησε τὸ πόδι του. Πρέπει νὰ τ' ἀλείψω κατράμι.

Ἡ φωνὴ του ἔσθησε. Ἐξω, ἤσυχια. Τὰ θήματα τοῦ Κάρλσον ξεμακρύνανε, δὲν ἀκούγονταν. Ἡ σιωπὴ τρύπωσε καὶ στὸ θάλαμο. Ἡ σιωπὴ ἔξακολουθοῦσε.

Ὁ Τζώρτζ γέλασε κομμένα:

—Στοίχημα πὼς ὁ Λένος τὴν περνάει καλὰ στ' ἀχούρι, μαζί μὲ τὰ κουτάβια. Δὲ θὰ τοῦ κάνει κέφι νὰ ξανάρθει ἐδῶ, μιὰ κι' ἔχει τὸ κουτάβι του.

—Κάντυ, λέει ὁ Σλίμ, μπορεῖς νὰ διαλέξεις ὅποιο κουτάβι θές.

Ὁ Κάντυ δὲν ἀποκρίθηκε. Πάλι πλάκωσε ἡ σιωπὴ. Ἡ νύχτα γεννοῦσε τὴ σιωπὴ ποὺ πλημμύριζε τὸ θάλαμο.

—Ποιὸς παίζει μαζί μου μιὰ παρτίδα; λέει ὁ Τζώρτζ.

—Θὰ σὲ παίξω ἐγώ, εἶπε ὁ Γουίτ.

Καθῆσανε ὁ ἕνας ἀντίκρου στὸν ἄλλο, κάτω ἀπὸ τὸ φῶς, ὅμως ὁ Τζώρτζ δὲν ἔπιασε ν' ἀνακατώσει τὰ χαρτιά. Τσαλάκωνε μὲ τὰ δάχτυλά του, νευρικά, τὴν ἄκρη τοῦ τραπεζομάντιλου, — μὰ τὸ θρόισμα τοῦ μουσαμᾶ τοὺς ἔκαμε ὄλους νὰ γυρίσουν νὰ δοῦν, κι' ἔτσι ἀναγκάστηκε νὰ σταματήσει. Πάλι πλάκωσε ἡ σιωπὴ στὸ θάλαμο. Πέρασ' ἕνα λεπτό, ἔπειτα δεύτερο. Ὁ Κάντυ, ἀκίνητος, κοίταζε τὸ ταβάνι. Ὁ Σλίμ τοῦ ἔριξε μιὰ ματιὰ, ἔπειτα κοίταξε τὰ χέρια του: Μὲ τὸ ἕνα χέρι κράταγε τὸ ἄλλο του πρὸς τὰ κάτω, χαμηλά. Ἀκούστηκε ἕνας σαματάς, κάτι σάν τραγάνισμα, νάρχεται κάτω ἀπὸ τὸ πάτωμα. Ὅλοι κοίταζαν κατὰ κεί μὲ ἀνακούφιση. Μονάχα ὁ Κάντυ ἔξακολουθοῦσε νάχει τὰ μάτια στυλωμένα στὸ ταβάνι.

—Νὰ δεῖς ποῦ θάναί ποντικός, εἶπε ὁ Τζώρτζ. Πρέπει νὰ στήσουμε μιὰ φάκα στὸ ὑπόγειο.

Ὁ Γουίτ δὲν κρατήθηκε.

Τὶ διάολο κάνεις τόσην ὥρα; Ἐλα, μοίρασε χαρτιά, τί κάθῃσαι καὶ δὲν μοιράζεις; Θὰ παίξουμε ἢ ὄχι;

Ὁ Τζώρτζ ἔσφιξε τὴν τράπουλα, κι' ἔξέτασε μὲ προσοχὴ τὴ ράχη τοῦ τελευταίου χαρτιοῦ. Πάλι πλάκωσε ἡ σιωπὴ στὸ θάλαμο.

Ἀκούστηκε μιὰ πιστολιά, σὲ ἀπόσταση. Ὅλοι κοιτάξανε μεμιάς τὸ γέρο, ὅλα τὰ κεφάλια γύρισαν κατὰ κεί.

Ἀπόμεινε γιὰ λίγο ἀκόμα νὰ κοιτάζει τὸ ταβάνι. Ἐπειτα, γύρισε πάνω στὸ πλευρό, κατὰ τὴ μεριά τοῦ τοίχου.

Ὁ Τζώρτζ ἀνακάτωσε τὰ χαρτιά μὲ φασαρία κι' ἄρχισε νὰ μοιράζει. Ὁ Γουίτ, πῆρε ἕνα χαρτί γιὰ νὰ γράφει τοὺς πόντους, καὶ ἐτοίμασε τὶς μάρκες. Λέει τοῦ Τζώρτζ:

—Φαντάζομαι πὼς ἤρθατε οἱ δύο σας γιὰ νὰ δουλέψετε στ' ἀλήθεια.

—Τί θές νὰ πείς; ρώτησε ὁ Τζώρτζ.

Ὁ Γουίτ γέλασε.

—Νὰ, ἤρθατε Παρασκευὴ. Ἐχετε νὰ δουλέψετε δύο μέρες ὡς τὴν Κυριακὴ.

—Δὲ σὲ καταλαβαίνω, εἶπε ὁ Τζώρτζ.

Ὁ Γουίτ γέλασε πάλι.

—Μὲ καταλαβαίνεις, ἂν δούλεψες συχνὰ στὰ τσιφλί-
κια, ἐδῶ τριγύρω. Ἔνας ποὺ θέλει νὰ δεῖ μονάχα τὶ γί-
νεται, φτάνει στὸ τσιφλίκι τὸ Σάββατο ἀπόγεμα. Τρώει
τὸ Σάββατο θράδου καὶ τρεῖς φορές τὴν Κυριακὴ, —πρωτὶ,
μεσημέρι, θράδου, — κι' ἔπειτα τὸ σκάζει τὴ Δευτέρα τὸ
πρωτὶ μετὰ τὸ κολατσιό, δίχως νάχει κουνήσει οὔτε τὸ
δαχτυλάκι του. Μὰ ἐσεῖς οἱ δυὸ φτάσατε Παρασκευὴ με-
σημέρι. Ὅπως καὶ νὰ τὸ πάρεις, μένει μιὰμιση μέρα ὡς
τὴν Κυριακὴ.

Ὁ Τζώρτζ τὸν κοίταζε κατάματα.

—Θὰ μείνουμε κάμποσον καιρό, τοῦ λέει. Ἐγὼ κι' ὁ
Λένος ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ λεφτά.

Ἡ πόρτα ἀνοιξε ἀθόρυθα, καὶ πρόβαλε τὸ κεφάλι
τοῦ Σείση, — ἕνα λιπόσαρκο κεφάλι ἀράπη, μὲ πονεμένη
ἔκφραση καὶ μὲ μάτια ὑπομονητικά.

—Κύριε Σλίμ!

Ὁ Σλίμ ἀποτράβηξε τὴ ματιὰ του ἀπὸ τὸ γέρο-Κάντυ.

—Ἐ; Ἄ, γειά σου, Κρούκς! Τί τρέχει;

—Μοῦχες πεῖ νὰ ζεστάνω πίσσα γιὰ τὸ ποδᾶρι τοῦ
μουλαριοῦ. Εἶν' ἔτοιμη.

—Ἄ, ναί, Κρούκς. Ἐρχομαι ἀμέσως νὰ τὴν ἀλείψω.

—Μπορῶ νὰ τὸ κάμω κι' ἐγώ, ἂν θές, κύριε Σλίμ.

—Ὅχι, θὰ ρθῶ ἐγώ.

Σηκώθηκε.

—Κύριε Σλίμ, εἶπε ὁ Κρούκς.

—Ναί;

—Ἐκεῖνος ὁ καινούργιος, ὁ ψηλός, τριγυρνᾷ γύρω
στὰ κουτάβια σου, στ' ἀχούρι.

—Δὲν πειράζει. Τοῦ χάρισα ἕνα κουτάβι.

—Νόμισα πὼς εἶχα χρέος νὰ σ' τὸ πῶ. Τὰ σηκώνει ἀπ'
τὴν κασέλα τους καὶ τὰ χαϊδεύει. Αὐτὸ δὲν τοὺς κάνει κα-
λό.

—Δὲ θὰ τὰ πειράξει, τοῦ λέει ὁ Σλίμ. Ἐρχομαι μα-
ζί σου.

Ὁ Τζώρτζ ἀνασήκωσε τὸ κεφάλι του.

—Σλίμ, ἂν τὸ παρακάνει αὐτὸς ὁ θεοπάλαθος,
θγάλ' τον ἔξω μὲ τὶς κλωτσιές.

Ὁ Σλίμ θγήκε ἀκολουθώντας τὸ σείση. Ὁ Τζώρτζ
μοίρασε χαρτιά, ὁ Γουίτ πήρε τὰ δικά του, καὶ τὰ κοί-
ταζε μὲ προσοχή.

—Εἶδες τὸ καινούργιο φιντανάκι; ρώτησε.

—Ποιὸ φιντανάκι;

—Νά, τὴ γυναίκα τοῦ Κέρλυ.

—Τὴν εἶδα.

—Σωστὴ σκύλα, — ἔτσι δὲ σοῦ φάνηκε;

—Δὲν τὴν πρόσεξα καλά, εἶπε ὁ Τζώρτζ.

Ὁ Γουίτ ἔβαλε κάτω τὰ χαρτιά του, μὲ μιὰ ἐντυπω-
σιακὴ χειρονομία.

—Γιὰ πρόσεξέ τη. Θὰ καταλάβεις. Ἰκ' ἔπειτα, δὲν
κρύβεται κι' ἡ ἴδια. Δὲ μοῦτυχε νὰ ξαναδῶ ἄλλη τέτοια.
Δὲν ἀφήνει ἄντρα ποὺ νὰ μὴν τὸν κοιτάξει. Στοιχίμα
πὼς θάζει στὸ νοῦ της ὡς καὶ τὸ σείση. Τί διάβολο πάει
γυρεύοντας!

Ὁ Τζώρτζ ρώτησε ἀδιάφορα:

—Εἶχате τίποτα φασαρίες ἀπ' τὸν καιρό ποὺ ἦρθε;

Ἦταν φανερό πὼς ὁ Γουίτ εἶχε χάσει τὸ ἐνδιαφέ-
ρον του γιὰ τὸ παιγνίδι. Παράτησε τὰ χαρτιά του πά-
νω στὸ τραπέζι. Ὁ Τζώρτζ τὰ πήρε, καὶ ἄρχισε νὰ ρίχνει
τὴν πασιέντσα του, — ἑφτά χαρτιά, ἔπειτα ἕξη πάνω στὰ
ἑφτά, ἔπειτα πέντε ἀπὸ πάνω.

—Καταλαβαίνω τί θές νὰ πεῖς, λέει ὁ Γουίτ. Ὅχι
ἀκόμα. Ὁ Κέρλυ τὴ ζηλεύει τρομερά, τὸ πράμα στέκεται
ὡς αὐτοῦ. Μόλις φανοῦνε τὰ παιδιά, νὰ σου τὴ κι' ἐκεί-
νη. Πότε λέει πὼς ψάχνει γιὰ τὸν Κέρλυ, πότε γιὰ κάτι
ποὺ ἔχασε, πότε τῶνα, πότε τ' ἄλλο. Δὲν ξεκολλάει ἀπὸ
κοντά τους. Μπήκανε ψύλλοι στ' αὐτιά τοῦ Κέρλυ. Ὡς-
στόσο, δὲν εἶχαμε ἀκόμα φασαρίες.

—Θὰ τὰ κάμει ἄνω-κάτω, εἶπε ὁ Τζώρτζ. Θάχουμε
ἄσκημα ξεμπερδέματα. Δόλωμα γιὰ τὸ δόκανο, — τέτοια
εἶναι. Ὁ Κέρλυ θὰ φάει ὅπως μαγεῖρεψε. Ἐνα τσιφλίκι
μ' ἕνα σωρὸ παλικάρια δὲν εἶναι μέρος γιὰ μιὰ κοπέλα,
προπάντων μιὰ κοπέλα σὰν κι' αὐτή.

—Ἄν ἔχεις καμιὰ ἰδέα, ἔλα μαζί μας αὔριο θράδου
ποὺ θὰ πᾶμε στὴν πολιτεία.

—Τί πράμα; Νὰ κάνουμε τί;

—Νά, γιὰ τὴ δουλειά, καταλαβαίνεις. Θὰ πᾶμε στὴς
θεια-Σούζης. Καλὸ σπίτι. Εἶναι χωρατατζοῦ ἡ θεια -
Σούζη, ὄλο καὶ κάτι καὶ σκαρώνει. Σὰν κι' αὐτὸ ποῦπε,
ἄμα φτάσαμε τὸ περασμένο Σάββατοθράδο! Καθὼς ἀνοι-
ξε τὴν πόρτα καὶ μᾶς εἶδε, γυρίζει πρὸς τὰ μέσα καὶ θά-
ζει μιὰ φωνή: «Κορίτσια, ντυθεῖτε γρήγορα, ἡ ἀστυνο-

μία!» Και ούτε λέει θρωμόλογα ποτέ της. Στο σπίτι μένουνε πέντε κορίτσια.

—Πόσο κοστίζει; ρώτησε ο Τζώρτζ.

—Δυόμιση τάλαρα. Κι' έξ' άλλου,μπορείς να πιείς με μικροπράματα. Στῆς Σούζης ἔχει καὶ πολυθρόνες πρώτης. "Αν δὲν ἔχεις κέφι γιὰ τὴ δουλειά, καταλαβαίνεις, ξαπλώνεις στὴν πολυθρόνα, κατεβάζεις δυὸ - τρία ποτηράκια, καὶ περνᾷς τὴν ὥρα σου δίχως νὰ σοῦ κάμει καμιά παρατήρηση ἢ Σούζη. Δὲν σὲ βάζει μετὸ ζόρι νὰ πάρεις κοπέλα, οὔτε σὲ διώχνει ἂν δὲν πάρεις.

—Καὶ θέβαια νάρθεις. Θὰ κάνουμε κέφι. "Ολη τὴν ὥρα μετ' ἄστεϊα τῆς ἢ Σούζης. Νά, ὅπως τότε ποῦ μᾶς λέει: «Ξέρω κάποιες, ποῦ μ' ἔνα τσουλάκι στὸ πάτωμα, μιὰ λάμπα μετ' ἀμπαζούρ καὶ μιὰ κούκλα πάνω στὸ κουτὶ τοῦ φωνόγραφου, κοκορεύονται πῶς ἀνοίξανε σπίτι». Ἐννοοῦσε τὸ σπίτι τῆς Κλάρας, γιὰ κείνη τῷλεγε. Λέει: «Ξέρω τί γυρεύετε, παιδιά», μᾶς λέει. «Τὰ κορίτσια μου», λέει, «εἶναι παστρικά, καὶ τὸ γουῖσκου μου δὲν τῷχω νερωμένο», λέει. «"Αν κανένας σας», λέει, «τ' ἀρέσει νὰ βλέπει κούκλες καὶ μιὰ λάμπα μετ' ἀμπαζούρ, καὶ στὰ τελευταῖα νὰ τὴν πάθει κιόλα, ξέρει ποῦ πρέπει νὰ πάει. Βλέπω κάμποσα παλικάρια», λέει, «νὰ τριγυρνᾶνε μ' ἀνοιχτὰ κανιά, μόνο καὶ μόνο γιὰ τὸς ἀρέσουνε οἱ κούκλες καὶ οἱ λάμπες μετ' ἀμπαζούρ».

—Κλάρα λένε αὐτὴ ποῦ ἔχει τὸ ἄλλο σπίτι; ρώτησε ὁ Τζώρτζ.

—Ναί. Ποτὲ δὲν πᾶμε ἐκεῖ πέρα. Στῆς Κλάρας κοστίζει τρία τάλαρα τὸ κόλπο, καὶ τριανταπέντε σέντσια τὸ ποτήρι, καὶ οὔτ' ἄστεϊα οὔτε τίποτα. Στῆς Σούζης εἶναι καθαρὰ, κι' οἱ πολυθρόνες θολικὲς. Οὔτε μπάζει μελαλήδες.

—Ἐγὼ καὶ ὁ Λένος θέμε νὰ θάλουμε λεφτὰ στὴ μπάντα, τοῦ λέει ὁ Τζώρτζ. Μπορεῖ νάρθῳ νὰ πιῶ κανένα ποτηράκι, μὰ ὅσο γιὰ νὰ σκάσω διόμιση τάλαρα, ὄχι!

—Νὰ σοῦ πῶ, ἔνα παλικάρι πρέπει νὰ τὸ γλεντάει ποῦ καὶ ποῦ, ἀποφάνθηκε ὁ Γουῖτ.

Ἡ πόρτα ἀνοίξε καὶ μπήκανε μαζί ὁ Λένος καὶ ὁ Κάρλσον. Ὁ Λένος πῆγε καὶ κάθησε πάνω στὸ κρεβάτι του, καὶ συμμαζεῦτῆκε ἡσυχᾶ-ἡσυχᾶ, προσπαθώντας νὰ περάσει ἀπαρατήρητος. Ὁ Κάρλσον ἔσυρε τὸ θαλιτσάκι του

κάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι. Ἀπόφυγε νὰ κοιτάξει τὸν Κάντυ, ποῦ ἦταν πάντα γυρισμένος κατὰ τὸν τοῖχο. Βρῆκε μέσα στὸ θαλιτσάκι μιὰ μικρὴ θέργα κι' ἔνα τενεκεδάκι λάδι, τ' ἀκούμπησε πάνω στὸ κρεβάτι του, πῆρε τὸ πιστόλι, ἔβγαλε τὸν κύλινδρο, καὶ ἀφαίρεσε τὶς σφαῖρες. Ἐπειτα ἔπιασε νὰ καθαρίζει τὴν κάνη μετὴν θέργα. Μετὸν κρότο τοῦ ἐλατηρίου, ὁ Κάντυ γύρισε καὶ κοίταξε μιὰ στιγμή τὸ πιστόλι, ἔπειτα πάλι γύρισε τὸ μούτρο του κατὰ τὸν τοῖχο.

—Ἦρθε ὁ Κέρλυ; ρώτησε τὸν Κάρλσον ἀδιάφορα.

—Ὅχι, ἀποκρίθηκε ὁ Γουῖτ. Τὶ τρέχει καὶ ρωτᾷς γιὰ τὸν Κέρλυ;

Ὁ Κάρλσον ἔβαλε στὴ θέση του τὸν κύλινδρο τοῦ πιστολιοῦ.

—Ἐψαχνε γιὰ τὴ γυναῖκα του. Τὸν εἶδα πρωτύτερα ποῦ τριγυρνοῦσε ἔξω.

—Χάνει τὸν μισὸ του καιρὸ νὰ ψάχνει, καὶ τὸν ἄλλο μισὸν καιρὸ ψάχνει ἐκείνη, εἶπε σαρκαστικὰ ὁ Γουῖτ.

Πάνω στὴν ὥρα, ὤρμησε φουριαστός ὁ Κέρλυ μέσα στὸ θάλαμο, καὶ τοὺς ρωτᾷ:

—Εἶδε κανέναν τὴν γυναῖκα μου;

—Δὲν πέρασε ἀπὸ δῶ, εἶπε ὁ Γουῖτ.

Ὁ Κέρλυ κοίταξε τρόγυρα μετ' ἀπειλητικὴ ματιά.

—Ποῦ στὸ διάολο θρίσκειται ὁ Σλίμ;

—Πῆγε στ' ἀχούρι, ἀποκρίθηκε ὁ Τζώρτζ. Πῆγε νὰ θάλει κατράμι στὸ πόδι ἑνὸς μουλαριοῦ.

Οἱ ὄμοι τοῦ Κέρλυ ἔγιναν τετράγωνοι.

—Πόση ὥρα λείπει;

—Πέντε δέκα λεπτά.

Ὁ Κέρλυ βγῆκε πάλι φουριαστός, κλείνοντας πίσω του μετ' ὄρμη τὴν πόρτα.

Ὁ Γουῖτ σηκώθηκε.

—Θάθελα νὰ τὸ δῶ αὐτό, τοὺς λέει. Ὁ Κέρλυ ἔχει ὀποψίες, ἀλλιῶς δὲ θὰ μιλοῦσε γιὰ τὸν Σλίμ. Κι' ὁ Κέρλυ τὰ καταφέρνει στὸ μπόξε, τὰ καταφέρνει καὶ καλά, νὰ πᾶρ' ὁ διάολος. Ἐφτασε ὡς τοὺς τελικοὺς γιὰ τὸ ἔπαθλο τῶν Χρυσῶν Γαντιῶν. Τὸν γράψανε κι' οἱ ἐφημερίδες. Ἀπόμεινε λίγο συλλογισμένος.

—Δὲ θარიέσαι... Ἰκαλύτερα νὰ μὴν τὰ θάλει μετὸν Σλίμ. Ἰκανέναν δὲν ξέρει τί εἶναι ἄξιος νὰ κάμει ὁ Σλίμ.

—Φαντάζεται πῶς ἡ γυναῖκα του εἶναι μετὸν Σλίμ; ρώτησε ὁ Τζώρτζ.

—“Ετσι φαίνεται. Μά δέν είν' ἀλήθεια. “Ετσι φαντάζομαι τουλάχιστο. Θάθελα όμως νά θρεθῶ στή φασαρία. Σήκω, πάμε.

—Δέν τὸ κουνῶ ἀπὸ δῶ, λέει ὁ Τζώρτζ. Δέ μ' ἀρέσει ν' ἀνακατώνομαι σέ τίποτα. Ὁ Λένος κι' ἐγὼ ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ λεφτά.

Ὁ Κάρλσον τελείωσε μὲ τὸ καθάρισμα τοῦ πιστολινοῦ, τῶθαλε μὲς τὸ θαλιτσάκι, κι' ἔσπρωξε τὸ θαλιτσάκι κάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι.

—Θαρρῶ, λέει, πῶς θά πάω κι' ἐγώ. Ἴσως τῆ θρῶ καὶ τὴν εἰδοποιήσω.

Ὁ γέρο - Κάντυ κειτόταν ἀκίνητος. Ὁ Λένος, ἀπὸ τὸ κρεβάτι του, κατασκόπευε τὸν Τζώρτζ.

Ἀφοῦ ἔφυγαν ὁ Γουίτ καὶ ὁ Κάρλσον, κι' ἔκλεισε ἡ πόρτα, ὁ Τζώρτζ γυρίζει καὶ λέει τοῦ Λένου:

—Δέ μοῦ λές; Τί στριφογυρνᾶς μὲς τὸ μυαλό σου;

—Δέν ἔκαμα τίποτα, Τζώρτζ. Ὁ Σλίμ λέει πῶς δέν πρέπει νά τὰ παραχαϊδέω τὰ κουτάβια. Λέει πῶς δέν τοὺς κάνει καλὸ, — γι' αὐτὸ ξανάρθα πίσω, Τζώρτζ, ἡμουνά καλὸ παιδί.

—Ἐπρεπε νά σ' τῶχα πεί κι' ἐγὼ γιὰ τὰ κουτάβια.

—Δέν τὰ πείραξα. Εἶχα μόνο τὸ δικό μου πάνω στὰ γόνατά μου καὶ τὸ χἀίδεα.

—Εἶδες τὸν Σλίμ στὸ ἀχούρι; ρώτησε ὁ Τζώρτζ.

—Τὸν εἶδα θέβαια. Μοῦπε, καλύτερα νά πάψω νά χαϊδέω τὰ κουτάβια.

—Εἶδες καθόλου τὴν κοπέλα;

—Τὴ γυναίκα τοῦ Κέρλυ;

—Ναί. Μπήκε καθόλου στὸ ἀχούρι;

—Ὁχι. Δέν τὴν εἶδα.

—Εἶδες καθόλου τὸν Σλίμ νά τῆς μιλά;

—Δέν τὴν εἶδα νά μπεῖ στ' ἀχούρι.

—Πάει καλά, ἔκαμε ὁ Τζώρτζ. Καθὼς καταλαβαίνω, δέ θά τοὺς φέξει νά δοῦνε τὸν καβγά πού θέλανε. Λένο, ἂν ἔχουμε τίποτα καβγάδες, δέν πρέπει ν' ἀνακατευτεῖς. Μακριά!

—Ἐγὼ δέ θέλω καβγάδες, εἶπε ὁ Λένος.

Σηκώθηκε ἀπὸ τὸ κρεβάτι, καὶ κάθησε στὸ τραπέζι, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά πού καθότανε ὁ Τζώρτζ. Αὐτὸς ἀνα-

κάτωσε τὰ χαρτιά, σχεδὸν μηχανικά καὶ ἄρχισε νά ρίχνει τὴν πασιέντσα του, συλλογισμένος καὶ μὲ ἀργές κινήσεις.

Ὁ Λένος πήρε μιὰ φιγούρα καὶ τὴν ἐξέταξε, τὴ γύριζε τὰ πάνω-κάτω, καὶ πάλι τὴν ἐξέταξε μὲ προσοχή.

—Εἶναι ἴδια κι' ἀπὸ τίς δυὸ μεριές, Τζώρτζ. Γιατί εἶναι ἴδια κι' ἀπὸ τίς δυὸ μεριές;

—Δέν ξέρω. Ἐτσι τὰ φτιάνουνε. Τί ἔκανε ὁ Σλίμ μέσα στ' ἀχούρι, τότε πού τὸν εἶδες;

—Ὁ Σλίμ;

—Ναί, ὁ Σλίμ. Τὸν εἶδες στὸ ἀχούρι καὶ σοῦπε νά μὴν παραχαϊδεύεις τὰ κουτάβια.

—Ἄ, ναί. Εἶχε ἕνα τενεκεδάκι μὲ κατράμι κι' ἕνα θουρτσάκι. Δέν ξέρω τί τῶθαλε.

—Εἶσαι σίγουρος πῶς δέ μῆκε ἡ κοπέλα, ὅπως εἶχε μπεῖ κι' ἐδῶ μέσα σήμερα τὸ πρωτῆ;

—Ὁχι, δέ μῆκε.

Ὁ Τζώρτζ ἀναστέναξε.

Χίλιες φορές καλύτερα ἕνα καλὸ μπορντέλο, σὰ σοῦρχεται τὸ κέφι. Πᾶς ἐκεῖ πέρα, πίνεις, μεθᾶς, ξεθυμαίνεις τὰ ὑγρά σου, ὅλα μαζί, οὔτε φασαρίες οὔτε τίποτα. Καὶ ξέρεις τί θά σοῦ κοστῖσει. Μά κάτι τέτοια διολώματα, σὰν καὶ τούτη δῶ, σέ στέλνουνε στή φυλακὴ ἄψε-σβῦσε.

Ὁ Λένος παρακολουθοῦσε τὰ λόγια του μὲ θαυμασμὸ παίζοντας κι' αὐτὸς τὰ χεῖλια του ὅσο μιλοῦσε ὁ Τζώρτζ.

—Θυμᾶσαι τὸν Ἄντυ Κόσμαν, Λένο; ἔξακολούθησε ὁ Τζώρτζ. Ἦταν μαζί μας στὸ δημοτικὸ.

—Ἐκεῖνος πού ἡ μητέρα του ἔφτιανε γλυκὰ καὶ μᾶς μοίραζε; ρώτησε ὁ Λένος.

Ναί, αὐτός. Ὁ,τι ἔχει σχέση μὲ φαγώσιμο πάντα τὸ θυμᾶσαι.

Ὁ Τζώρτζ κοίταξε μὲ προσοχὴ τὴν πασιέντσα του. Πάνω στὸν ἄσο, ἔβαλε ἕνα δυάρι, ἕνα τριάρι κι' ἕνα τεσσάρι καρῶ.

—Ὁ Ἄντυ θρίσκειται στή φυλακὴ τὴν ὥρα τούτη, γιὰ τὸ χατήρι κάποιας σουρουκλοῦς, εἶπε ὁ Τζώρτζ.

Ὁ Λένος ἔπαιζε μὲ τὰ δάχτυλά του πάνω στὸ τραπέζι.

—Τζώρτζ!

—Τί θές;

—Τζώρτζ, ὕστερ' ἀπὸ πόσον καιρὸ θάχουμε τὸ χτηματάκι, νά ζοῦμε ἀπὸ τίς σοδειές μας; Καὶ τὰ κουνέλια;

—Δέν ξέρω. Πρέπει νά μαζέψουμε πολλά λεφτά. Ξέρω κάτι πού θάκανε γιά μᾶς, μὰ δέν τὸ πουλᾶνε.

Ὁ γερο-Κάντυ γύρισε κατὰ δῶ. Τὰ μάτια του ἦταν ὀρθάνοιχτα, καὶ κοιτάζανε προσεχτικὰ τὸν Τζώρτζ.

—Τζώρτζ, μίλησέ μου πάλι γι' αὐτό, παρακάλεσε ὁ Λένος.

Μὰ σοῦ τᾶπα, σοῦ τᾶπα ψές θράδου.

—Ἔλα, Τζώρτζ, ξαναπές μου τα.

—Λοιπόν, εἶναι δέκα στρέμματα, ἔχει μέσα κι' ἕνα μικρὸ ἀνεμόμυλο. Ἔχει κι' ἕνα χαμῶγι, κι' ἕνα κοτέτσι. Ἔχει κουζίνα, ἔχει δενδροπερίθωλο, κερασιές, μηλιές, βερυκοκιές, καρυδιές,— ἀκόμα καὶ λίγες φραουλιές. Ἔχει κι' ἕνα ὀλόκληρο τετράγωνο γιά βῆκο, καὶ νερὸ παρραπάνισιο. Κι' ἕνα χοιροστάσι...

—Καὶ κουνέλια, Τζώρτζ;

—Δέν ἔχει τώρα μέρος γιά κουνέλια, μὰ θάναι πολὺ εὐκόλο νά χτίσουμε δυὸ-τρία κελιά γιά δαῦτα, κι' ἔτσι θά μπορείς νά δίνεις στὰ κουνέλια σου νά τρῶνε βῆκο.

—Καὶ θέβαια θά μπορῶ, σίγουρα θά μπορῶ. Ἄμ' τί!

Τὰ δάχτυλα τοῦ Τζώρτζ παράτησαν τὰ χαρτιά. Ἡ φωνή του ἔβγαине πιδ θερμῆ:

—Θάχουμε καὶ γουρούνια. Θά χτίσω καὶ μιὰ κάμαρα γιά νά τὰ καπνίζουμε, ὅπως ἐκείνη πού εἶχε ὁ παπούς μου, καὶ ἄμα θά σφάζουμε κανένα γουρούνι, θά φτιάνουμε καπνιστὸ λαρδί καὶ χοιρομέρι καὶ λουκάνικα καὶ ὄλα τὰ παρόμοια. Καὶ τὴν ἐποχὴ πού οἱ σολωμοὶ ἀνηφορίζουν τὸ ποτάμι, θά μποροῦμε νά πιάνουμε καμιὰ ἑκατοστὴ καὶ νά τοὺς καπνίζουμε ἢ νά τοὺς θάζουμε στὴν ἄρμη. Εἶναι καλὸς γιά κολατσιό, δέν ὑπάρχει καλύτερο πράμα ἀπὸ τὸν καπνιστὸ σολωμό. Καὶ στὴν ἐποχὴ τους, θά φτιάνουμε τὰ φρούτα κονσέρβα,— φρούτα καὶ ντομάτες εἶν' εὐκόλο νά τὰ φτιάνουμε κονσέρβα. Κάθε Κυριακὴ θά σφάζουμε μιὰ κότα ἢ ἕνα κουνέλι. Μπορεῖ νάχουμε καὶ μιὰ ἀγελάδα ἢ μιὰ γίδα, τὸ γάλα θάναι τόσο παχύ, πού θά τὸ κόβουμε μὲ τὸ μαχαίρι καὶ θά τὸ τρῶμε μὲ τὸ κουτάλι.

Ὁ Λένος κοίταξε μὲ ὀρθάνοιχτα μάτια, τὸν κοίταξε κι' ὁ γερο - Κάντυ. Ὁ Λένος εἶπε σιγανά:

—Θά μποροῦμε νά ζοῦμε ἀπὸ τίς σοδειές μας.

—Σίγουρα, λέει ὁ Τζώρτζ. Τὸ περιθῶλι μας θάχει κάθε

εἶδος χορταρικό,—κι' ἂν τραθᾶ ἡ ὄρεξή μας καὶ γουίσκου, δέν ἔχουμε παρὰ νά πουλήσουμε λίγα αὐγά ἢ κάτι ἄλλο, ἢ λίγο γάλα. Ἐκεῖ θά ζοῦμε, ἐκεῖ θά ριζώσουμε. Δὲ θάχουμε ἀνάγκη πιά νά τριγυρνᾶμε ἐδῶ κι' ἐκεῖ, νά τρῶμε τὰ παλιοφάγια τοῦ Γιαπωνέζου τοῦ μάγερα. Τίποτα τέτοιο, κύριέ μου. Θάχουμε τὸ δικό μας σπίτι νά κOURNιάζουμε, δὲ θά κοιμόμαστε σὲ χάνια.

Μίλησέ μου γιά τὸ σπίτι Τζώρτζ, τὸν παρακάλεσε ὁ Λένος.

—Καὶ θέβαια θάχουμε τὸ σπιτάκι μας, καὶ ὁ καθένας μας τὴν κάμαρά του. Μιὰ σιδερένια ὀλοστρόγγυλη σωμαπούλα, καὶ τὸ χειμῶνα κάργα ἢ φωτιά. Τὸ χτηματάκι μας θάναι μικρὸ, γι' αὐτὸ θά πρέπει νά δουλεύουμε γερά. Ὡς ἔξη ὄρες τὴν ἡμέρα, μπορεῖ κι' ἑφτά. Δὲ θάχουμε ἀνάγκη νά δουλεύουμε ἔντεκα ὄρες τὸ μερόνυχτο, γιά ν' ἀλωνίζουμε ἀραποσίτι. Καὶ ὅ,τι σπείρουμε θά ξέροουμε. πὼς ἡ σοδειὰ θάναι δική μας, ἀπὸ τὴ δική μας τὴ γῆς.

—Θάχουμε καὶ κουνέλια, εἶπε ζωηρὰ ὁ Λένος. Ἐγὼ θά τὰ νιάζομαι. Τζώρτζ, πές μου τί θά κάνω.

Σίγουρα, ἐσύ. Θά πηγαίνεις μ' ἕνα σακί στὸ μέρος πού θάχουμε φυτέψει τὸ βῆκο, θά γεμίζεις τὸ σακί σου, κι' ἔπειτα θά φέρνεις νά ταίξεις τὰ κουνέλια.

—Δῶς' του καὶ θά μασουλίζουμε, θά μασουλίζουμε καθὼς τὸ συνηθᾶνε, εἶπε ὁ Λένος. Θαρρεῖς πὼς τὰ θλέπω.

—Κάθε ἔξη μῆνες,πάνω-κάτω, ἐξακολούθησε ὁ Τζώρτζ, θά γεννοβολᾶνε οἱ κουνέλες, καὶ θάχουμε ὅσα κουνέλια θέλουμε, καὶ γιά φαῖ καὶ γιά ξεπούλημα. Θάχουμε καὶ περισσότερια νά πετᾶνε γύρω στὸν ἀνεμόμυλο, ἴδια ὅπως τότε ποῦμουνα παιδί.

Κοίταξε τὸν τοῖχο, πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι τοῦ Λένου, μὲ μάτια πού ἀστράφτανε ἀπὸ λαχτάρια.

—Θάναι δικό μας, κανένας δὲ θά μᾶς πειράξει. Ὅποιος δὲ μᾶς ἀρέσει, θά τοῦ λέμε: «Ἄμε στὸ διάολο!» κι' ἂν κοτάει ἄς μὴ φύγει. Ἄν τύχει ὅμως κι' ἔρθει κανένας φίλος μας, θάχουμε κι' ἕνα ξεχωριστὸ γιατάκι καὶ θά τὸν καλοῦμε: «Δὲ μένεις νά περάσεις ἐδῶ τὴ νύχτα σου;» θά τοῦ λέμε κι' αὐτὸς μὰ τὸ Θεό, θά μένει θέλοντας καὶ μὴ. Θάχουμε —κι' ἕνα σκυλὶ τοῦ κυνηγιοῦ, καὶ μιὰ-δυὸ γάτες μὲ ἀραδωτὴ τρίχα,—θά πρέπει ὅμως νά τίς προσέχεις μὴν πάνε καὶ φᾶνε τὰ κουνέλια.

Ὁ Λένος ἀγρίεψε.

—Δέν κάνουν πώς τ' ἀγγίζου τὰ κουνέλια! Θά τοὺς στραμπουλήξω τὸ λαιμό, θά... θά τοὺς τσακίσω τὰ πλευρά μ' ἓνα μπαστούνη.

Καταπραῦνθηκε, ὥστόσο, μουρμουρίζοντας μονάχος του, φοβερίζοντας τις μελλοντικές γάτες πού θά τολμοῦσαν νά πειράξουν τὰ μελλοντικά κουνέλια.

Ὁ Τζώρτζ καθότανε σά μαγεμένος ἀπὸ τὸν δραματισμό του.

Καὶ οἱ δυὸ τους ἀναπήδησαν καθὼς ἄκουσαν τὴ φωνὴ τοῦ Κάντυ, σά νά τοὺς εἶχε πιάσει νά κάνουν κάτι ἄπρεπο.

—Ξέρεις κανένα τέτοιο χτηματάκι; ρώτησε ὁ Κάντυ.

Ὁ Τζώρτζ συμμαζεύτηκε μεμιᾶς στὸν ἑαυτό του.

—Σά νά ξέρω, τοῦ λέει. Τί σ' ἐνδιαφέρει καὶ ρωτᾶς;

—Δὲ ρωτῶ γιὰ νά μοῦ πεῖς πού θρίσκειται. Ὅπου κι' ἂν θρίσκειται τὸ ἴδιο κάνει.

—Σωστά, εἶπε ὁ Τζώρτζ. Κι' ἑκατὸ χρόνια νά ψάχνεις, δὲ θά τῷθρεις.

—Πόσα λεφτά ζητᾶνε; ρώτησε ζωηρὰ ὁ Κάντυ.

Ὁ Τζώρτζ τὸν κοίταξε ὑποψιασμένος.

—Μά θά τ' ἀφήνανε γιὰ ἑξακόσια τάλαρα. Τὰ γεροντάκια πού τῷθρουν εἶναι πανὶ μὲ πανί, κι' ἢ γρηᾷ πρέπει νά κάμει ἐγγύηση. Δὲ μοῦ λές; Τί σ' ἐνδιαφέρει καὶ ρωτᾶς; Δὲν ἔχεις τίποτα νά πάρεις καὶ νά δώσεις μὲ τὰ μᾶς.

—Δὲν ἀξίζω καὶ πολὺ, ἔτσι κολουχέρης πούμαι, ἀποκρίθηκε ὁ Κάντυ. Ἐδῶ, δουλεύοντας σ' αὐτὸ τὸ χτήμα, τῷχασα τὸ χέρι μου. Γιὰ τοῦτο μὲ κρατήσανε γιὰ ὑπηρετή. Μοῦ δώσανε καὶ διακόσια πενήντα τάλαρα ἀποζημίωση. Κι' ἔχω κι' ἄλλα πενήντα τάλαρα οικονομίες στὸ Ταμειυτήριο. Μᾶς κάνουνε τρακόσια,—κι' ἄλλα πενήντα πού θά πάρω στὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ μήνα. Ἄκου νά σοῦ ἐξηγήσω,— κι' ἔγειρε μπροστὰ μὲ θέρμη. Ὑπόθεσε πὼς πάω συντροφιά μ' ἑσᾶς τοὺς δυό. Θά θάλω στὴ δουλειὰ τρακόσια πενήντα τάλαρα. Δὲν ἀξίζω καὶ πολὺ, μὰ θά μπορῶ νά μαγειρεύω, νά νιάζομαι τις κότες, καί, ὅσο νά ναι, θά τσαπίζω καὶ τὸ περβόλι. Πὼς σοῦ φαίνεται;

Ὁ Τζώρτζ μισόκλεισε τὰ μάτια.

—Πρέπει νά τὸ σκεφτῶ. Λέγαμε πάντα νά τὰ καταφέρουμε μονάχοι.

Ὁ Κάντυ τὸν σταμάτησε:

—Ἄν τύχει καὶ τὰ τινάξω, θά τ' ἀφήσω σὲ σᾶς τοὺς δυὸ τὸ μεριδιό μου. Δὲν ἔχω συγγενεῖς, οὔτε σκυλιὰ οὔτε γατιά. Ἐχετε τίποτα λεφτά ἑσεῖς; Θά μπορούσαμε νά κάνουμε ἀμέσως τὴ δουλειά.

Ὁ Τζώρτζ ἔφτυσε χάμω.

—Καὶ οἱ δυὸ μαζί ἔχουμε ὡς δέκα τάλαρα, τοῦ ἀποκρίθηκε ἀνασηκώνοντας τοὺς ὠμους.

Ἐπεσε σὲ συλλογὴ.

—Ἄκου, τοῦ λέει ἔπειτα. Ἄν ἐγὼ κι' ὁ Λένος δουλέψουμε ἓνα μῆνα δίχως νά ξεοδέψουμε πεντάρια, θάχομε στὸ τέλος ἑκατὸ τάλαρα καὶ οἱ δυὸ μαζί. Μᾶς κάνουν, ὅλα μαζί, τετρακόσια πενήντα. Βάζω στοίχημα πὼς θά τὴν καταφέρναμε τὴ γριά μ' αὐτά. Ἐσὺ κι' ὁ Λένος θά θάζατε μπρὸς τὴν ἐπιχείρηση ἀμέσως, κι' ἐγὼ θάῤθρισκα καμιά δουλειὰ γιὰ νά τ' ἀποσώσω, καί, σὲ τοῦτο τὸ ἀναμεταξύ, ἑσεῖς θά πουλούσατε αὐγά καὶ ἄλλο θάῤθγαζε τὸ χτήμα.

Σωπάσανε καὶ οἱ τρεῖς. Κοιτάζονταν παραξενεμένοι. Αὐτό, πού στὸ βάθος δὲν τὸ πιστεύανε κι' οἱ ἴδιοι, ἄρχισε νά γίνεται πραγματικότητα.

—Ἰησοῦ Χριστέ! εἶπε ὁ Τζώρτζ μὲ κατάκωξη. Βάζω στοίχημα πὼς θά τὴν καταφέρουμε τὴ γριά.

Τὰ μάτια του ἦταν γεμάτα ἔκσταση, σά νά ἀτένιζε κανένα θαῦμα.

Βάζω στοίχημα πὼς θά τὴν καταφέρουμε, ἐπανέλαθε πιδ σιγανά.

Ὁ Κάντυ κάθησε στὴν ἄκρη τοῦ κρεβατιοῦ. Ἐξυσε νευρικά τὸν κουτσουρεμένο καρπὸ τοῦ χειριοῦ του.

—Πᾶνε τέσσερα χρόνια, λέει, πούχασα τὸ χέρι μου. Δὲ θ' ἀργήσουνε νά μὲ διώξουν. Μόλις δοῦνε πὼς δὲν εἶμ' ἀξίος πιά νά σκουπίζω τις κάμαρες, θά μὲ πετάξουνε στὸ δρόμο. Ἐσεῖς, παιδιά, ἂν σᾶς δώσω τὰ λεφτά, μπορεῖ καὶ νά μ' ἀφήνετε νά τσαπίζω τὸ περβόλι, ἄκόμα κι' ἂν δὲν εἶμαι πολὺ ἀξίος. Θά πλένω τὰ πιάτα, θά νιάζομαι τὰ πουλιά. Μὰ θά θρίσκομαι στὴ δικὴ μας τὴ γῆς, θά δουλεύω γιὰ τὴ δικὴ μας τὴ γῆς. Εἶδατε τί τὸ κάμανε ἀπόψε τὸ σκυλί μου; πρόσθεσε θλιμμένα. Εἶπανε πὼς δὲν ὀφελούσε οὔτε γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ οὔτε γιὰ κανέναν. Σὰν ἔρθει ὁ καιρὸς μου νά μὲ διώξουνε κι' ἑμένα, μακάρι νά θρισκόταν κάποιος νά μὲ σκότωνε. Μὰ κανέναν

τους δὲ θὰ τὸ κάμει. Δὲ θάχω ποῦ νὰ πάω, καὶ οὔτε θὰ μπορῶ νὰ θρῶ δουλειά. Ὡσπου νάρθει ὁ καιρὸς νὰ φύγετε οἱ δυὸ σας, θάχω νὰ παίρνω ἄλλα τριάντα τάλαρα.

Ὁ Τζώρτζ σηκώθηκε καὶ λέει:

—Θὰ τὴν καταφέρουμε τὴ γριά. Θὰ σιγουρίσουμε τὸ σπιτάκι, καὶ θὰ πᾶμ' ἐκεῖ νὰ ζήσουμε.

Ξανακάθησε. Ὅλοι σώπαιναν, ὅλοι τους μέσα σὲ μιὰ ρέμβη, μαγεμένοι ἀπὸ τὴν ὁμορφιά μιᾶς τέτοιας πραγματικότητας. Τὸ μυαλὸ τοῦ καθενὸς πρότρεχε μέσα στὸ μέλλον, τότε ποῦ θὰ συμβαίνανε ὄλ' αὐτὰ τὰ ἐξαισια πράγματα.

Ὁ Τζώρτζ λέει μὲ θαυμασμό:

—Φαντάσου τὸ καρναβάλι στὴν πολιτεία ἐκεῖ κοντὰ ἢ σὰν ἔρθει κανένα ἵπποδρόμιο, ἢ ἂν διοργανώσουνε κανένα χορὸ, ἢ ὅ,τι διάολο τέτοιο τέλος πάντων.

Ὁ γερο - Κάντυ ἔγνεψε μὲ ἐπιδοκιμασία.

—Θὰ πᾶμε ὅλοι μας, ἐξακολούθησε ὁ Τζώρτζ. Δὲ θὰ ζητήσουμε κανενοῦ τὴν ἄδεια. Θὰ ποῦμε μονάχα: «Θὰ πᾶμε»,—καὶ θὰ πᾶμε. Ἐ' ἀρμέξουμε μιὰ στιγμή τὴν ἀγελάδα, θὰ ταῖσουμε τίς κότες, καὶ θὰ ξεκινήσουμε.

—Θὰ δώσουμε νὰ φᾶν καὶ στὰ κουνέλια, μπήκε στὴ μέση ὁ Λένος. Δὲ θὰ μοῦ ξεφύγει ποτὲ νὰ τὰ ταῖσω. Τζώρτζ, σὲ πόσον καιρὸ θὰ γίνουν ὅλ' αὐτὰ;

—Σ' ἓνα μῆνα. Σωστά σ' ἓνα μῆνα. Ξέρεις τί θὰ κάμω; Θὰ καθίσω νὰ γράφω στὰ δυὸ γεροντάκια πῶς θ' ἀγοράσουμε τὸ χτήμα. Κι' ὁ Κάντυ θὰ τοὺς στείλει ἐκατὸ τάλαρα γιὰ καπάρο.

—Σύμφωνος, εἶπε ὁ Κάντυ. Ἔχει καλὴ σόμπα τὸ σπίτι;

—Πρώτης τάξεως σόμπα. Καίει καὶ κάρθουνο καὶ ξύλο, —ὅ,τι θές ἀπὸ τὰ δυὸ.

—Θὰ πάρω μαζὶ καὶ τὸ κουτάβι μου, εἶπε ὁ Λένος. Σίγουρα, μὰ τὸ Χριστό, θὰ τ' ἀρέσει ἐκεῖ πέρα. Μὰ τὸ Θεό!

Κατὶ φωνὲς ἀκούγονταν ἔξω, καὶ σιμώνανε ὀλοένα.

—Μὴν πείτε τίποτα σὲ κανένα, τοὺς λέει γρήγορα - γρήγορα ὁ Τζώρτζ. Ἔμεῖς οἱ τρεῖς μονάχα νὰ τὸ ξέρουμε. Εἶν' ἄξιοι νὰ μᾶς πετάξουν ἀπὸ δῶ, καὶ νὰ θρεθοῦμε ἀδέκαροι. Νὰ φερνόμαστε σὰ νᾶταν τ' ὄνειρό μας ν' ἀλωνίζουμε ἀραποσίτι ὅλη μας τὴ ζωή,—καί, ξαφνικά, σὰν

ἔρθει ἐκεῖν' ἡ μέρα, θὰ τσεπώσουμε τὰ μιστὰ μας, καὶ θὰ τὸ σκάσουμε ἀπὸ δῶ.

Ὁ Λένος κι' ὁ Κάντυ γνέφανε πῶς εἶναι σύμφωνοι σ' αὐτό, καὶ χαμογελοῦσανε χαρούμενοι κι' εὐτυχισμένοι.

—Δὲν πρέπει νὰ τὸ πῶ σὲ κανέναν, εἶπε στὸν ἑαυτὸ του ὁ Λένος.

Ὁ Κάντυ λέει:

—Τζώρτζ!

—Ἔ;

—Θάπρεπε νὰ τῶχα σκοτώσει τὸ σκυλί μου ὁ ἴδιος, Τζώρτζ. Δὲν ἔπρεπε ν' ἀφήσω ἓναν ξένο νὰ σκοτώσει τὸ σκυλί μου.

Ἡ πόρτα ἀνοιξε. Μπήκε μέσα ὁ Σλίμ, καὶ πίσω του ὁ Κέρλυ, ὁ Κάρλσον κι' ὁ Γουίτ. Τὰ χέρια τοῦ Σλίμ ἦταν μαυρισμένα ἀπ' τὸ κατράμι, κι' ἔδειχνε θυμωμένος. Ὁ Κέρλυ πήγαινε πλάϊ του, κολλητά.

—Σλίμ, τοῦ λέει, μὲ παρεξήγησες. Σὲ ρώτησα μονάχα.

—Μὲ συγνωρωτᾶς, τοῦ λέει ὁ Σλίμ. Μ' ἔχεις φέρει ὡς ἐδῶ, μὰ τὸ Θεό! Ἄν δὲν μπορεῖς νὰ φυλάς ἐσὺ τὴ διαλογουναῖκα σου, τί θές νὰ κάμω γῶ; Παράτα με.

—Αὐτὸ σοῦ λέω κι' ἐγὼ τόσῃ ὥρα, εἶπε ὁ Κέρλυ, πῶς ὁ νοῦς μου δὲν πῆγε στὸ κακό. Ἔλεγα μὴν ἔτυχε καὶ τὴν εἶδες.

—Γιατί, διάολε, δὲν τῆς λές νὰ μὴν τὸ κουνάει ἀπὸ τὸ σπίτι; τοῦ κάνει ὁ Κάρλσον. Τὴν ἀφήνεις νὰ τριγυρνάει στὶς κάμαρες ποῦ μένουν τὰ παιδιὰ, καὶ θὰ σοῦ τὴ σκαρώσει καμιά μέρα, καὶ δὲ θὰ μπορεῖς πιά τίποτα νὰ κάμεις.

Ὁ Κέρλυ τᾶθαλε μὲ τὸν Κάρλσον.

—Μὴν ἀνακατώνεσαι, ἂν δὲ θές νὰ σὲ πετάξω ἀπὸ δῶ μέσα.

Ὁ Κάρλσον γέλασε.

—Παλιοπούστη! Θέλησες νὰ σκιάξεις τὸν Σλίμ, μὰ δὲν κόλλησε. Ἐσὺ τώρα τόνε σκιάζεσαι. Ἀπὸ τὴ ζήλεια γίνηκες κίτρινος σαν τὴν κοιλιά τοῦ θάτραχα. Δὲν πᾶ νᾶσαι ὁ πρῶτος μπεχλιθάνης! Γιὰ δοκίμασε ἂν σοῦ θαστᾶ. Θὰ σοῦ κάνω τὰ μούτρα σου κιμᾶ.

Πῆρε μέρος κι' ὁ Κάντυ στὴν ἐπίθεση:

—Τὸ γάντι μὲ τὴ βαζελίνα, ἔ; τοῦ λέει μὲ ὕφος ἀη-
διασμένο.

Ἐκεῖνος τὸν κοίταξε. Ἡ ματιὰ του ξεγλύστρησε ἀ-
πὸ τὸν Κάντυ, καὶ καρφώθηκε πάνω στὸ Λένο, ποῦ χα-
μογελοῦσε ἡδονικά στὴ θύμηση τοῦ τσιφλικιοῦ ποῦ θ' ἀ-
ποχτοῦσαν. Χύμηξε πάνω του ἀγριεμένος:

—Βρέ σύ, τί κοροϊδεύεις;

Ἐκεῖνος τὸν κοίταξε δίχως νὰ καταλάβει:

—Ἔ;

Ἡ λύσσα τοῦ Κέρλυ ξέσπασε:

—Βρέ μπάσταρδε! Σήκω, θρέ, ὀρθός. Βρέ σύ, κα-
νένας μαγκλαράς πουτάνας γιὸς δὲν εἶν' ἄξιος νὰ μὲ κο-
ροϊδέψει ἐμένα. Θὰ σοῦ δείξω ἴγώ, θρέ σύ, ποιὸς εἶναι
κιτριλιάρας ἀπ' τὴ ζήλεια του!

Ἐκεῖνος ἔριξε μιὰ ἀπελπισμένη ματιὰ τοῦ Τζώρτζ,
ἔπειτα σηκώθηκε κι' ἔκανε νὰ κολώσῃ. Ἐκεῖνος πῆρε
στάση καὶ στηλώθηκε στὰ πόδια του. Τοῦ καθίζει μιὰ
μὲ τὸ ζερβί, τοῦ Λένου, κι' ἔπειτα μιὰ μὲ τὸ δεξί, καὶ τοῦ
κοπάνησε τὴ μύτη. Ἐκεῖνος ἔβαλε μιὰ φωνὴ ἀπ' τὸν τρό-
μο του. Ἀπὸ τὴ μύτη του τρέχανε τὰ αἷματα.

—Τζώρτζ! Πές του νὰ μ' ἀφήσῃ, Τζώρτζ!

Κόλωνε ὀλοένα, ὥσπου ἀκούμπησε ἡ ράχη του στὸν
τοῖχο, κι' ὁ Κέρλυ δῶσ' του τὸν ἀκολουθοῦσε καὶ τοῦ βάρ-
αγε γροθιὰς κατάμουτρα. Τὰ χέρια του Λένου κρεμόν-
τανε ἀπραγα, ἦταν τόσο τρομαγμένος, ποῦ οὔτε σκέφτη-
κε ν' ἀμυνθεῖ.

Ἐκεῖνος τινάχτηκε ὀρθός.

—Ἀπάνω του, Λένο! Μὴν τὸν ἀφήνεις νὰ θαρᾷ.

Ἐκεῖνος σκέπαζε τὸ μούτρο του μὲ τὶς πελώριες
χεροῦκλες του, καὶ θέλαζε ἀπ' τὸν τρόπο του.

—Πές του νὰ σταματήσῃ, Τζώρτζ!

Τότε ὁ Κέρλυ ἄρχισε νὰ τὸν χτυπάει στὸ στομάχι καὶ
νὰ τοῦ κόβει τὴν ἀνάσα.

Ἐκεῖνος πετάχτηκε ἀπὸ τὴ θέση του.

—Βρέ τὸ παλιοτόμαρο! Ἐγὼ θὰ τοῦ τὶς θρέξω.

Ἐκεῖνος ἄπλωσε τὸ χέρι καὶ ἄδραξε τὸν Σλίμ.

—Μιὰ στιγμή! τοῦ κάνει.

Ἐβαλε τὶς χουφτες του γύρω στὸ στόμα καὶ ξεφώ-
γησε:

—Ἀπάνω του, Λένο!

Ἐκεῖνος ξεσκέπασε τὸ πρόσωπό του, κι' ἔψαχνε νὰ
ἴδῃ τὸν Τζώρτζ, καὶ τότε ὁ Κέρλυ τοῦ καθίζει μιὰ γρο-
θιά στὰ μάτια. Τὸ μούτρο τοῦ Λένου ἦταν μὲς στὰ αἷματα.

—Ἀπάνω του! ξαναφώναξε ὁ Τζώρτζ.

Καθὼς ὁ Κέρλυ σήκωνε τὸ χέρι του γιὰ νὰ χτυπή-
σῃ, τοῦ τ' ἄδραξε ὁ Λένος. Σὲ μιὰ στιγμή, ὁ Κέρλυ θρέ-
θηκε νὰ στριφογυρνᾷ καὶ νὰ χτυπιέται σάν τὸ ἀγκιστρο-
μένο ψάρι, μὲ τὴ γροθιά του χαμένη μὲς τὴ χερούκλα τοῦ
Λένου.

Ἐκεῖνος ἔτρεξε κοντὸ τους.

—Ἀσ' τονε, Λένο, ἄσ' τονε!

Μὰ ὁ Λένος κοίταζε τρομαγμένος τὸν ἀνθρωπάκο
ποῦ κράταγε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ σφάδαζε μπροστά του.
Τὰ αἷματα τρέχανε ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ Λένου, τὸ ἓνα
του μάτι ἦταν σκιασμένο καὶ κλειστό. Ἐκεῖνος τὸν ἄρ-
χισε στοὺς μπάτσους, μὰ ὁ Λένος δὲν ἔπαιρνε χαμπάρι,
ἐξακολουθοῦσε νὰ μὴν ἀφήνῃ ἀπὸ τὸ χέρι του τὴ γρο-
θιά τοῦ Κέρλυ. Αὐτὸς εἶχε γίνῃ ἄσπρος, καὶ δίπλωσε
στὰ δυό, καὶ ὀλοένα λιγότευε ἡ δύναμή του. Στριγκλι-
ζε ἀπὸ τὸν πόνο, μὲ τὴ γροθιά του πάντα πιασμένη μέ-
σα στὴ χερούκλα τοῦ Λένου.

Ἐκεῖνος τοῦ φώναζε ὀλοένα:

—Ἀσ' τονε, Λένο! Ἀσ' τὸ χέρι του! Σλίμ, ἔλα νὰ
μὲ βοηθήσῃς πρὶν τοῦ τὸ σακατέψῃ ὀλότελα!

Ξαφνικά, ὁ Λένος τοῦ παράτησε τὸ χέρι. Κόλλησε
στὸν τοῖχο ζαρωμένος.

—Ἐσὺ μοῦ τόπες νὰ τὸ κάμω, Τζώρτζ! εἶπε μὲ πα-
ράπονο.

Ἐκεῖνος κάθησε κατάχαμα καὶ κοίταζε τὰ χαμένους
τὸ τσακισμένο του χέρι. Ἐκεῖνος τὸν Σλίμ κι' ὁ Κάρλσον σκύψανε
νὰ δοῦνε. Ἐπειτα, ὁ Σλίμ ἀνασήκωσε τὸ πανοκόρμι του
κι' ἔριξε τοῦ Λένου μιὰ τρομαγμένη ματιὰ.

—Πρέπει νὰ τὸν πᾶμε στὸ γιατρό, λέει δείχνοντας
τὸν Κέρλυ. Σὰ νὰ μοῦ φαίνεται πὼς κάθε κοκαλάκι τοῦ
χειριοῦ του γίνηκε θρύψαλα!

—Δὲν τόθελα! κλαψιάρισε ὁ Λένος. Δὲν ἤθελα νὰ
τοῦ κάμω κακό!

—Κάρλσον! λέει ὁ Σλίμ. Πές νὰ ζέψουνε τ' ἄλογα
στὸ ἀμάξι. Θὰ τὸν πᾶμε στὸ Σιολεντάτ νὰ τοῦ γιατρο-
πορέψουμε τὸ χέρι του.

Ὁ Κάρλσον ἔφυγε θιαστικά. Ὁ Σλίμ γυρίζει καὶ λέει τοῦ Λένου πού κλασιάριζε:

—Δὲ φταῖς ἐσύ. Αὐτός ὁ πούστης πήγαινε γυρεύοντας. Μὰ ὡστόσο, — Χριστέ καὶ Κύριε, — δὲν τοῦ ἀπόμεινε πιὰ χέρι.

Βγήκε κι' ὁ Σλίμ, καὶ ξαναγύρισε ἀμέσως μ' ἕνα τενεκεδένιο ποτήρι γεμάτο νερό. Τῶθαλε στὰ χεῖλια τοῦ Κέρλυ, γιὰ νὰ πιεῖ.

—Σλίμ, τοῦ λέει ὁ Τζώρτζ, λές νὰ μᾶς διώξουν τώρα; Ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ λεφτά. Λές νὰ μᾶς διώξει ὁ πατέρας τοῦ Κέρλυ;

Ὁ Σλίμ στραβοχειλίασε χαμογελώντας λοξά. Γονάτισε πλάι στὸν Κέρλυ.

—Ἦρθες στὰ συγκαλά σου γιὰ νὰ καταλάβεις ὅ,τι θὰ σοῦ πῶ; τὸν ρώτησε.

Ὁ Κέρλυ ἔγνεψε πὼς ναί.

—Ἄκου λοιπόν, ἐξακολούθησε ὁ Σλίμ. Φαντάζομαι πὼς τὸ χέρι σου πιάστηκε μέσα σὲ μιὰ μηχανή, —αὐτὸ 'ναι. Ἄν δὲν πεις σὲ κανέναν ὅ,τι γίνηκε, δὲ θὰ μιλήσουμε κι' ἐμεῖς. Ἄν ὅμως πεις καὶ μιὰ λέξη, καὶ θελήσουν νὰ διώξουν τὰ παιδιά, ἔ, τότε θὰ τὰ μάθει ὅλος ὁ κόσμος καὶ θὰ γίνεις ρεζίλι.

—Δὲ θὰ πῶ τίποτα, εἶπε ὁ Κέρλυ, ἀποφεύγοντας νὰ κοιτάξει τὸ Λένο.

Ἔξω ἀκούστηκαν νὰ κυλοῦνε οἱ ρόδες τοῦ ἀμαξιοῦ. Ὁ Σλίμ βόηθησε τὸν Κέρλυ νὰ σηκωθεῖ καὶ νὰ βγῆ ἀπὸ τὸν θάλαμο. Ὁ κρότος ἀπὸ τὶς ρόδες ξεμάκρυνε. Ὁ Σλίμ γύρισε πίσω ἀμέσως. Κοίταξε τὸν Λένο πού εἶχε μείνει ζαρωμένος καλλήτρα στὸν τοῖχο.

—Γιὰ νὰ ἰδῶ τὰ χεῖρια σου τοῦ λέει.

Ὁ Λένος τοῦ παρουσίασε τὰ χεῖρια του.

—Θεέ μου μεγαλοδύναμη! κάνει ὁ Σλίμ. Δὲ θάθελα νὰ τὰ θάλεις μαζί μου.

Ὁ Τζώρτζ μπήκε στὴ μέση.

—Ὁ Λένος ἦταν τρομαγμένος, τοῦ ἐξήγησε. Δὲν ἤξερε τί νὰ κάμει. Σοῦ τῶλεγα, κανένας δὲν πρέπει νὰ τὰ θάζει μὲ τὸν Λένο. Ὅχι, δὲν τῶλεγα σὲ σένα, θαρρῶ πὼς τῶλεγα τοῦ Κάντυ.

Ὁ Κάντυ κούνησε τὸ κεφάλι του.

—Ναί, σὲ μένα τῶλεγε. Σήμερα τὸ πρωί, τὴν πρώτη φορά πού ὁ Κέρλυ ἀναψε μὲ τὸ φίλο σου, μοῦ λές: «Νὰ μὴν τὰ θάζει μὲ τὸν Λένο, τὸ καλὸ πού τοῦ θέλω». Αὐτὸ μοῦπες.

Ὁ Τζώρτζ γυρίζει καὶ λέει τοῦ Λένου:

—Δὲ φταῖς ἐσύ. Ἄλλη φορά ὅμως νὰ μὴν τρομάξεις καὶ τὰ χάνεις. Νὰ κάνεις ὅ,τι σοῦ λέω. Δὲν πᾶς νὰ πλύνεις μιὰ στιγμή τὰ μούτρα σου στὸ πλυσταριό; Τάχεις χάλια.

Ὁ Λένος χαμογέλασε μὲ τὸ ματωμένο στόμα του.

—Ἐγὼ δὲν ἤθελα μπελάδες.

Πῆγε ὡς τὴν πόρτα. Πρὶν τὴν ἀνοίξει, γύρισε πάλι πίσω.

—Τζώρτζ!

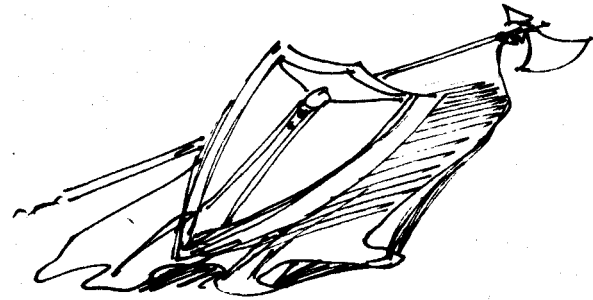
—Τι θές;

—Ἐπειτ' ἀπὸ ὅσα γινήκανε, θὰ μ' ἀφήσεις νὰ νιάζομαι τὰ κουνέλια;

—Βέβαια. Δὲν ἔκανες τίποτα κακό.

—Δὲν τῶθελα, Τζώρτζ!

—Τράβα μπρὲ στὸ διάολο καὶ νίψου!

Ο Κρούκς, ο άράπης ο σείσης, κοιμότανε σε μία παράγκα χτισμένη κολλητά στον τοίχο του στάβλου. Το μικρό δωμάτιο είχε, από τη μία μεριά, ένα παράθυρο με τέσσερα τζάμια, κι' από την άλλη, μία σανιδένια πόρτα που έδινε στο στάβλο. Το κρεβάτι του Κρούκς ήταν μία στενόμακρη κασέλα γεμάτη άχυρο, και πάνω στο άχυρο ήταν ριγμένες οί κουβέρτες. Στον τοίχο, πλάι στο παράθυρο, κρέμονταν από κάτι καρφιά διάφορα χαλασμένα εξαρτήματα, — σέλες, χαλινάρια, μεσιές και άλλα τέτοια, — που ήθελαν διορθώματα, καθώς και λουρίδες από καινούργιο πετσι. Κάτω από το παράθυρο, θρискόταν ένας πάγκος, με ίεργαλεία για τὸ δούλεμα τοῦ πετσιοῦ, — μαχαίρια, θελόνες, κουβάρια, λινὴ κλώστη κι' ένας μικρὸς κόπανος. Κρέμονταν κι' άλλα εξαρτήματα, — μία ξεσκισμένη κουλούρα, παραγεμισμένη με ἀλογότριχες πού ξεχειλίζουν ἀπὸ τὴ σκισμάδα, ἕνα σπασμένο γιουλάρι καὶ μία ἀλυσίδα ντυμένη με πετσι. Στὸ ντουλαπάκι, πάνω ἀπὸ τὸ κρεβάτι, ὁ Κρούκς εἶχε ἀραδιασμένα διάφορα μπουκάλια με φάρμακα, γιὰ τὸν ἑαυτὸ του καὶ γιὰ τ' ἄλογα. Εἶχε καὶ τενεκεδάκια με σαποῦνι γιὰ τὶς σέλες, κι' ἕνα τενεκεδάκι κατράμι,

με τὸ πινέλο κολλημένο στὴν ἄκρη. Σκόρπια χάμω στὸ πάτωμα, θρискόνταν διάφορα πράματα τοῦ Κρούκς, — μιὰ καὶ ζοῦσε ὀλομόναχος μες στὸ δωμάτιο, μπορούσε νὰ τ' ἀφήνει ἔτσι ἀσυμμάζωχτα. Καὶ ὅπως ἦταν σείσης, καὶ μάλιστα σακατεμένος, πολυκαίρισε στὸ τσιφλίκι πὸ πολὺ ἀπὸ τοὺς ἄλλους μεροκαματιάρηδες, καὶ μάζωξε περισσότερα πράματα ἀπὸ ὅσα θὰ μπορούσε νὰ σηκώσει πάνω στὴ ράχη του.

Ὁ Κρούκς εἶχε πολλὰ ζευγάρια παπούτσια, ἕνα ζευγάρι καουτσουκένιες μπότες, ἕνα μεγάλο ξυπνητήρι κι' ἕνα μονόκανο ντουφέκι. Εἶχε καὶ βιβλία, — ἕνα κουρελιασμένο λεξικό κι' ἕνα κακοπαθιασμένο ἀντίτυπο τοῦ Πολιτικοῦ Κώδικα τῆς Καλιφορνίας, τοῦ 1905. Καὶ σ' ἕνα ξεχωριστὸ ράφι, πάνω ἀπὸ τὸ κρεβάτι του, κάτι ξεσκισμένα περιοδικά, καὶ μερικά βιβλία ὄλο λεκέδες. Ἀπὸνα καρφι ἐκεῖ πλάι, κρέμονταν τὰ μεγάλα ματογυῶλια του με τὸ χρυσὸ σκελετό.

Τὸ δωμάτιο ἦταν καθαρό, γιὰ τὸ Κρούκς ἦταν ἀνθρώπος με περηφάνεια καὶ ἀξιοπρέπεια. Σεβότανε τοὺς ἄλλους κι' ἐννοοῦσε νὰ τὸν σέβονται κι' οἱ ἄλλοι. Τὸ σπασμένο του ραχοκόκαλο ἔκανε τὸ κορμί του νὰ γέρνει ζερβά. Τὰ μάτια του ἦταν βαθουλωμένα, πολὺ βαθιά μέσα στὶς κόχες, κι' αὐτὸ τοὺς ἔδινε μιὰ ξεχωριστὴ λάμψη. Τὸ λιπόσαρκο πρόσωπό του αὐλακωμένο με βαθιὲς ρυτίδες, χεῖλια λεπτά, με μιὰ πονεμένη ἔκφρασι πὸ ἀνοιχτόχρωμα ἀπὸ τὸ πρόσωπό του.

Ἦταν Σαββατόβραδο. Ἀπὸ τὴν ἀνοιχτὴ πόρτα πού ἔδινε στὸ στάβλο, ἀκούγονταν οἱ διάφοροι κρότοι πού ἔκαναν τ' ἄλογα, — τὸ ποδοβολητό, τὰ δόντια τους καθῶς μασοῦσαν τὸ σανό, οἱ ἀλυσίδες πού κουδούνιζαν. Στὸ δωμάτιο τοῦ σείσης, ἕνα μικρὸ ἠλεκτρικὸ λαμπιόνι ἔριχνε μιὰν ἀδύναμη κίτρινη λάμψη.

Ὁ Κρούκς καθόταν πάνω στὸ κρεβάτι. Τὸ ποκάμισό του κρεμόταν ἔξω ἀπὸ τὸ πανταλόνι του, στὸ πίσω μέρος. Στὸ ἕνα του χέρι, κρατοῦσε ἕνα μπουκάλι ἐντριβή, καὶ με τὸ ἄλλο, ἔτριβε τὸ ραχοκόκαλό του. Κάθε τόσο ἔχυνε μερικὲς σταλαματιὲς μέσα στὴ τριανταφυλλιά του χούφτα, ἔχωνε τὸ χέρι του πίσω, κάτω ἀπὸ τὸ ποκάμισο, κι' ἔτριβε τὴ ραχοκοκαλιά του. Ἰκαθῶς τέντωσε τὴ μέση του, ἀναρίγησε.

Ὁ Λένος παρουσιάστηκε ἀθόρυθα στήν πόρτα κι' ἀπόμεινε κοιτάζοντας. Οἱ φαρδιοὶ του ὡμοὶ γεμίζανε σχεδὸν δλάκερο τὸ ἀνοιγμα τῆς πόρτας. Στὴν ἀρχή, δὲν τὸν πρόσεξε ὁ Κρούκς, μιὰ στιγμή ὅμως πού σήκωσε τὰ μάτια του τὸν εἶδε, καὶ τὰ φρύδια του σουφρώσανε. Τράβηξε τὸ χέρι του πού τόχε κάτω ἀπ' τὸ ποκάμισο.

Ὁ Λένος χαμογέλασε δειλά-δειλά, θέλοντας νὰ δείξει τὰ φιλικὰ του αἰσθήματα.

—Δὲν ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ μπαίνεις μέσα στήν κάμαρά μου, τοῦ λέει ἔντονα ὁ Κρούκς. Ἐδῶ ἔναι ἡ δική μου κάμαρα. Κανένας ἄλλος ἀπὸ μένα δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μπαίνει.

Ὁ Λένος ξεροκατάπιε, χαμογέλασε ἀκόμα πιὸ γλυκά, γιὰ νὰ τὸν καλοπιάσει.

—Δὲν ἔκαμα τίποτα, τοῦ λέει. Πήγα γιὰ τὸ κουτάβι μου, εἶδα τὸ φῶς, καὶ μπήκα, — πρόσθεσε γιὰ νὰ τοῦ ἐξηγήσει.

—Εἶναι δικαίωμά μου νάχω φῶς. Νὰ φύγεις ἀπὸ τὴν κάμαρά μου. Ὅπως δὲ μὲ θέτε ὅλοι ἐσεῖς στὸ θάλαμο, δὲ σὰς θέλω κι' ἐγὼ στὴ κάμαρά μου.

—Γιατί δὲ σὲ θένε; ρώτησε ὁ Λένος.

—Γιατί ἔμαι ἀράπης. Ἐκεῖνοι μποροῦνε νὰ παίξουνε χαρτιά, μὰ ἐγὼ δὲν κάνει νὰ παίξω μαζί τους, γιατί ἔμαι ἀράπης. Λένε πὼς θρωμάω. Στὸ λέω ὀξω ἀπὸ τὰ δόντια: Τὸ ἴδιο μοῦ θρωμάτε κι' ὅλοι ἐσεῖς.

Ὁ Λένος χτύπησε τὰ χέρια του, ἀνήμπορα, τὸ ἕνα μὲ τ' ἄλλο.

—Ὅλοι πήγανε στὴν πολιτεία, τοῦ λέει. Ὁ Σλίμ, ὁ Τζῶρτζ, ὅλοι τους. Ὁ Τζῶρτζ μοῦπε νὰ μείνω δῶ καὶ νὰ μὴ μπλεχτῶ σὲ φασαρίες. Εἶδα τὸ φῶς στὴν κάμαρά σου...

—Τί θές λοιπόν;

—Τίποτα, — εἶδα τὸ φῶς. Φαντάστηκα πὼς μποροῦσα νὰ μῶ νὰ μείνω λιγάκι.

Ὁ Κρούκς κοίταξε μιὰ τὸν Λένο, ἔπιασε τὰ ματογυῶλια του πού κρεμόντανε πίσω του στὸν τοῖχο, τὰ στερῶσε πάνω στὰ τριανταφυλλιά του αὐτιά, κι' ἔπειτα τὸν ξανακοίταξε.

—Δὲν καταλαβαίνω τί δουλειὰ μπορεῖ νάχεις ἐσύ στ' ἀχούρι, τοῦ λέει μὲ τὴν κλασιάρικη φωνή του. Δὲν εἶσαι ἀλογάρης. Οἱ ἐργάτες δὲν ἔχουνε καμιὰ αἰτία

νάρχονται στ' ἀχούρι. Δὲν εἶσαι ἀλογάρης. Δὲν ἔχεις κανένα νταραβέρι μὲ ἀλόγατα.

—Γιὰ τὸ κουτάβι, ἐπανέλαβε ὁ Λένος. ἤρθα νὰ δῶ τὸ κουταβάκι μου.

—Πάει καλά. Ἄμε νὰ δεῖς τὸ κουταβάκι σου. Καὶ νὰ μὴν ξανάρθεις σὲ μεριά πού δὲ σὲ θένε.

Τὸ χαμόγελο ἔσθησε πάνω στὰ χεῖλια τοῦ Λένου. Προχώρησε δυὸ θήματα μὲς στὸ δωμάτιο, ἔπειτα τὸ θυμήθηκε καὶ ξαναγύρισε στὴν πόρτα.

—Κοίταξα μιὰ στιγμούλα τὰ κουτάβια. Ὁ Σλίμ λέει πὼς δὲν κάνει νὰ τὰ παραχαϊδεύω.

—Ναί, μὰ βλὴ τὴν ὥρα τὰ θγάζεις ἀπὸ τὴν κασέλλα τους. Μοῦ φαίνεται παράξενο πὼς δὲν τὰ κουβάλησε ἀκόμα ἄλλοῦ ἢ μάνα τους.

—Ὁ, ἐκεῖνη μ' ἀφήνει νὰ τὰ χαϊδεύω.

Εἶχε προχωρήσει πάλι μέσα στὸ δωμάτιο.

Ὁ Κρούκς κατσούφιασε, μὰ τὸν ἀφόπλισε τὸ χαμόγελο τοῦ Λένου.

—Ἐλα, τοῦ λέει, ἔμπα καὶ κάτσε λίγη ὥρα. Μπορεῖς νὰ κάτσεις, — μιὰ καὶ δὲ φεύγεις νὰ μ' ἀφήσεις στὴν ἡσυχία μου.

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς του ἦταν κάπως πιὸ φιλικός.

—Ὅλα τὰ παιδιὰ πήγανε στὴν πολιτεία, ἔ;

—Ὅλοι ἐξὸν τὸν Κάντυ. Κάθεται στὸ θάλαμο, καὶ ὅλο ξύνει τὸ μολύβι του καὶ συλλογιέται.

Ὁ Κρούκς στερέωσε τὸ ματογυῶλια του:

—Συλλογιέται; Ἰσάν τί μπορεῖ νὰ συλλογιέται ὁ Κάντυ;

—Τὰ κουνέλια! ξεφώνησε ὁ Λένος.

—Εἶσαι παλαβός, τοῦ κάνει ὁ Κρούκς. Τάχεις χαμένα. Γιὰ πιὰ κουνέλια κάθεται καὶ μιλάς;

—Γιὰ τὰ κουνέλια πού θάχομε, πού θὰ τὰ νιάζομαι ὁ ἴδιος, καὶ πού θὰ τὰ ταίζω καὶ θὰ τὰ ποτίζω.

—Εἶσαι θεοπάλαβος. Καταλαβαίνω γιατί δὲ σὲ πήρε μαζί του ὁ σύντροφός σου.

—Δὲ σοῦ λέω ψέματα, τοῦ κάνει μὲ τὸ ἤρεμο ὕφος του. Θὰ τὰ θάλομε μπρός. Θάχομε ἕνα μικρὸ χτηματάκι καὶ θὰ ζοῦμε ἀπὸ τίς σοδεῖς.

Ὁ Κρούκς κάθησε πιὸ ἀναπαυτικά πάνω στὸ κρεβάτι του.

—Κάτσε, τοῦ λέει. Κάτσε, νά, πάνω στοῦ θαρελάκι μέ τις μπρόκες.

Ἄντος κάθησε πάνω στοῦ θαρελάκι.

—Φαντάζεσαι πῶς σοῦ λέω ψέματα. Δέν σοῦ λέω ψέματα. Σοῦ λέω τήν ἀλήθεια. Ἄν θές, ρῶτα καί τόν Τζῶρτζ.

Ἄντος ἀκούμπησε τὸ μαῦρο του σαγόνι πάνω στήν τριανταφυλλιά του χούφτα.

—Μαζί γυρνᾶτε ὁ Τζῶρτζ κι' ἐσύ. Ἔτσι δέν εἶναι;

—Βέβαια! Παντοῦ μαζί πᾶμε.

—Ἄμα μιλάει μερικές φορές, δέν τόν καταλαβαίνεις τί διάλογο θέλει νά πεί. Δέν εἶν' ἔτσι;

Ἔγειρε μπρός. Τά θαθιά του μάτια τρυπούσανε τόν Ἄντο.

—Δέν εἶν' ἔτσι;

—Ναί... μερικές φορές...

—Μιλάει καί δέν καταλαβαίνεις γιά τί πράμα, διά-
ολε, σοῦ μιλάει.

—Ναί... μερικές φορές. Μά... ὄχι πάντα.

Ἄντος ἔγειρε ἀκόμα πιό πολὺ στήν ἄκρη τοῦ κρεβατιοῦ του.

—Δέν εἶμαι, τοῦ λέει, ἀράπης ἀπὸ τις νότιες πολι-
τείες. Γεννήθηκα ἐδῶ, στήν Καλιφόρνια. Ἄντος μου εἶχ' ἕνα χτήμα κι' ἔθρεφε πουλιά, — ἕνα χτήμα ὡς δέ-
κα στρέμματα. Καί τὰ παιδιὰ τῶν ἄσπρων ἔρχονταν στοῦ
σπίτι καί παίζανε μαζί μου, πήγαινα κι' ἐγὼ καμιά φορὰ
στά σπίτια τους, μερικά ἀπὸ δαῦτα ἦτανε καλὰ παιδιὰ.
Μά δέν τοῦ ἄρεσε τοῦ γέρου μου. Τότε ἀκόμα, κι' ἔ-
πειτα γιά πολὺν καιρὸ, δέν καταλάβαινα γιά ποιὸ λόγο
δέν τοῦ ἄρεσε. Μά τώρα τῶχω καταλάβει.

Δίστασε μιὰ στιγμή, μά, σάν ξανάρχισε νά μιλά, ἦ,
φωνή του ἦταν πιό μαλακιά.

—Μίλια τριγύρω, δέν ὑπαρχε ἄλλη μαύρη οικογένεια.
Οὔτε σ' αὐτὸ τὸ χτήμα ἔχει κανέναν ἄλλο μαῦρο,
καί μόνο μιὰ οικογένεια στοῦ Σολεντάτ.

Γέλασε.

—Ἄν τύχει καί πῶ καμιά κουβέντα, εἶναι, σοῦ
λέει ὁ ἄλλος, ἀράπικη κουβέντα.

—Σὲ πόσον καιρὸ σοῦ φαίνεται πῶς θὰ μεγαλώσου-
νε τὰ κουταβάκια, γιά νά μπορῶ νά τὰ χαϊδεύω; ρώτη-
σε ὁ Ἄντος.

Ἄντος πάλι γέλασε.

—Μπορεῖ νά σοῦ μιλάει κανέναν δσο θέλει, καί νά-
ναι σίγουρος πῶς δὲ θὰ πᾶς νά φλυαρήσεις ἔπειτα. Σὲ
δυὸ ὁδομάδες, θέχουνε μεγαλώσει τὰ κουτάβια. Ἄν
Τζῶρτζ ξέρει τί κάνει. Κουβεντιάζει, κι' ὁ ἄλλος δέν κα-
ταλαβαίνει τίποτα.

Ἔγειρε μπρός καί λέει ζωηρά:

—Πὲς πῶς εἶναι ἀράπικη κουβέντα, ἐνοῦ καμπούρη
ἀράπη. Κατάλαβες; — μὴ λογαριάζεις ὅτι κι ἂν σοῦ
πῶ. Κι' ἐξ ἄλλου δὲ θὰ μπορέσεις νά τὰ θυμηθεῖς ὅτι
σοῦ πῶ. Μοῦτυχε νά τὸ δῶ πολλές φορές, — ἕνας ἄν-
θρωπος κουβεντιάζει σ' ἕναν ἄλλο, κι' εἶτε τόν προσέχει
καί τόν καταλαβαίνει ὁ ἄλλος εἶτε ὄχι, δέν κάνει κα-
μιὰ διαφορά.

Ἄντος στήν ἔξαψη του χτύπαγε τὸ γόνατό του μέ τὸ
χέρι του καθὼς μιλοῦσε.

—Ἄντος Τζῶρτζ τὰ λέει μπερδεμένα, μά τὸ ἴδιο κάνει.
Κουβέντα νά γίνεται. Φτάνει νά κουβεντιάζεις μ' ἕναν
ἄλλο. Αὐτὸ ἔναι.

Σταμάτησε γιά λίγο. Ἡ φωνή του γίνηκε ἡρεμὴ καί
πειστική.

—Ἄντος γιά μιὰ στιγμή πῶς ὁ Τζῶρτζ δέν ξα-
ναγουρίζει. Νά, ἄντος πῶς τῆρε δηλητήριο καί δὲ γυ-
ρίζει πίσω. Τί θὰ κάμεις τότε;

Τὰ λόγια τοῦ Ἄντος ἐντυπώνονταν σιγά-σιγά μέσ
στοῦ μυαλοῦ τοῦ Ἄντος.

—Τί εἶπες; τοῦ κάνει.

—Νά, εἶπα: Ἄντος πῶς δέν ἀκούς πιά νά γίνεται
λόγος γιά τόν Τζῶρτζ, ποῦ ἔφυγε ἀπόψε γιά τήν πολι-
τεία. Πῶς ἐξαφανίστηκε. Ἄντος τὸ μονάχα, τοῦ ἔπα-
νέλαθε.

—Δὲ θὰ τὸ κάμει ὁ Τζῶρτζ, δὲ θὰ κάμει τέτοιο
πράμα ὁ Τζῶρτζ! φώναξε ὁ Ἄντος. Τόν ξέρω καλὰ τόν
Τζῶρτζ, ζήσαμε καιρὸ μαζί.

Μά δὲ μποροῦσε νά μείνει στήν ἀμφιβολία.

—Κι' ἐσένα δὲ σοῦ φαίνεται πῶς θὰ ξανάρθει; τὸν
ρωτᾶ.

Τὸ πρόσωπο τοῦ Ἄντος ἔλαμψε ἀπὸ εὐχαρίστηση,
βλέποντας νά τυραννιέται ὁ Ἄντος.

—Κανέναν δέν ξέρει τί εἶναι ἀξίος νά κάμει ὁ ἄλ-
λος, τοῦ παρατήρησε ἡσυχᾶ-ἡσυχᾶ. Ἄντος ποῦμε πῶς ἔ-

κεῖνος θέλει νὰ ξανάρθει, μὰ τοῦ τυχαίνει ἐμπόδιο. Ὑπόθεσε πὼς σκοτώνεται ἢ πὼς λαθώνεται καὶ δὲν μπορεῖ νὰ γυρίσει πίσω.

Αὐτὸ δὲ χωροῦσε στὸ κεφάλι τοῦ Λένου.

—Δὲ θὰ τὸ κάμει τέτοιο πράγμα ὁ Τζώρτζ, ἐπανέλαθε. Ὁ Τζώρτζ εἶναι προσεχτικός! Δὲ λαθώνεται ὁ Τζώρτζ, ποτέ του δὲ λαθώθηκε, πάντα προσέχει.

—Ναί, μὰ ὑπόθεσε, ὑπόθεσε μονάχα πὼς δὲν ξαναγυρίζει. Τί θὰ κάμεις τότε;

Τὸ πρόσωπο τοῦ Λένου ζάρωσε ἀπ' τὸν τρόμο.

—Δὲν ξέρω... Δὲ μοῦ λές; τοῦ φωνάζει ξαφνικά. Τί πᾶς νὰ σκαρώσεις; Δὲν εἶν' ἀλήθεια! Δὲ λαθώθηκε ὁ Τζώρτζ.

Ὁ Κρούκς τὸν κοίταξε κατάματα.

—Θές νὰ σοῦ πῶ ἐγὼ τί θὰ γίνῃ τότε; Θὰ σὲ πᾶνε στὸ τρελοκομεῖο, καὶ θὰ σοῦ περάσουν στὸ λαιμὸ ἕνα λουρί σὰν τὰ σκυλιά.

Μεμιάς, ἢ ματιὰ τοῦ Λένου συγκεντρώθηκε, σιγά-σιγά τὰ μάτια του ἀκινήτησαν θυμωμένα. Σηκώθηκε ἀπὸ τὴ θέση του, καὶ προχώρησε ἀπειλητικὸς καταπάνω στὸν Κρούκς.

—Λέγε, ποιὸς χτύπησε τὸν Τζώρτζ;

Ὁ Κρούκς κατάλαθε τὸν κίνδυνο κι' ἀποτραβήχτηκε ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ κρεβατιοῦ.

—Ἔτσι τῶπα, τοῦ λέει. Δὲν ἔπαθε τίποτα ὁ Τζώρτζ, μονάχα τῶβαλα στὸ νοῦ μου. Ὁ Τζώρτζ εἶναι καλά, θὰ γυρίσει πίσω μιά χαρά.

Ὁ Λένος στάθηκε ἀπὸ πάνω του.

—Γιατί νὰ τὸ θάλεις στὸ νοῦ σου; Κανένας νὰ μὴ θάζει στὸ νοῦ του πὼς ἔπαθε τίποτα ὁ Τζώρτζ.

Ὁ Κρούκς ἔβγαλε τὰ ματογυάλια, καὶ σκούπισε τὰ μάτια του μὲ τὰ δάχτυλά του.

—Κάτσε, τοῦ λέει. Δὲν ἔπαθε τίποτα ὁ Τζώρτζ.

Ὁ Λένος πῆγε καὶ κάθησε, μурμουρίζοντας, πάνω στὸ θαρέλι μὲ τὶς μπρόκες.

—Κανένας δὲν πρέπει νὰ λέει πὼς ἔπαθε τίποτα ὁ Τζώρτζ.

Ὁ Κρούκς τοῦ λέει τότε μὲ γλυκιὰ φωνή:

—Ἴσως νὰ μπορέσεις τώρα νὰ καταλάβεις τί ἤθελα νὰ πῶ. Ἐσύ, ἔχεις τὸν Τζώρτζ. Ξέρεις πὼς θὰ ξανάρθει σίγουρα. Ὑπόθεσε τώρα πὼς δὲν ἔχεις κανένανε στὸ

κόσμο. Ὑπόθεσε πὼς δὲ μπορούσες νὰ πᾶς στὸ θάλαμον νὰ παίξεις ραμί, γιατί' εἶσαι ἀράπης. Θὰ σ' ἄρεσε μιά τέτοια ζωὴ; Ὑπόθεσε πὼς εἶσαι ἀναγκασμένος νὰ κάθῃς ἐδῶ πέρα ὀλομόναχος, κι' ὄλο νὰ διαβάζεις βιβλία. Ὁ ἄνθρωπος χρειάζεται συντροφιά, — θέλει νάχει κάποιον κοντὰ του...

Ἡ φωνὴ του γίνηκε κλαψιάρικη:

—Σοῦρχεται τρέλα νὰ κάθῃσαι ὀλομόναχος, δίχως κανένανε, κανένανε. Ἄς εἶναι ὅποιος θέλει, φτάνει νάχεις συντροφιά. Ἄρρωσταίνει ὅποιος κάθεται ὀλομόναχος! τοῦ φώναξε στὸ τέλος.

Ὁ Τζώρτζ θὰ γυρίσει πίσω, εἶπε ὁ Λένος γιὰ νὰ καθησυχάσει τὸν ἑαυτό του. Μπορεῖ κιόλα νὰ γύρισε. Καλύτερα νὰ πᾶω νὰ δῶ.

—Δὲν ἤθελα νὰ σὲ τρομάξω, τοῦ λέει ὁ Κρούκς. Σίγουρα θὰ γυρίσει πίσω. Ὅτι ἔλεγα, τῶλεγα γιὰ τὸν ἑαυτό μου. Κάθῃσαι ὀλομόναχος ὅλη τὴ νύχτα, εἴτε διαβάσεις, εἴτε συλλογιέσαι, — κάτι τέτοιο τελοσπάντων. Κάθῃσαι καὶ συλλογιέσαι, καὶ δὲν ἔχεις κανένανε νὰ σοῦ πεῖ τί εἶναι καὶ τί δὲν εἶναι. Νιώθεις κάτι, καὶ δὲν ξέρεις ἂν εἶναι σωστὸ ἢ ὄχι. Δὲν ἔχεις κανένανε νὰ τὸν ρωτήσεις ἂν κι' ἐκεῖνος τὸ νιώθει τὸ ἴδιο. Δὲ μπορεῖς νὰ κρίνεις, δὲν ἔχεις ποῦ νὰ θασιστεῖς. Εἶδα παράξενα: πράγματα ἐδῶ μέσα. Δὲν ἤμουναι πιωμένος. Μόνον, δὲν ξέρω ἂν κοιμόμουναι. Ἄν ἦτανε μαζί μου καὶ κανένας ἄλλος, θὰ μοῦλεγε πὼς κοιμόμουναι, καὶ τότε δὲ θὰ μ' ἐγνιαζε. Τώρα δὲν ξέρω τί μοῦ γίνεται.

Κοίταζε μπροστά του, μὲ τὴ ματιὰ του στηλωμένη, στὸ παράθυρο.

—Ὁ Τζώρτζ δὲ θὰ φύγει νὰ μ' ἀφήσει, εἶπε παραπονιάρικα ὁ Λένος. Ξέρω πὼς δὲ θὰ τὸ κάμει ὁ Τζώρτζ.

Ὁ σείσης ἐξακολούθησε μέσα σὲ μιά ρέμβη:

—Θυμοῦμαι τότε ποῦ ἤμουναι παιδί, στὸ χτήμα τοῦ πατέρα μου, στὸ χτήμα ποῦ ἔθρεφε τὰ πουλιά. Εἶχα δυὸ ἀδέρφια. Πάντα ἤμαστε μαζί, δὲ χωριζόμαστε ποτέ. Κοιμόμαστε στὴν ἴδια κάμαρα, στὸ ἴδιο κρεβάτι, — καὶ οἱ τρεῖς. Εἶχαμε κι' ἕνα παρτέρι φράουλες. Κι' ἕνα παρτέρι θῆκο. Τὸ πρῶι, μὲ τὴ λιακάδα, θγάζαμε τὶς κότες καὶ τὶς φέρναμε στὸ μέρος ὅπου ἦτανε ὁ θῆκος. Τ' ἀδέρφια μου στήνανε τρόγυρα ἕνα συρματοπλεγμα, καὶ τὶς κοιτούσαμε ποῦ βόσκανε, — ἦτανε ἄσπρες κότες.

‘Ο Λένος άρχισε σιγά-σιγά νά προσέχει αυτά πού άκουγε νά λέει ο Κρούκς.

—‘Ο Τζώρτζ λέει πώς θάχουμε κι’ έμεις θήκο για τά κουνέλια.

—Για ποιά κουνέλια;

—Θάχουμε κουνέλια κι’ ένα παρτέρι φράουλες.

—Είσαι παλαβός!

—Κι’ έμεις θάχουμε. Ρώτα τόν Τζώρτζ.

—Είσαι παλαβός!

‘Ο Κρούκς πήρε ύφος κοροϊδευτικό:

—Ξέρω ένα σωρό άπό δαύτους πού τριγυρνάνε στίς δημοσιές ή πού δουλεύουν στα τσιφλίκια, όλοι τους μ’ ένα μπόγο στή ράχη και με κάτι τέτοιες ιδέες μέσα στό κεφάλι τους. Ένα σωρό άπό δαύτους. Έρχονται, φεύγουν, κι’ όλο τό ίδιο και τό ίδιο, — και ο καθένας τους έχει ένα κομμάτι γής μέσα στην κεφαλή του. Όμως κανένας δέν τ’ άπόχτησε. Είν’ όπως ο παράδεισος. ‘Ο καθένας θέλει νάχει ένα κομμάτι γής. Διαβάζω ένα σωρό θιβλία έδω πού κάθομαι. Κανένας δέν πήγε στόν παράδεισο, κανένας δέν άπόχτησε ποτέ του ένα κομμάτι γής. Όλα τάχουμε μέσα στην κεφαλή τους. Όλο κουβεντιάζουνε πάνω σ’ αυτά, μα τάχουμε μονάχα μέσα στην κεφαλή τους.

Σταμάτησε, και κοίταξε κατά την άνοιγμένη πόρτα, γιατί τά άλογα ήταν άνήσυχα και κουδουνίζανε οι άλυσίδες. Ένα άλογο χλιμίντρισε.

—Σά νάναι κάποιος μέσα, είπε ο Κρούκς. Μπορεί ο Σλίμ. Τυχαίνει νάρθει και δυο και τρεις φορές τή νύχτα. ‘Ο Σλίμ είναι σωστός άλογάρης. Τά νιάζεται τ’ άλογά του.

Σηκώθηκε με κόπο και πήγε στην πόρτα.

—Σλίμ, έσύ ‘σαι;

Άποκρίθηκε ή φωνή του Κάντυ:

—‘Ο Σλίμ πήγε στην πολιτεία. Μην είδες τόν Λένο;

—Θές νά πείς αυτόν τό μαγκλαρά;

—Ναί. Μην τόν είδες νά τριγυρνάει πουθενά;

—Έδω είναι.

Πήγε πίσω στό κρεβάτι του και ξάπλωσε. ‘Ο Κάντυ στεκότανε στην πόρτα, ξύνοντας τό κουλό του χέρι και κοιτάζοντας τό φωτισμένο δωμάτιο. Δέν τολμούσε νά μπει.

—Λένο, νά σοϋ πω. Κάτι συλλογιόμουνα για τά κουνέλια.

—Μπορείς νά μπείς άν θές, τού λέει θυμωμένα ο Κρούκς.

‘Ο Κάντυ φαινότανε νά διστάζει.

—Δέν ξαίρω... Άν με θές νά μπω...

—Έμπα. Μιά και μπαίνει ο πᾶσα ένας μπορείς νά μπείς κι’ έσύ.

‘Ο Κρούκς δέν τά κατάφερνε νά κρύψει την εϋχαρίστησή του κάνοντας τό θυμωμένο.

‘Ο Κάντυ μπήκε, μα πάντα δισταχτικός και στενωχωρημένος.

—Έχεις, βλέπω, μια πολύ νόστιμη καμαρούλα, λέει τού Κρούκς. Είν’ όμορφα νάχει κανένας τή δική του κάμαρα.

—Και βέβαια. Κι’ ένα σωρό κοπριά κάτω άπό τό παραθύρι. Βέβαια είν’ όμορφα!

—Έλεγεσ για τά κουνέλια, τούς έκοψε ο Λένος.

‘Ο Κάντυ άκούμπησε την πλάτη του στόν τοίχο, πλάι στή σκισμένη κουλούρα, ξύνοντας τόν άκρωτηριασμένο καρπό τού χεριού του.

—Είμαι, λέει, καιρό έδω χάμω. Κι’ ο Κρούκς, τό ίδιο, είναι κι’ αυτός καιρό έδω χάμω. Σήμερα, για πρώτη φορά μπαίνω στην κάμαρά του.

—Δέ συνηθάνε τά παιδιά νά πολυμπαίνουνε στην κάμαρα ενού μαύρου, είπε ο Κρούκς κατσουφιασμένα. Κανένας δε μπήκε έξόν άπό τόν Σλίμ. Άπό τόν Σλίμ κι’ άπό τ’ άφεντικό.

‘Ο Κάντυ θιάστηκε ν’ αλλάξει κουβέντα:

‘Ο Σλίμ είναι σπουδαίος άλογάρης, δέν ξέρω άλλον καλύτερο.

—Δέ μου τέλειωσες για τά κουνέλια, είπε μ’ επιμονή ο Λένος.

‘Ο Κάντυ χαμογέλασε.

—Έκαμα τό σχέδιο με τό νοϋ μου. Άν κάνουμε σωστή δουλειά, μπορούμε νά κερδίσουμε λεφτά με τά κουνέλια.

—Μά έγώ θα τά νιάζομαι. ‘Ο Τζώρτζ είπε πώς έγώ θα τά νιάζομαι. Τό ύποσχέθηκε.

‘Ο Κρούκς τόν έκοψε άπτόμα.

—Βρέ παιδιά, μόνο πού κοροϊδεύετε τόν έαυτό σας.

Θά κουβεντιάζετε, θά ξανακουβεντιάζετε, καί μόνο γῆς δέ θ' ἀποχτήσετε ποτέ σας. Ἐσὺ θ' ἀπομείνεις πάντα ὑπηρέτης, ὥσπου νά σέ σηκώσουνε μέσ στοῦ σεντούκι. Κι' ὁ Λένος ἀπό δῶ, θά φύγει σέ δυό-τρεις βδομάδες, καί θά τριγυρνᾷ στίς δημοσιές. Θαρρεῖς πῶς τὸ κάθε παλικάρι ἔχει κι' ἓνα κομμάτι γῆς μέσα στήν κεφαλή του.

Ἐάντ' ἔτριψε τὸ μάγουλό του μέ θυμό.

—Θά δεῖς, μπρέ, πῶς θά τὰ καταφέρουμε. Τὸ λέει κι' ὁ Τζώρτζ γιὰ σίγουρο. Ἔχουμε καί τὰ λεφτά στοῦ χέρι.

—Ναῖσκει; τοῦ κάνει κοροϊδευτικά ὁ Κρούκς. Καί ποῦ γυρίζει τώρα ὁ Τζώρτζ; Στήν πολιτεία σ' ἓνα μπορντέλο. Νά ποῦ θά πᾶνε τὰ λεφτά σας. Τῶχουμε ἰδεῖ πολλές φορές τὰ μάτια μου. Ἔνα σωρὸ παλικάρια, μ' ἓνα κομμάτι γῆς μέσα στήν κεφαλή τους, — μὰ τίποτα στοῦ χέρι.

—Καί θέθαια ὄλοι τὸ θένε, φώναξε ὁ Κάντ'ν. Ὁ πᾶσα ἓνας θέλει ἓνα κομμάτι γῆς, — ἄς εἶναι καί μικρό. Φτάνει νάναι δικό του. Νά μπορεῖ νά ζήσει πάνω στή δική του γῆς, δίχως νά φοβᾶται πῶς θά τὸν πετάξουνε στοῦ δρόμο. Ἰποτέ μου δὲν εἶχα ἓνα δικό μου κομματάκι γῆς. Ἔσπειρα γιὰ ὄλο τὸν κόσμο, πάνω-κάτω, σ' αὐτὴ τὴν ἐπαρχία, μὰ ὁ σπόρος δὲν ἦτανε δικός μου, — καί ἄμα θέριζα, δὲν ἦταν δική μου ἢ σοδειά. Μὰ τώρα πιά, τελειώσανε τὰ ψέματα καί μὴ γελιέσαι. Τὰ λεφτά δὲν τάχει ὁ Τζώρτζ στοῦ χέρι. Κατάθεση στήν Τράπεζα. Οἱ τρεῖς μας, ἐγώ, ὁ Τζώρτζ κι' ὁ Λένος. Ἔχουμε τὴν καμαρούλα μας. Ἔχουμε ἓνα σκυλι δικό μας καί κότες καί κουνέλια. Ἔχουμε καλαμπόκι, μπορεῖ καί μιὰ γελάδα ἢ μιὰ γίδα.

Σταμάτησε νά μιλᾷ, ἐξαντλημένος ἀπὸ τὸ μεγαλεῖο τῆς εἰκόνας ποῦ ἔφτιαξε.

—Λές πῶς τάχετε τὰ λεφτά; ρώτησε ὁ Κρούκς.

—Τάχουμε θέθαια. Δηλαδή τὸ μεγαλύτερο ποσό. Λείπουν ἀκόμα κάτι λίγα γιὰ νά τ' ἀποσώσουμε. Σ' ἓνα μήνα θὰν τάχουμε κι' αὐτά. Ὁ Τζώρτζ θρῆκε κιόλα τὸ μέρος.

Ἐάντ' ἔβαλε τὸ χέρι του πίσω, καί ψαχούλεψε τὸ ραχοκόκαλό του.

—Δὲν εἶδα ὡς τώρα, λέει, κανένα παλικάρι νά τὰ

καταφέρει. Εἶδα παλικάρια, ποῦ λίγο ἀκόμα νά τοὺς στρίψει ἀπ' τὴ λαχτάρα γιὰ ἓνα κομμάτι γῆς, μὰ πάντα τοὺς τρώγανε τὰ λεφτά τὸ μπορντέλο κι' ὁ τζόγος.

Δίστασε γιὰ λίγο:

—...Ἄν τύχει... θρῆ παιδιά... καί σᾶς χρειάζεται κανέναν νά δουλέψει μέ τὸ τίποτα. Νά, μόνο γιὰ τὸ φαγί του, ἔ, τότε μπορῶ νάρθω νά δώσω κι' ἐγώ ἓνα χέρι. Δὲν εἶμαι καί τόσο σακάτης, ποῦ νά μὴ μπορῶ νά δουλέψω σάν τὸ καθένα παλιορουφιάνο.

—Εἶδε κανέναν σας τὸν Κέρλυ;

Γύρισαν καί οἱ τρεῖς τὰ κεφάλια τους κατὰ τὴν πόρτα. Ἡ γυναῖκα τοῦ Κέρλυ στεκότανε καί κοίταζε μέσ στοῦ δωμάτιο. Τὸ πρόσωπό της ἦταν ζωηρὰ μακιγιαρισμένο. Τὰ χεῖλια της ἀπόμειναν μισανοιχτά. Ἀνάσαινε λαχανιασμένη, σὰ νάχε τρέξει.

—Ὁ Κέρλυ δὲ φάνηκε ἀπὸ δῶ, ἀποκρίθηκε ὁ Κάντ'ν μέ ξυρισμένα μούτρα.

Ἐστόσο, ἐκείνη ἀπόμεινε στήν πόρτα καί τοὺς κοίταζε χαμογελαστή, τρίβοντας τὰ νύχια τοῦ ἑνὸς χεριοῦ μέ τ' ἄλλο χέρι. Τὰ μάτια της παίζανε ἀπὸ τὸν ἓνα στοῦν ἄλλο.

—Ἀφῆσαν ἐδῶ πέρα μονάχα τοὺς ἀνίκανους, λέει στοῦ τέλος. Θαρρῶνε πῶς δὲν κατάλαθα ποῦ πᾶνε; Ὡς κι' ὁ Κέρλυ. Ξέρω ποῦ πήγανε.

Ἐάντ' ἔβαλε τὸ χέρι του νά κοιτάξῃ μαγεμένος. Μὰ ὁ Κάντ'ν καί ὁ Κρούκς εἶχαν τὰ μάτια τους ἀλλοῦ. Ὁ Κάντ'ν τότε λέει:

—Ἀφοῦ λοιπὸν τὸ ξέρεις, τί μᾶς ρωτᾷς ποῦ θρῆσκεται ὁ Κέρλυ;

Τοὺς κοίταζε σὰ νά διασκεδάζε μαζί τους.

—Περίεργο! λέει. Σάν ἀνταμῶσω κανέναν ἀντρα μονάχο, τὰ πᾶμε μιὰ χαρά. Σάν εἶστε ὅμως δυὸ μαζί, χάνετε τὴ μιλιὰ σας, κι' ἀμέσως κατσουφιάζετε σὰ νάστε θυμωμένοι.

Ἀκούμπησε τὰ χεῖρια στοὺς γοφούς.

—Φοβόσαστε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, —αὐτὸ ἔναι. Καθέναν σας φοβᾶται μπᾶς κι' οἱ ἄλλοι τὸν μαρτυρήσουνε.

Γιὰ μιὰ στιγμή δὲ μίλησε κανέναν τους. Ἐπειτα λέει ὁ Κρούκς:

—“Άμε τώρα στο σπίτι σου καλύτερα. Δέ θέμε νά-
χουμε μπελάδες.

—Δέ σās θάζω σέ μπελάδες. Θαρρείς πώς δέν έχω
κι' έγώ θρεξη νά κουβεντιάζω ποῦ καί ποῦ; Θαρρείς
πώς μοῦ κάνει κέφι νά κάθομαι στο σπίτι ἀπ' τὸ πρωτὶ ὡς
τὸ θράδυ;

Ἄ Κάντυ ἀκούμπησε τὸν καρπὸ τοῦ χεριοῦ του πά-
νω στο γόνατό του, καί τὸν ἔτριψε ἀνάλαφρα. Ὁ τόνος
τῆς φωνῆς του ἔδειχνε μομφή:

—“Ἐχεις τὸν ἀντρα σου, τῆς λέει. Δέν ἔχεις τὸ δικαί-
ωμα νά τὰ παίξεις μὲ τὰλλα παλικάρια, νά τὰ θάζεις σέ
μπελάδες.

Τὰ μάτια τῆς ἀστράψανε:

—“Ἐχω τὸν ἀντρα μου, ἔ; Τὸν ξέρετε ὄλοι σας τί
πράμα εἶναι. Ἐνας φουσκωμένος φωνακλᾶς, ποῦ ξέρει
νά λέει μόνο πὼς θὰ κάνει καί θὰ δείξει σ' ὅποιον δέ
χωνεύει,— καί δέ χωνεύει κανέναν. Θαρρείς πὼς θ' ἀπο-
μείνω σ' ἐκεῖνο τὸ παλιόσπιτο ν' ἀκούω τὸν Κέρλυ νά
μιλάει γιὰ τὸ ζερβί του, καί πὼς μὲ δαῦτο θὰ κερδίσει
τὸ θραβεῖο; “Ἐνα - δυό, —καί πάρ' τον κάτω,, —νά τί
ξέρει νά λέει. Σταμάτησε γιὰ λίγο.

—Δέ μοῦ λέτε,—ρώτησε μ' ἐνδιαφέρον,—τί ἔπαθε τὸ
χέρι τοῦ Κέρλυ;

Μιά ἀμήχανη σιωπή. Ὁ Κάντυ κοίταξε στὰ κρυφὰ
τὸν Λένο, κι' ἔπειτα ξερόβηξε.

—Ὁ Κέρλυ;... Νά.. πιάστηκε τὸ χέρι του σέ μιὰ μη-
χανή, κυρά μου.

Τὸν κοίταξε μιὰ στιγμή, ἔπειτα γέλασε.

—Μπουρδες! Τί ψευτιές καθόσαστε καί μοῦ κολ-
λάτε; Ὁ Κέρλυ ἄρχισε νά μοῦ λέει κάτι, μὰ ἔπειτα τῶ-
κοψε. Πιάστηκε τὸ χέρι του στή μηχανή! Μπουρδες!
Ἔ, τώρα ποῦ τσάκισε τὸ χέρι του, θὰ πάψει νά φοβερίζει
τὸν καθένα μὲ τὸ «ἕνα - δυό» του. Ποιὸς τοῦ τὸ τσάκισε;
Ὁ Κάντυ ἐπανέλαθε μὲ ὕφος θλοσυρό:

—Πιάστηκε στή μηχανή.

—Πάει καλά, τοὺς λέει περιφρονητικά. Πάει καλά,
σκεπάζετε ὅσο θέτε τὰ παλιοκαμώματά του. Θαρρεῖτε
πὼς μὲ νιάζει; Βρέ χέστηδες, μὴ μοῦ κάνετε τὸν ἔξυπνο!
Τί μὲ παίρνετε; Γιὰ παιδαρέλι; Στὸ χέρι μου ἦτανε,
μωρέ, ν' ἀνέβαινα στο θέατρο ἀν ἦθελα. Καί ὄχι μονά-

χα σ' ἕνα! Μοῦ προτεῖνανε νά παίξω καί στὸν κινημα-
τογράφο...

Εἶχε λαχανιάσει ἀπὸ τὴν ἀγανάκτηση.

—Σαθβατόθραδο!— κι' ὄλοι τοὺς σκορπίσανε. Ὁ-
λοι τοὺς! Κι' έγώ νά κάμω τί, ἐδῶ χάμω; Νά στέκομαι
νά κουβεντιάζω μ' ἕνα μάτσο ψωριάρηδες, —ἐναν ἀράπη,
ἕνα μουρλό κι' ἕνα γεροψωρόσκυλο,— καί νά μ' ἀρέσει
κι' ὄλα ἢ συντροφιά τοὺς μιὰ καί δέ θρίσκω ἄλληνη!

Ὁ Λένος τὴν κοίταζε μὲ τὸ στόμα μισσανοιχτό. Ὁ
Κρούκς εἶχε κλειστεί στὸν ἑαυτὸ του, μὲ τὴν ἀξιοπρέπεια
ποῦ ξέρουν νάχουνε σέ τρομερὸ βαθμὸ οἱ μαῦροι. Μὰ τὸ
ὕφος τοῦγερο—Κάντυ ἄλλαξε μὲ μιὰς. Σηκώθηκε ξαφνι-
κά, καί ἀναποδογύρισε μὲ μιὰ κλωτσιὰ τὸ βαρέλι μὲ τίς
μπρόκες.

—Μ' ἔπρηξες, λέει θυμωμένος. Δέ σέ θέμε ἐδῶ μέσα
Σ' τῶπαμε πὼς δέ σέ θέμε. Καί ἄκου νά σοῦ πῶ: Λαθεύ-
τηκες πάνω σέ μᾶς, ἐδῶ ποῦ μᾶς βλέπεις. Εἶσ' ἕνα κου-
τορνίθι, καί δέν κόθει τὸ μυαλό σου, γιὰ νά δεῖς πὼς
δέν εἴμαστε ψωριάρηδες. Πῆς πὼς θάζεις λόγια καί μᾶς
διώχνουν ἀπὸ δῶ. Πῆς πὼς τὸ κάνεις. Φαντάζεσαι θέβαια
πὼς θὰ γυρίζουμε στοὺς πέντε δρόμους, γιὰ νά ψάχνου-
με γιὰ καμιά τιποτένια ψωροδουλειά, σάν τούτῃ ἐδῶ χά-
μου. Δέν ξέρεις, φαίνεται, πὼς ἔχουμε δικό μας χτήμα
γιὰ νά πᾶμε, καί δικό μας σπίτι. Δέ θὰ μείνουμε δῶ χά-
μω. Ἔχουμε σπίτι καί κουνέλια καί φρουτόδενδρα, καί
σέ μεριά χίλιες φορές πιὸ ὁμορφὴ ἀπὸ τούτῃ. Ἔχουμε κι'
ἕνα σωρὸ φίλους,—νά τί ἔχουμε. Μπορεῖ νά φοβόμαστε
πριχοῦ, μὴν τύχει καί μᾶς διώξουν, μὰ τώρα πιά δέν τὸ
φοβόμαστε. Ἔχουμε τὴ δική μας γῆς, δική μας, χτήμα
μας, κι' ὅποια ὥρα θέμε πᾶμε.

Ἡ γυναίκα τοῦ Κέρλυ γέλασε κοροϊδευτικά:

—Μπουρδες! Τοὺς ξέρω κάτι τέτοιους σάν κι' ἐσᾶς.
Καί δυὸ δεκάρες μόνο νάχετε δέ θὰ καθόσαστε νά ζητια-
νεύετε μιὰ χούφτα καλαμπόκι, καί νά γλείφετε τὰ πιά-
τα ἀπὸ τὴν πείνα σας. Σᾶς ξέρω ἀπὸ τὴν καλή!

Ὅσο ἐκεῖνη μιλοῦσε, τὸ πρόσωπο τοῦ Κάντυ ὄλο καί
γινότανε πιὸ κόκκινο ἀπ' τὸ θυμὸ. Κατάφερε ὅμως νά
συγκρατηθεῖ στο τέλος. Ἦταν κύριος τῆς στιγμῆς.

—Θᾶπρεπε νά τῶχα καταλάθει, λέει σέ ἦπιο τόνο.
*Άμε καλύτερα νά τυλίξεις τὰ κατσαρά σου. Δέ θέλουμε

καμιά κουθέντα μαζί σου. Ξέρουμε τι έχουμε και τι δέν έχουμε, και δέ μάς νιάζει τι ξέρεις και τι δέν ξέρεις. Καλύτερα λοιπόν σκορπίσου από δω, γιατί μπορεί νά μην τοῦ καλοφανεῖ τοῦ Κέρλυ πῶς ἡ γυναίκα του θρίσκειται στ' ἀχούρι μ' ἐμάς τοὺς «ψωριάρηδες».

Ἡ ματιὰ της πῆγε ἀπὸ τὸν ἕνα στὸν ἄλλο, μὰ τὰ πρόσωπα ὄλωνων ἦταν κλειστά. Ἐίχε σταματήσει περισσότερη ὥρα πάνω στὸν Λένο, ὥσπου ἐκεῖνος χαμήλωσε τὰ μάτια του στενοχωρημένος.

—Ποῦ τάπαθες αὐτὰ στὸ μούτρο σου; τοῦ λέει ξαφνικά.

Ἦ Ὁ Λένος τὴν κοίταξε μὲ ἔνοχο ὕφος.

—Ποιός; Ἐγώ;

—Ναῖσκε, τοῦ λόου σου.

Ἦ Ὁ Λένος ἔριξε μιὰ ματιὰ τοῦ Κάντυ, σὰ νὰ τοῦ ζητοῦσε βοήθεια, ἔπειτα πάλι κοίταξε τὰ γόνατά του.

—Τὸ χέρι του πιάστηκε σὲ μιὰ μηχανή, τῆς λέει.

Ἡ γυναίκα τοῦ Κάρλυ γέλασε.

—Ὠραία. Σὲ μηχανή. Θὰ σοῦ κουβεντιάσω ἀργότερα. Μ' ἀρέσουνε οἱ μηχανές.

Ἦ Ὁ Κάντυ μπήκε στὴ μέση:

—Ἄφησε ἦσυχο τὸ παλικάρι. Μὴν τὸ θάζεις σὲ μπελάδες. Θὰ τὰ πῶ τοῦ Τζώρτζ. Δὲ θὰ σ' ἀφήσει ὁ Τζώρτζ νὰ κάνεις ἀνακατοσοῦρες μὲ τὸν Λένο.

—Ποιός εἶναι ὁ Τζώρτζ; ρώτησε. Τὸ παλικαράκι ποῦρθατε μαζί;

Ἦ Ὁ Λένος χαμογέλασε.

—Ναί, τῆς λέει, αὐτὸς εἶναι! Καὶ θὰ μ' ἀφήσει νὰ νιάζομαι τὰ κουνέλια.

—Ἄν εἶν' αὐτὸ ὄλο, καὶ σ' ἀρέσουν τὰ κουνέλια, μπορῶ νὰ σοῦ θρῶ κι' ἐγὼ ἕνα ζευγάρι.

Ἦ Ὁ Κρούκς, σηκώθηκε ἀπ' τὸ κρεβάτι του.

—Φτάνει πιά, γυρίζει καὶ τῆς λέει ψυχρά. Δέν ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ μπαίνεις στὴν κάμαρα ἐνοῦ ἀράπη. Δέν ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ κάνεις φασαρίες ἐδῶ μέσα. Δίνε του ἀπὸ δω,—καὶ γρήγορα. Ἄν δὲ φύγεις ἀμέσως, θὰ πῶ τοῦ ἀφεντικοῦ νὰ μὴ σ' ἀφήσει νὰ ξαναμπεῖς στ' ἀχούρι.

Τὸν κοίταξε μὲ περιφρόνηση.

—Ἄκου, Ἀράπη, τοῦ λέει. Ξέρεις τι μπορῶ νὰ σοῦ

κάμω, ἂν τύχει καὶ δὲ θουλώσεις τὸ στόμα σου;

Ἦ Ὁ Κρούκς τῆς ἔριξε μιὰ ματιὰ γεμάτη ἀπόγνωση, ἔπειτα κάθησε πάνω στὸ κρεβάτι του καὶ κλείστηκε πάλι στὸν ἑαυτὸ του.

Πῆγε κοντὰ του.

—Ξέρεις τι μπορῶ νὰ σοῦ κάμω;

Ἦ Ὁ Κρούκς φαινότανε σὰ νὰ μίκραινε μεμιάς. Συμμαζεύτηκε κοντὰ στὸν τοῖχο.

—Ναί, κυρά!

—Κάτσε λοιπὸν στ' αὐγά σου, Ἀράπη. Τόσα εὔκολα μπορῶ νὰ θάλω νὰ σὲ κρεμάσουνε μ' ἕνα σκοινί, ἀπὸνα δέντρο, ποῦ δέν τὸ κάνω οὔτε χάζι.

Ἦ Ὁ Κρούκς εἶχε πιά ἐξαφανιστεῖ ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς. Δὲ τοῦ ἀπόμεινε οὔτε τὸ ἐγὼ του, — τίποτα ποῦ νὰ φανερώνει κάποιο αἶσθημα, μιὰν ἀντιπάθεια ἢ μιὰ συμπάθεια.

Στάθηκε γιὰ λίγο ἀπὸ πάνω του, σὰ νὰ περίμενε μιὰ παραμικρὴ του κίνηση, γιὰ νὰ τὸν προσθάλει πάλι μὲ τὰ λόγια της. Μὰ ὁ Κρούκς ἀπόμεινε ἀκίνητος, μὲ τὴ ματιὰ του σ' ἐπιφυλακὴ, εἶχε ἀποτραβήξει μέσα του κάθε τι ποῦ θὰ μποροῦσε νὰ τὴν ἐρεθίσει. Ἐπὶ τέλους, τὸν παράτησε καὶ γύρισε στοὺς ἄλλους δυό.

Ἦ Ὁ γέρο - Κάντυ τὴν κοίταξε μαρμαρωμένος.

—Ἄν τὸ κάνεις αὐτὸ, τῆς λέει ἦσυχα - ἦσυχα, θὰ ποῦμε πῶς πᾶς νὰ στήσεις μηχανὴ τοῦ Κρούκς.

—Δὲ πᾶτε νὰ πείτε ὅτι διάολο θέτε! φώναξε. Κανέννας δὲ θὰ σᾶς πιστέψει,—τὸ ξέρεις καλά. Κανέννας δὲ θὰ σᾶς πιστέψει.

Πέσανε τ' αὐτιά τοῦ Κάντυ.

—Ναί... ἀναγκάστηκε νὰ ὁμολογήσει. Κανέννας δὲ θὰ μᾶς πιστέψει.

—Νάταν ἐδῶ ὁ Τζώρτζ, νάταν ἐδῶ ὁ Τζώρτζ, —κλαψιάρισε ὁ Λένος.

Ἦ Ὁ Κάντυ πῆγε κοντὰ του.

—Μὴ στενοχωριέσαι, τοῦ λέει. Τὰ παιδιά γυρίσανε,—τώρα τοὺς ἀκουσα ἴσα—ἴσα. Ἦ Ὁ Τζώρτζ θὰ θρίσκειται κιόλα στὸ θάλαμο.

Γύρισε στὴ γυναίκα τοῦ Κέρλυ.

—Καλύτερα νὰ φύγεις, τῆς λέει μὲ ἦσυχη φωνή. Ἄν φύγεις ἀμέσως, δὲ θὰ τοῦ ποῦμε τοῦ Κέρλυ πῶς θρίσκόσουνα ἐδῶ.

Θέλησε νά τόν θολιδοσκοπήσει:

—Δέν είμαι βέβαιη πώς τούς άκουσες.

—Καλύτερα νά μὴν τὰ ρισκάρεις, τῆς λέει. Μιά καί δέν εἶσαι βέβαιη, καλύτερα νά φύγεις στὰ σίγουρα.

Ἐκεῖνη γύρισε καί λέει τοῦ Λένου:

—Χάρικα πού στραπατσάρισες τόν Κέρλυ. Τοῦ χρειάζοτανε. Εἶναι φορές πού θάθελα κι' ἐγώ νά τοῦ τίς θρέξω.

Ξεγλίστησε ἀπό τήν πόρτα κι' ἐξαφανίστηκε στό σκοτάδι τοῦ στάβλου. Καθώς περνοῦσε μέσ ἀπό τὸ στάβλο, κουδουνίσανε οἱ ἀλυσίδες, πού ἦταν δεμένα τ' ἄλογα,—ἀλλά ρουθουνίζανε κι' ἄλλα χτυποῦσαν χάμω τὰ ποδάρια τους.

Ἐκείνη ἔβγαλε σιγά-σιγά ἀπὸ τὸ συμμαζεμά του. Ρώτησε:

—Ἦταν ἀλήθεια αὐτὸ πού εἶπες, πώς άκουσες νά γυρίζουν τὰ παιδιά;

—Βέβαια. Τούς άκουσα.

—Ἐγώ δέν άκουσα τίποτα.

—Ἄκουσα τήν πόρτα πού ἔκλεισε. Ἡ γυναίκα τοῦ Κέρλυ ξέρεي νά ξεγλιστρᾷ ἐδῶ καί ἐκεῖ, μὰ τὸ Χριστό. Μὰ νά πεις, θάχει πάρει τὸ συνηθειο ἀπὸ καιρὸ.

Ἐκείνη προτιμοῦσε ν' ἀποφεύγει αὐτὸ τὸ θέμα.

—Καλύτερα πηγαίνετε, παιδιά, τούς λέει. Δέν εἶμαι σίγουρος πώς τὸ κάνω κέφι νά σᾶς βλέπω ἀκόμα ἐδῶ μέσα. Ἐνας ἀράπης πρέπει νά κρατᾷ τὰ δικαιώματα πού ἔχει,—ἀκόμα κι' ἂν σιχαίνεσαι αὐτὰ τὰ δικαιώματα.

—Αὐτὴ ἢ πούτ' ἀνὰ δέν ἔπρεπε νά σοῦ πεῖ αὐτὸ πού σοῦπε, τοῦ λέει ὁ Κάντυ.

—Δὲ βαρύνεσαι, ἀποκρίθηκε μελαγχολικά ὁ Κρούκς.

Ἡ συντροφιά σας μ' ἔκανε νά ξεχαστῶ, νά ξεχάσω τὴ θέση μου. Αὐτὸ πού εἶπε εἶναι ἀλήθεια.

Τ' ἄλογα ρουθουνίζανε μέσα στό στάβλο, κι' οἱ ἀλυσίδες κουδουνίσανε. Κάποιος φώναξε:

—Λένο, ξ, Λένο! Εἶσαι στ' ἀχούρι;

Ἐκείνη Τζώρτζι! κάνει ὁ Λένος.

Κι' ἀμέσως ἀποκρίθηκε.

Ἐδῶ Τζώρτζι. Ἐδῶ μέσα εἶμαι. Ἐκείνη Τζώρτζι παρουσιάστηκε στό ἀνοιγμα τῆς πόρτας, καί κοίταξε μὲ ματιά πού φανέρωνε ἀποδοκιμασία.

—Τὶ δουλειά ἔχεις ἐδῶ μέσα; Δέν ἔπρεπε νά θρῖσκεσαι στὴν κάμαρα τοῦ Κρούκς.

Ἐκείνη Κρούκς κούνησε τὸ κεφάλι του: Κι' ἐγώ τούς τῶπα, μὰ ὡστόσο μπήκανε.

—Καί γιατί δέν τούς ἔθγαλες μὲ τίς κλωτσιές;

—Δέν τῶκανα καί πολὺ κάζο. Ἐκείνη εἶναι καλὸ παιδί.

Ἐκείνη Κάντυ φούσκωσε τὸ στήθος του μὲ περηφάνια:

—Ἄ, Τζώρτζι! Ὅλο σχέδια κάθομαι καί κάνω μὲ τὸ νοῦ μου. Σικάρωσα ἕνα σχέδιο, πώς θά θγαζοῦμε λεφτὰ κι' ἀπὸ τὰ κουνέλια.

Ἐκείνη Τζώρτζι σούφρωσε τὰ φρύδια του:

—Θαρρῶ πώς σᾶς εἶπα νά μὴν πῆτε τίποτα σὲ κανένα γι' αὐτὴ τὴν ὑπόθεση.

—Τῶπα μόνο τοῦ Κρούκς, σὲ κανέναν ἄλλο, τοῦ λέει μὲ κατεθασμένα αὐτιά.

—Πρέπει τώρα νά φύγετε ἀπὸ δῶ. Χριστέ καί Κύριε, δὲ μπορῶ νά λείψω οὔτ' ἕνα λεπτὸ.

Ἐκείνη Κάντυ καί ὁ Λένος σηκώθηκαν καί πήγανε νά θγοῦνε.

—Κάντυ! φώναξε ὁ Κρούκς.

—Ἐ;

Τὸ θυμᾶσαι αὐτὸ πού σοῦπα, νά τσαπίζω κι' ὅτι ἄλλες δουλειές;

—Ναί. Τὸ θυμᾶμαι.

—Ξέχασ' το καλύτερα. Δέν τῶλεγα στὰ σοβαρά. Χωράτευα. Δὲ μοῦ κάνει μιὰ τέτοια δουλειά.

—Πάει καλά, μιὰ καί δέν τῶχεις κέφι. Καληνύχτα.

Ἐβγήκαν κι' οἱ τρεῖς μαζί. Καθώς περνοῦσαν μεσ ἀπὸ τὸ σταῦθλο, τ' ἄλογα ρουθουνίσανε, καί κουδουνίσανε οἱ ἀλυσίδες.

Ἐκείνη Κρούκς κάθησε πάνω στό κρεβάτι του, καί κοίταξε γιὰ μιὰ στιγμή τὴν πόρτα, ἔπειτα ἄπλωσε τὸ χέρι του καί πήρε τὸ μπουκάλι μὲ τὴν ἐντριβή. Τράβηξε ἔξω ἀπ' τὸ πανταλόνι τὸ ποκάμισό του, ἀπὸ πίσω, ἔχυσε λίγο ὕγρὸ μέσα στὴν τριανταφυλλιά του χούφτα, καί, στρίβοντας τὸ χέρι του, θάβηκε νά τρίβει σιγανὰ τὴ ραχοκοκαλιά του.

Σ τὴ μὴν ἄκρη τοῦ μεγάλου στάβλου, ὁ φεινὸς σανὸς ἦτανε στοιβαγμένος σὲ ψηλὸ σωρὸ, καί, πάνω ἀπὸ κεῖ, κρεμότανε ἀπὸ τὴν τροχαλία ἢ τετράδοντη διχάλα. Ὁ σωρὸς κατέβαινε, ἴδια βουνοπλαγιά, ὡς τὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ σταύλου. Ἐκεῖ ἀπόμνε ἓνα μέρος ἐπίπεδο καὶ ἀδειανό, περιμένοντας καὶ τοῦτο νὰ γεμίσει μὲ τὴ νέα σοδειά. Στὶς δυὸ πλευρὲς ἦταν ἀραδιασμένα τὰ παχινιά μὲ τὴν τροφή γιὰ τὰ ζῶα, καί, μὲς ἀπὸ τὰ καφάσια, ξεχώριζαν τὰ κεφάλια τῶν ἀλόγων.

Ἦταν Κυριακὴ ἀπόγεμα. Τ' ἄλογα μασοῦσαν ὄσο ἄχερο ἀπόμνε μὲς στὰ παχινιά, χτυποῦσαν χάμω τὰ ποδάρια, δαγκώνανε τὶς σκάρες καὶ κουδουνίζανε τὶς εἰλουσίδες τους. Ὁ ἀπογευματινὸς ἥλιος τρύπωνε ἀπὸ τὶς ρωγμὲς τοῦ τοίχου, καὶ ἀπλωνόταν πάνω στὸ ἄχερο, σὲ λαμπερὲς λουρίδες. Οἱ μύγες βουίζανε, —τὸ βουητὸ τοῦ ἀπομνημέρου πλανιόταν στὸν ἀέρα.

Ἐξω, παίζανε τὸ παιχνίδι μὲ τὰ πέταλα, καί, κάθε τόσο, ἀκούγονταν οἱ χτύποι πάνω στὴ σιδερένια θέργα καὶ οἱ φωνὲς τῶν παλικαριῶν πάνω στὴν ἄψη τοῦ παιγνιδιοῦ, εἴτε πού ἔδιναν θάρρος, εἴτε πού κοροῖδευαν. Μὰ

μὲς στὸ στάβλο βασιλεῦε μιὰ ἡσυχία τεμπέλικη, μιὰ θαλπωρή, ἓνα βουΐσμα...

Μονάχα ὁ Λένος θρισκότανε στὸ στάβλο, καθισμένος πάνω στ' ἄχερα, πλάϊ σὲ μιὰ κασέλα, κάτω ἀπὸν παχνὶ ἀδειανό, ἄκρη - ἄκρη. Ὁ Λένος καθόταν πάνω στ' ἄχερο, καὶ κοίταζε ἓνα ψόφιο κουτάθι πού κειτότανε μπροστά του. Τὸ κοίταζε γιὰ ὥρα, ἔπειτα ἀπλωσε τὴν χεράκλα του κι' ἄρχισε νὰ τὸ χαϊδεύει ἀνάλαφρα σ' ὄλο του τὸ κορμάκι, ἀπὸ τὴν μιὰ ὡς τὴν ἄλλη.

Κι' ὁ Λένος εἶπε στὸ κουτάθι μὲ γλυκιὰ φωνή:

—Γιατί ψόφησες; Ἐσὺ δὲν εἶσαι μικρούτσικο σὰν ποντικάκι. Δὲ σὲ τράνταξα δυνατά.

Ἀνασήκωσε τὸ κεφάλι τοῦ κουταβιοῦ, κοίταξε τὸ μουτράκι του, καὶ τοῦ λέει:

—Νὰ δεῖς πού ὁ Τζώρτζ μπορεῖ νὰ μὴ μ' ἀφήσει νὰ νιάζομαι τὰ κουνέλια, ἂν μάθει πὼς σὲ σκότωσα.

Ἐσκαψε ἓνα μικρὸ λάκκο, ἔβαλε μέσα τὸ κουτάθι καὶ τὸ σκέπασε μὲ ἄχερα, ἔτσι πού νὰ μὴ φαίνεται. Μὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ χεῖ τὰ μάτια του καρφωμένα πάνω στὸ μικρὸ σωρὸ πού εἶχε φτιάξει. Μιλοῦσε μονάχος του:

—Αὐτὸ πού ἔκανα δὲν εἶναι τόσο κακὸ πράμα, γιὰ νὰ πάω νὰ κρυφτῶ μὲς στὸ ρουμάνι. Ὅχι, ὄχι! Δὲν εἶναι τόσο κακὸ. Θὰ πῶ τοῦ Τζώρτζ πὼς τὸ θρήκα ψόφιο.

Ξέθαψε τὸ κουτάθι καὶ τὸ ἐπιθεώρησε, πάλι τὸ χαϊδεψε μὲ τὸ χέρι του ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς τὴν οὐρά. Ἐξακολούθησε μὲ θλιμμένη φωνή:

—Μὰ θὰ τὸ καταλάβει. Ὅλα τὰ καταλαβαίνει ὁ Τζώρτζ. Καὶ τότε θὰ μοῦ πεῖ: «Γι' αὐτὸ πού ἔκαμες δὲ θὰ σ' ἀφήσω νὰ νιάζεσαι τὰ κουνέλια».

Μεμιάς τὸν πῆρε ὁ θυμὸς:

—Καταραμένο, τοῦ φώναξε, γιατί ψόφησες Ἐσὺ δὲν εἶσαι μικρούτσικο σὰν ποντικάκι.

Ἐπιασε τὸ κουτάθι καὶ τὸ πέταξε μακριά. Τοῦ γύρισε τὴν πλάτη, κάθησε καὶ μὲ τὸ κορμί του διπλωμένο πάνω στὰ γόνατά του καὶ μουρμουρίσε:

—Πάει πιά, δὲ θὰ μ' ἀφήσει νὰ νιάζομαι τὰ κουνέλια. Πάει πιά, δὲ θὰ μ' ἀφήσει.

Ἀπελπισμένος, κουνούσε τὸ πανωκόρμι του μιὰ μπρὸς μιὰ πίσω.

Ἐξω, ἀκούγονταν οἱ χτύποι ἀπὸ τὰ πέταλα πάνω

στή σιδερένιά θέργα και οί φωνές τῶν παλικαριῶν. Ὁ Λένος σηκώθηκε, ξανάφερε πίσω τὸ κουτάβι, τὸ ἀκούμπησε πάνω στ' ἄχερα καὶ ξανακάθησε.

—Δὲν ἦσουν ἀκόμα ἀρκετὰ μεγάλο. Μοῦ τὸ λέγανε οἱ ἄλλοι. Δὲν ἤξερα πὼς θὰ ψοφοῦσες τόσο εὐκολα.

Μὲ τὰ δάχτυλά του ψαχούλευε τὸ μαλακὸ αὐτάκι τοῦ κουταβιοῦ.

—Μπορεῖ νὰ μὴν τὸν νιάζει ὅμως τὸν Τζώρτζ. Αὐτὸ τὸ πούστικο δὲν τοῦκαμε τίποτα τοῦ Τζώρτζ.

Πλάι στὸ ἀκριανὸ παχνὶ ξεπρόβαλε ἡ γυναίκα τοῦ Κέρλυ. Εἶχε ἔρθει πολὺ σιγανά κι' ὁ Λένος δὲν τὴν πῆρε εἶδηση. Φοροῦσε τὴ φανταχτερὴ ρόμπα της καὶ τὰ πασουμάκια μὲ τὰ κόκκινα φτερά. Τὸ πρόσωπό της ἦταν μακιγιαρισμένο, τὰ κατσαρὰ λουκανικάκια ὄλα στὴ θέση τους. Ὅταν ὁ Λένος ἀνασήκωσε τὰ μάτια του, τὴν εἶδε ξαφνικά νὰ στέκεται κοντὰ του.

Τρομαγμένος ἄρχισε νὰ φτιαρίζει σανὸ μὲ τὰ δάχτυλά του καὶ νὰ τὸν ρίχνει πάνω στὸ κουτάβι γιὰ νὰ τὸ σκεπάσει. Τὴν κοίταξε μὲ θλοσυρὴ ματιά.

—Τὶ ἔχεις ἐκεῖ ἀπὸ κάτω, ἀγόρι μου; τὸν ρώτησε.

Ἡ ματιά του γίνηκε πιὸ σταθερή.

—Ὁ Τζώρτζ λέει πὼς δὲν κάνει νάχω μαζί σου νταραβέρια, οὔτε νὰ σοῦ κουβεντιάσω, οὔτε τίποτα.

Ἐκεῖνη γέλασε.

—Ὁ Τζώρτζ σὲ διατάζει γιὰ ὄλα;

Ὁ Λένος κατέβασε πάλι τὰ μάτια του, καὶ κοίταξε τὸ σανό.

—Λέει πὼς ἂν σοῦ κουβεντιάσω ἢ ἂν κάνω τίποτ' ἄλλο μαζί σου, δὲ θὰ μ' ἀφήσει νὰ νιάζουμε τὰ κουνέλια.

—Φοβᾶται μὴ τυχὸν θυμώσει ὁ Κέρλυ, τοῦ λέει. Μὰ τώρα ὁ Κέρλυ ἔχει τὸ ἓνα του χέρι κρεμασμένο, —κι' ἂν ξανακάμει τὸ ζόρικο, σακάτεψέ του καὶ τ' ἄλλο χέρι. Δὲ μὲ γελάς ἔμένα, πὼς πιάστηκε τὸ χέρι του στὴ μηχανή.

Μὰ ὁ Λένος ἦταν ἀμετάπειστος.

—Ὅγεσκε! Οὔτε θὰ σοῦ κουβεντιάσω οὔτε τίποτα. Γονάτισε πλάι του.

—Ἄκου, τοῦ λέει. Τὰ παιδιὰ παίζουν ἔξω τὰ πέταλα.

Εἶναι τέσσερις ἢ ὡρα πάνω - κάτω. Κανέννας τους δὲ θὰ παρατήσῃ ἀκόμα τὸ παιχνίδι. Γιατὶ λοιπὸν νὰ μὴν

καθήσουμε μαζί νὰ κουβεντιάσουμε; Δὲν ἔχω κανένα γιὰ νὰ κουβεντιάσω, —βρίσκομαι σὲ μιὰ τέτοια μοναξιά!

Δὲν κάνει οὔτε νὰ σοῦ κουβεντιάσω οὔτε τίποτ' ἄλλο, ξανάπε ὁ Λένος.

—Ζῶ μέσα σὲ μιὰ τόσο μεγάλη μοναξιά! Ἐσὺ μπορεῖς νὰ μιλάς μὲ τὸν καθένα, μὰ ἐγὼ μονάχα μὲ τὸν Κέρλυ. Ἄλλιῶς, τὸν παίρνει ὁ θυμὸς. Θὰ σ' ἄρесе νὰ μὴν ἔχεις κανένα γιὰ νὰ κουβεντιάσεις;

—Ὅπως κι' ἂν εἶναι, δὲν κάνει νὰ σοῦ κουβεντιάσω ἔσένα. Ὁ Τζώρτζ φοβᾶται μὴν ἔχω φασαρίες.

Ἐκεῖνη ἄλλαξε τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας.

—Τὶ ἔχεις χωμένο ἐκεῖ μέσα;

Ὁ Λένος ξαναθυμήθηκε τὸν πόνο του.

—Τὸ κουτάβι μου, τῆς λέει θλιμμένα. Τὸ κουταβάκι μου, —καὶ μὲ τὸ χέρι του παραμέρισε τ' ἄχερα.

—Μὰ εἶναι ψόφιο! φώναξε κείνη.

—Ἦτανε τόσο μικρούλικο! τῆς λέει. Ἐπαιζα μαζί του... ἐκεῖνο ἔκανε πὼς μὲ δαγκώνει... κι' ἐγὼ ἔκανα πὼς τὸ δέρνω... καί... καί... τοῦ καθίζω μιὰ. Κι' ἔπειτα ψόφησε.

—Μὴ στενοχωριέσαι, —τοῦ λέει γιὰ νὰ τὸν παρηγορήσει. Ἐνα μυξιάρικο ἐκεῖ πέρα! Εὐκόλο πράμα νὰ βρεῖς ἄλλο, ὁ τόπος εἶναι γεμάτος τέτοια μυξιάρικο κουτάβια.

—Δὲν εἶν' αὐτὸ μονάχα, τῆς ἐξήγησε θλιμένος. Τώρα πιά ὁ Τζώρτζ δὲ θὰ μ' ἀφήσει νὰ νιάζομαι τὰ κουνέλια.

Σύρθηκε πιὸ κοντὰ του, καὶ τοῦ μιλοῦσε προσπαθώντας νὰ τὸν καθησυχάσει:

—Μὴ σκοτίζεσαι ποῦ κουβεντιάσεις μαζί μου. Ἄκου ἔξω τίς φωνές! Βάλανε στοίχημα τέσσαρα τάλαρα, ὁποῖος κερδίσει. Κανέννας δὲ θὰ τὸ κουνήσει ἀπὸ κεῖ, ὡσπου νὰ τελειώσουν τὸ παιγνίδι.

—Ἄν μὲ δεῖ ὁ Τζώρτζ νὰ κουβεντιάσω μαζί σου, θὰ μὲ στείλει στὸ διάολο. Μοῦ τῶπε κιόλας.

Τὴν πῆρε ὁ θυμὸς:

—Γιατὶ τάχουνε μαζί μου; Μὲ κανένα δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ κουβεντιάσω; Γιὰ ποιά μὲ παίρνουνε; Ἐσὺ ὅμως εἶσαι καλὸ παιδί. Γιατὶ νὰ μὴν κουβεντιάσω μαζί σου; Δὲν σοῦ κάνω κανένα κακὸ.

—Ἄν, ὁ Τζώρτζ λέει πὼς θὰ μᾶς θάλεις σὲ μελάδες.

—Κουταμάρες! Τι κακό σου κάνω; Κανένας τους δὲ νιάζεται τι ζωὴ τραβῶ. Δὲν ἤμουν συνηθισμένη σὲ τέτοια ζωὴ,—μποροῦσα νὰ γίνω κάτι ἂν ἤθελα.

Τὸ πρόσωπό της σκυθρώπασε:

—Κι' ἴσως καὶ τώρα ἀκόμα νὰ μπορῶ.

Ἔπιασε τότε νὰ μιλάει θιαστικά, σὰ νὰ φοβότανε μὴ φύγει ὁ συνομιλητὴς της, πρὶν προφτάσει νὰ τοῦ τὰ πεῖ ὅλα:

—Ζοῦσα στὴ Σάλινα, πῆγα ἐκεῖ ἀπὸ παιδί. Σὰν ἦρθε κάποιον περαστικὸ θέατρο, γνώρισα ἕνα θεατρίνο. Μοῦπε νὰ μὲ πάρει μαζί του, νὰ παίξω μὲ τὸν θίασο. Μὰ ἡ μάνα μου δὲ μ' ἄφησε. Ἦμουνά λέει, μικρὴ, δεκαπέντε χρονῶ κορίτσι. Μὰ ἐκεῖνος, λέει θὰ μποροῦσα νὰ παίξω στὸ θέατρο. Ἄν τὸν ἄκουγα καὶ πῆγαινα μαζί του, δὲ θὰ ζοῦσα τὴ ζωὴ πού ζῶ.

Ὁ Λένος δὲν παρατοῦσε τὸ κουτάβι, τὸ χαϊδεῦε στὴν κοιλιά καὶ στὴ ράχη.

—Θάχουμ' ἕνα δικό μας χτηματάκι, τῆς λέει. Καὶ κουνέλια!

Ἐκείνη ἐξακολούθησε τὴν ἱστορία της, τᾶλεγε γρηγορα-γρήγορα, γιὰ νὰ προφθάσει πρὶν τὴ διακόψουν:

—Μιὰν ἄλλη φορά, γνώρισα κάποιον πού δούλευε στὸν κινηματογράφο. Πῆγαμε μαζί στὸ ντάνσιγκ. Μοῦλεγε πὼς θὰ μὲ θάνει νὰ παίξω στὸν κινηματογράφο, πὼς εἶμαι φυσικιά. Μόλις θὰ γύριζε στὸ Χόλυγουντ θὰ μοῦγραφε γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα.

Κοίταξε ἀπὸ κοντὰ τὸν Λένο, γιὰ νὰ δεῖ ἂν τὰ λόγια της τοῦ ἔκαναν ἐντύπωση.

—Μὰ δὲν ἔλαθα τὸ γράμμα του,—φαίνεται πὼς τὸ κράτησε ἡ μάνα μου. Δὲ μποροῦσα πιά νὰ μείνω σ' ἕνα σπίτι πού δὲ σ' ἀφήνουν πούπετα νὰ πᾶς ἢ πού νὰ κάνεις κάτι ἐπὶ τέλους, καὶ πού σου κλέβουνε τὰ γράμματα. Τὴ ρώτησα ἂν τὸ κράτησε, μὰ ἐκείνη τὸ ἀρνήθηκε. Τότε κι' ἐγὼ παντρεύτηκα τὸν Κέρλυ. Γνωριστήκαμε στὸ ντάνσιγκ, καὶ στεφανωθήκαμε τὸ ἴδιο θράδυ. Προσέχεις αὐτὰ πού λέω;

—Ἐγὼ; Βέβαια, προσέχω!

—Νὰ ξέρεις πὼς δὲν τᾶπα σὲ κανέναν ἄλλο. Ἴσως δὲ θάπρεπε νὰ σ' τὰ πῶ κι' ἐσένα. Δὲ μ' ἀρέσει ὁ Κέρλυ, δὲν εἶναι καλὸς ἄνθρωπος.

Καὶ μιὰ καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ ἐμπιστεύεται τὰ μυστικά της, ἦρθε ἀκόμα πιὸ κοντὰ στὸν Λένο.

—Θάπαιζα τώρα στὸν κινηματογράφο, θάχα ὁμορφα φουστάνια, ὀλόϊδια σὰν αὐτὰ πού φοροῦνε αὐτὲς πού βλέπουμε στὰ φιλμ. Θὰ καθόμουνα σ' ἕνα σπουδαῖο ξενοδοχεῖο, καὶ θὰ μοῦ παίρνανε φωτογραφίες. Θὰ πῆγαινα καὶ στὶς πρεμιέρες, θὰ μίλαγα στὸ ραδιόφωνο δίχως νὰ σκάσω μιὰ δεκάρα, μιὰ καὶ θάμουνα κι' ἐγὼ ἀστέρρας τοῦ κινηματογράφου. Καὶ θὰ φοροῦσα ὁμορφα φουστάνια. Μοῦ τῶπε αὐτὸς ἀπὸ τὸ Χόλυγουντ πὼς εἶμαι φυσικιά.

Κοίταξε τὸν Λένο, κι' ἔκαμε μιὰ ἐπιτηδεμένη θεατρικὴ χειρονομία, γιὰ νὰ τοῦ δείξει πὼς εἶναι ἄξια νὰ παίξει στὸν κινηματογράφο. Ἀνασήκωσε τὸ χέρι της καὶ κούνησε ἀνάλαφρα τὰ δάχτυλά της, τὸ μικρὸ της δαχτυλάκι πιὸ πίσω ἀπὸ τ' ἄλλα.

Ὁ Λένος ἀναστέναξε βαθιά. Ἦξεω, ἀκούγονταν οἱ χτύποι ἀπὸ τὰ πέταλα πάνω στὴ σιδερένια θέργα, κι' ἔπειτα ζητωκραυγὲς καὶ παλαμάκια.

—Κάποιος θὰ πέρασε τὸ πέταλο στὴ θέργα, εἶπε ἡ γυναῖκα τοῦ Κέρλυ.

Τὸ φῶς ἀνέβαινε, πιὸ ψηλά, ὅσο ἔγερνε ὁ ἥλιος. Οἱ λαμπερὲς λουρίδες ἀνεβήκανε στὸν τοῖχο, κι' ἔπεφταν τώρα πάνω στὰ παχυνιά καὶ πάνω στὰ κεφάλια τῶν ἀλόγων.

—Ἄν πάρω τὸ κουτάβι ἀπὸ δῶ καὶ τὸ πετάξω, μπορεῖ ὁ Τζώρτζ νὰ μὴν καταλάβει τίποτα. Καὶ τότε θὰ μ' ἀφήσει νὰ νιάζομαι τὰ κουνέλια.

Ἡ γυναῖκα τοῦ Κέρλυ θύμωσε:

—Δὲν ἔχεις στὸ νοῦ σου τίποτ' ἄλλο παρὰ μόνο τὰ κουνέλια;

—Ξέρεις; Θάχουμε ἕνα χτηματάκι, τῆς ἐξήγησε ὑπομονητικὰ ὁ Λένος. Ἔνα σπίτι κι' ἕνα περβόλι κι' ἕνα μέρος γιὰ νὰ φυτεύουμε θῆκο, κι' αὐτὸς ὁ θῆκος θάναί γιὰ νὰ τρῶνε τὰ κουνέλια, κι' ἐγὼ θὰ παίρνω ἕνα σακί, νὰ τὸ γεμίζω θῆκο καὶ νὰ ταίζω τὰ κουνέλια.

—Γιατὶ μουρλαίνεσαι τόσο πολὺ γιὰ τὰ κουνέλια; τὸν ρωτᾷ.

Ὁ Λένος σκέφθηκε βαθιά, προτοῦ νὰ βγάλει ἕνα συμπεράσμα. Μὲ προφύλαξη, τὴ σίμωσε ὅσο μποροῦσε πιὸ κοντὰ, ὥσπου ἀκούμπησε πάνω της.

—Μ' άρέσει νά χαϊδεύω τά θμορφα πράματα. Μιά φορά, είδα, σ' ένα πανηγύρι, κάτι κουνέλια με μακριά τρίχα. Ήτανε πολύ θμορφα. Καμιά φορά, χαϊδεύω και ποντίκια, μα μόνο σά δε θρίσκω τίποτα πιό θμορφο.

Ή γυναίκα του Κέρλυ άποτραθήχτηκε λιγάκι από κοντά του.

—Θαρρώ πώς είσαι θλαμμένος του κάνει.

—“Οχι, δέν είμαι, τής λέει σοβαρά. “Ο Τζώρτζ λέει πώς δέν είμαι. Μ' άρέσει νά χαϊδεύω τά θμορφα πράματα, τά τρυφερά.

Ή εκείνη σά νά ξεθαρρεύτηκε.

—Και σέ ποιόν δέν άρέσει; του λέει. Άρέσει στού καθενός. Νά, έμένα μ' άρέσει νά ψαχουλεύω τά μεταξωτά και τά θελοϋδα.

—Σ' άρέσει τό θελοϋδο;

“Ο Λένος πλατάγισε τή γλώσσα του.

—Και θέβαια μ' άρέσει! Κάποτε είχα κι' εγώ ένα κομμάτι θελοϋδο,—μου τ'όχε δώσει μια κυρά, ή θειά μου ή κυρά - Κλάρα. Νά, ένα τόσο μεγάλο κομμάτι. Νά τ'όχα τώρα!... Μά τ'όχασα, τής λέει θλιμμένα. Πάει καιρός πού τ'όχασα.

Ή γυναίκα του Κέρλυ γέλασε κοροϊδευτικά.

—Είσαι μουρλός. Είσαι θμως καλό παιδί, νά, ίδιος σάν ένα μεγάλο μωρό. Μά μπορεί κανένας νά θγάλει κάποιον νόημα άπ' όσα λές. Κι' εγώ, άμα χτενίζω τά μαλλιά μου, κάθομαι μερικές φορές και τά χαϊδεύω, γιατί ναι τόσο μαλακά!

Γιά νά του δείξει πώς κάνει, πέρασε τά δάχτυλά της πάνω στο κεφάλι της.

—Μερικοί έχουνε τραχιά μαλλιά, του λέει καμαρώνοντας για τά δικά της. Πάρε τόν Κέρλυ. Τά μαλλιά του είναι ίδια σύρματα. Μά τά δικά μου είναι θμορφα και μαλακά. Τά θουρτσιζω θέβαια όλη τήν ώρα,—γι' αυτό ναι μαλακά. Νά, θάλε τό χέρι σου νά δείς.

Ή επικασε τό χέρι του Λένου και τ'όθαλε πάνω στο κεφάλι της.

—Γιά δές τί μαλακά πού είναι!

“Ο Λένος θάλθηκε νά τής χαϊδεύει τά μαλλιά, με τά χοντρά του δάχτυλα.

—Πρόσεχε μη μου τά χαλάσεις, του κάνει.

—Τι θμορφα πούναι, είπε ό Λένος κι' όλο τά χαϊδευε πιό δυνατά. Τι θμορφα πούναι.

Πρόσεχε! Θά μου τά χαλάσεις!

Κι' έπειτα του φωνάζει θυμωμένη:

Φτάνει πιά, μου τ'άκανες κουθάρι!

Άποτράθηξε τό κεφάλι της στο πλάι, μα τά δάχτυλα του Λένου άδραξαν τά μαλλιά της και πιάστηκαν άπάνω τους.

—Άφησέ τα! του φώναξε. Άφησέ τα!

“Ο Λένος τρόμαξε, τό πρόσωπό του συσπάστηκε από τόν τρόμο. Ή εκείνη άρχισε νά ξεφωνίζει, και τότε ό Λένος τής έκλεισε τό στόμα και τή μύτη με τό άλλο του χέρι.

—Μή, τής λέει παρακαλεστικά. Μη φωνάζεις, γιατί θ' άκούσει ό Τζώρτζ και θά θυμώσει μαζί μου.

Ή εκείνη πάλευε άπελπισμένα, για νά ξεφύγει από τά χέρια του, και στριφογύριζε πάνω στ' άχυρο για νά έλευθερωθεί. Κάτω από τή χεράκλα του Λένου, θγήκε μια πνιγμένη φωνή. “Ο Λένος άρχισε νά κλαίει από τό φόβο του.

—“Αχ, μή! τήν παρακάλεσε. “Ο Τζώρτζ θά πεί πώς έκαμα κακά πράγματα. Δέ θά μ' άφήσει νά νιαστώ τά κουνέλια.

Χαλάρωσε λίγο τό χέρι του πάνω στο στόμα της, και τότε ξεφύγε μια θραχινή κραυγή. “Ο Λένος θυμωσε:

—Μή! σου λένε. Δέ θέλω νά στριγκλίζεις. Θά θρω τό μπθλά μου μ' έσένα, καλά τ'όλεγε ό Τζώρτζ. Νά μην τό ξανακάνεις!

Ή εξακολουθούσε νά παλεύει, τά μάτια της ήταν άγριεμένα από τόν τρόμο. Θυμωμένος καθώς ήταν άρχισε νά τήν τραντάζει.

—Μή στριγκλίζεις, τής λέει κι' όλο τήν τραντάζει.

Τό κορμί της σφάδαζε σάν του ψαριού. “Επειτα άπόμεινε άκίνητη, γιατί ό Λένος τής είχε στραμπουλίξει τό λαιμό.

Τήν κοίταξε, άποτράθηξε με προφύλαξη τό χέρι του από τό στόμα της,—μα εκείνη απόμεινε άκίνητη.

—Δέ θέλω νά σου κάμω κακό, τής λέει μα θά θυμώσει ό Τζώρτζ μαζί μου, αν σ' άκούσει νά στριγκλίζεις.

Ή και καθώς εκείνη ούτε κούνησε ούτε άποκρίθηκε, έσκυψε πάνω της νά δεί. Τής άνασήκωσε τό μπράτσο,

καί τ' ἄφησε νά ξαναπέσει. Γιά μιὰ στιγμή, ἀπόμεινε σασιτισμένος. Ἐπειτα ψιθύρισε μέ τρόπο:

Ἐκαμα κακὰ πράματα, πάλι ἔκαμα κακὰ πράματα!

Ἀρχιζε νά φτυαρίζει τ' ἄχυρο μέσας στίς χοῦφτες του, καί νά ρίχνει πάνω της ὡσπου τή μισοσκέπασε.

Ἐξω ἀπό στάβλο ἀκούγονταν οἱ φωνές τῶν παλικαριῶν καί ὁ χτύπος πού ἔκαναν, τὰ πέταλα πάνω στό σίδερο. Γιά πρώτη φορά ὁ Λένος πῆρε εἶδηση τί γινόταν ἔξω. Ζάρωσε μέσα στ' ἄχυρο καί ἀφουγκράστηκε.

—Ἐκαμα ἓνα πολὺ κακὸ πρᾶμα, μουρμούρισε. Δέν ἔπρεπε νά τὸ κάμω. Θά θυμώσει ὁ Τζῶρτζ. Καί... μούχε πεί. καί νά κρυφτῶ μέσ στό ρουμάνι ὡσπου νάρθει. Θά θυμώσει. Μέσ στό ρουμάνι ὡσπου νάρθει. Ἐτσι μούχε πεί.

Πῆγε ὡς τὴν πεθαμένη καί τὴν ξανακοίταξε. Πλαί της κοιτόταν τὸ κουτάβι. Ὁ Λένος τῆπιασε ἀπὸ χάμω.

—Θά τὸ πετάξω, λέει, θά τὸ πετάξω. Φτάνει τούτη δῶ.

Ἐκρυψε τὸ κουτάβι κάτω ἀπ' τὸ σακάκι του, σκαρφάλωσε στὸν τοῖχο τοῦ στάβλου, καί πρόβαλε μέσ ἀπὸ τίς ρωγμές, πρὸς τὸ μέρος πού οἱ ἄλλοι ἔπαιζαν τὰ πέταλα. Ἐπειτα, σύρθηκε ὡς τὸ τελευταῖο παχνί κι ἔξαφανίστηκε.

Οἱ λουρίδες τοῦ ἡλιου εἶχαν ἀνεθεῖ ἀκόμα πιὸ ψηλά στὸν τοῖχο, τὸ φῶς λιγότευε μέσα στό στάβλο. Ἡ γυναίκα τοῦ Κέρλυ, ξαπλωμένη ἀνάσκελα, ἦταν μισοκρυμμένη μέσα στ' ἄχυρα.

Ἀπόλυτη ἡσυχία στό στάβλο καί σ' ὄλο τὸ ὑποστατικό. Ἀκόμα, σὰ νάχαν μαλακώσει καί ὁ κρότος πού ἔκαναν τὰ πιασμένα πέταλα καί οἱ φωνές. Μέσα στό στάβλο σκοτείνιαζε ὀλοένα, μὰ ἔξω ἦταν ἀκόμα μέρα. Ἐνα περισσότερὸ μῆκε ἀπὸ τὴν ἀνοιχτὴ μπασιά, πέταξε τρόγυρα καί ξαναβγήκε. Πίσω ἀπὸ τὸ τελευταῖο παχνί, πρόβαλε ἓνα μακρόστενο τσοπανόσκυλο μέ θοαριὰ θυζιά καί κρεμασμένες ρόγες. Ἐκαμε νά πάει ὡς τὴν κασέλα μέ τὰ κουτάβια, μὰ, μεσοδρομῖς, ὀσμίστηκε τὴ μυρωδιά τῆς πεθαμένης καί ἡ ραχοκοκαλιά του ἀνατρίχιασε. Σύρθηκε ὡς τὴν κασέλα κλαψιαρίζοντας λυπητερὰ, καί πήδησε μέσα, ἀνάμεσα στὰ κουτάβια.

Ἡ γυναίκα τοῦ Κέρλυ κειτότανε μισοσκεπασμένη μέ

τὰ κίτρινα ἄχυρα. Καί ἡ προστυχιά, καί ἡ συλλογή, καί ἡ στενοχώρια κι' ὁ πόνος πῶς δέν τὴν πρόσεχαν,—ὄλα εἶχαν φύγει ἀπὸ τὸ πρόσωπό της. Ἦταν πολὺ ἁμορφη, ἀπλή, τὸ πρόσωπό της γλυκὸ καί ὄλο νιότη. Τὰ μάκιγιαρισμένα της μάγουλα καί τὰ θαμμένα χεῖλια της τὴ δείχνανε σὰ ζωντανή, σὰ νά κοιμότανε ἀνάλαφρὰ. Τὰ κατσαρωμένα της μαλλιά, τὰ λουκανικάκια, ἀπλώνονταν κάτω ἀπ' τὸ κεφάλι της πάνω στ' ἄχυρα. Τὰ χεῖλια της χαμογελοῦσαν μισοἀνοιχτά.

Ὅπως συμβαίνει μερικές φορές ἔτσι καί ἡ στιγμή ἐκείνη ἀπόμεινε μετέωρη, ἀσάλευτη, κράτησε πολὺ περισσότερο ἀπ' ὅτι κρατάει συνήθως μιὰ στιγμή. Κάθε θόρυβος, κάθε κίνηση σταμάτησαν γιὰ πολὺ, πολὺ περισσότερο ἀπὸ μιὰ περαστικὴ στιγμή.

Ἐπειτα, σιγά - σιγά ἐξήτησε πάλι ὁ χρόνος, καί ἄρχισε νά προχωρεῖ μέ τεμπελιά. Στὸ μέρος πού ἦταν ἀραδιασμένα τὰ παχνιά, τ' ἄλλα χτύπησαν μέ τὰ πόδια τους τὴ γῆς, κι' οἱ ἀλυσίδες κουδούνισαν. Ἐξω οἱ φωνές δυνάμωσαν καί γίνανε πιὸ καθαρές.

Ἡ φωνὴ τοῦ γέρο - Κάντυ ἀκούστηκε νάρχεται πίσω ἀπὸ τὸ τελευταῖο παχνί:

—Λένο, ἔ Λένο! Ἐδῶ εἶσαι; Ἐκαμα κι' ἄλλα σχέδια μέ τὸ νοῦ μου. Νά σου πῶ τί θά μπορούσαμε νά κάνομε...

Ὁ γέρο - Κάντυ πρόβαλε πλαί στό τελευταῖον παχνί.

—Ἐ, Λένο! ξαναφώναξε.

Σταμάτησε κι' ἀπόμεινε ἀκίνητος. Ἐτριψε μέ τὸν κομμένο καρπὸ τοῦ χεριοῦ του τίς τραχιές τρίχες πάνω στό ἀξύριστο μάγουλό του.

—Δέν ἦξερα πῶς εἶσ' ἐδῶ μέσα, λέει τῆς γυναίκας τοῦ Κέρλυ.

Καθῶς δέν πῆρε ἀπάντηση, πῆγε κοντά.

—Δέν εἶναι σωστὸ νά κοιμάσαι ἐδῶ χάμω, τῆς λέει σὰ ν' ἀποδοκίμαζε τὸ κάμωμά της.

Πῆγε ἀκόμα πιὸ κοντά.

—Χοιστὲ καὶ Κύριε!

Κοίταξε γύρῳ του, ἀναζητώντας, ἀνώφελα, καμιὰ βοήθεια,—κι' ὄλο ἔτριβε τὰ γένηια του. Ἀναπήδησε καθῶς στεκόταν, καί θγήκε ἀπὸ τὸ στάβλο θιαστικά.

Μὰ ὁ στάβλος εἶχε ζωντανέψει πάλι. Τ' ἄλογα χτυπούσανε χάμω τὰ πόδια τους καὶ ρουθούνιζαν, μασοῦσαν τ' ἄχυρο καὶ κουδουνίζανε τὶς ἀλυσίδες. Ὁ Κάντυ ξαναγύρισε ἀμέσως, καὶ μαζί του ὁ Τζώρτζ.

—Τὶ ἤθελες νὰ μοῦ δείξεις; τὸν ρωτᾷ ὁ Τζώρτζ.

Ὁ Κάντυ ἔδειξε μὲ τὸ δάχτυλο τὴ γυναῖκα τοῦ Κέρλυ.

Ὁ Τζώρτζ ρώτησε:

—Τὶ γυρεύει τούτη ἐδῶ χάμω;

Πῆγε πὶδ κοντά, κι' ἔβαλε τότε μιὰ φωνὴ ὅπως πρῶ-
τύτερα ὁ Κάντυ.

—Χριστὲ καὶ Κύριε!

Γονάτισε πλάι της μὲ μιᾶς, ἀκούμπησε τὸ χέρι του πάνω στὸ μέρος τῆς καρδιάς της. Ὅταν πιά ξανασηκώθηκε, ἀργὰ καὶ μὲ δυσκολία, τὸ πρόσωπό του ἦταν σκληρὸ καὶ σφιχτὸ σὰν τὸ ξύλο. Καὶ ἡ ἔκφραση τῶν ματιῶν του ἦταν σκληρή.

Ὁ Κάντυ λέει τότε:

—Ποιὸς τῶκανε;

Ὁ Τζώρτζ τὸν κοίταξε μὲ ψυχρὴ ματιά:

—Δὲν τὸ θάζει ὁ νοῦς σου;

Ὁ Κάντυ σῶπαινε.

—Ἐπρεπε νὰ τῶχα προμαντέψει, λέει ἀπελπισμένα ὁ Τζώρτζ. Ὡστόσο, τώρα ποῦ τὸ συλλογιέμαι, μιὰ τέτοια ἰδέα σὰ νὰ τριγυρνοῦσε μέσα στὸ μυαλό μου.

—Τὶ θὰ κάνουμε τώρα; Τζώρτζ, τὶ θὰ κάνουμε τώρα; ρώτησε ὁ Κάντυ.

Ὁ Τζώρτζ ἄργησε ν' ἀποκριθεῖ.

—Μοῦ φαίνεται... θὰ πρέπει νὰ τὸ ποῦμε στὰ... παιδιά. Θὰ πρέπει νὰ τὸν πιάσουμε καὶ νὰ τὸν κλειδώσουμε κάπου. Δὲ μπορούμε νὰ τὸν ἀφήσουμε νὰ τὸ σκάσει, — θὰ πέθαινε ἀπ' τὴν πείνα ὁ κακομοῖρης... Ποιὸς ξέρει, μπορεῖ καὶ νὰ μὴν τὸν κακομεταχειριστοῦνε, πρόσθεσε θέλοντας νὰ καθησυχάσει τὸν ἑαυτὸ του.

Μὰ ὁ Κάντυ τοῦ λέει ζωηρά:

—Πρέπει νὰ τὸν ἀφήσουμε νὰ τὸ σκάσει. Δὲν τὸν ξέρεις ἐσὺ τὸν Κέρλυ. Ὁ Κέρλυ εἶναι ἄξιος νὰ θάλει νὰ τὸν λυντσάρουνε. Ὁ Κέρλυ θὰ θελήσει νὰ τὸν ξεπαστρέψει.

Ὁ Τζώρτζ παρακολουθοῦσε τὰ χεῖλια τοῦ Κάντυ.

—Ναί, εἶπε στὸ τέλος, ἔχεις δίκιο, αὐτὸ θὰ θελήσει ὁ Κέρλυ. Τὸ ἴδιο θὰ θελήσουνε καὶ τὰ παιδιά, — καὶ κοί-

ταξε ἄλλη μιὰ φορά τὴ γυναῖκα τοῦ Κέρλυ.

Δὲν μπόρεσε πιά νὰ κρατηθεῖ ὁ Κάντυ, καὶ μίλησε γι' αὐτὸ ποῦ φοβόταν περισσότερο ἀπ' ὅλα:

—Ἐσὺ κι' ἐγὼ μπορούμε οἱ δύο μας ν' ἀγοράσουμε τὸ χτηματάκι ἐκεῖνο, ἔ Τζώρτζ; Μπορούμε οἱ δύο μας νὰ ζήσουμε' ἐκεῖ πέρα ὁμορφα καὶ καλά, — ἔτσι δὲν εἶναι, Τζώρτζ; Ἔτσι δὲν εἶναι;

Προτοῦ ν' ἀποκριθεῖ ὁ Τζώρτζ, ὁ Κάντυ κατέβασε τὸ κεφάλι του καὶ κοιτοῦσε τ' ἄχυρα. Εἶχε κιόλα καταλάβει.

Ὁ Τζώρτζ εἶπε μὲ σιγαλὴ φωνή:

—Θαρρῶ κι' ἐγὼ πὼς τῶχα καταλάβει ἀπ' τὴν ἀρχή, — θαρρῶ πὼς τῶχα καταλάβει πὼς δὲ θὰ γινότανε ἡ δουλειά. Μὰ τοῦ ἄρεσε τόσο πολὺ ν' ἀκούσει νὰ μιλοῦν πάνω σ' αὐτὸ, ποῦ στὸ τέλος ἄρχισα κι' ἐγὼ νὰ τὸ πιστεύω.

—Ὡστε... ὅλα τελειώσανε; ρώτησε κατσούφικα ὁ Κάντυ.

Ὁ Τζώρτζ δὲν ἀποκρίθηκε σ' αὐτὸ ποῦ τὸν ρωτοῦσε. Λέει μονάχα:

—Θὰ τελέψω τὸ μῆνα μου ἐδῶ χάμω, θὰ πάρω τὰ πενήντα μου τάλαρα, καὶ θὰ πάω νὰ περάσω νυχτιὰ σ' ἕνα μπορντέλο. Ἡ θὰ πάω νὰ τὰ παίξω, — δὲ θὰ τὸ κουνήσω ἀπὸ κεῖ, ὥσπου νὰ φύγει κι' ὁ τελευταῖος. Ἐπειτα θὰ ξαναπιιάσω δουλειά, θὰ δουλέψω ἕνα μῆνα, καὶ θὰ τσεπώσω ἄλλα πενήντα τάλαρα.

—Εἶναι τόσο καλὸ παιδί, εἶπε ὁ Κάντυ. Δὲν τὸ φανταζόμουνα ποτὲ πὼς θῶκανε ἕνα τέτοιο πράμα.

Ὁ Τζώρτζ κοίταξε πάλι τὴ γυναῖκα τοῦ Κέρλυ.

—Ὁ Λένος, εἶπε δὲν τῶκαμε ἀπὸ κακία. Ὅλο κακὲς πράξεις ἔκανε, μὰ ὄχι ἀπὸ κακία.

Ἄναστηλῶσε τὸ κορμί του, καὶ γύρισε πρὸς τὸ μέρος τοῦ Κάντυ:

—Ἄκουσε τώρα. Πρέπει νὰ τὸ ποῦμε στὰ παιδιά. Φαντάζομαι πὼς θὰ τὸν πιάσουνε καὶ θὰ τὸν κλείσουν, δὲν γίνεται ἄλλιῶς. Μπορεῖ κιόλα νὰ μὴν τὸν χτυπήσουνε.

Καὶ πρόσθεσε μ' ἔντονη φωνή:

—Δὲ θὰ τοὺς ἀφήσω νὰ τὸν χτυπήσουνε. Ἄκου με τώρα. Τὰ παιδιά μπορεῖ νὰ φανταστοῦν πὼς ἀνακατεύτηκα κι' ἐγὼ. Θὰ πάω λοιπὸν τώρα γραμμὴ στὸ θάλαμο. Ἐσὺ θὰ βγεις ἀπὸ δῶ σ' ἕνα λεπτό, καὶ θὰ πεῖς στὰ παιδιά τί εἶδες, κι' ἐγὼ θὰ περάσω σὲ λιγάκι κάνοντας πὼς

δέν ξέρω τίποτα. Θα τὸ κάμεις αὐτὸ γιὰ μένα; Γιὰ νὰ μὴ φανταστοῦνε τὰ παιδιὰ πὼς ἀνακατεύτηκα κι' ἐνῶ;

—Ναί, Τζώρτζ, νάσαι σίγουρος πὼς θὰ τὸ κάμω.

—Πάει καλά. Δῶσε μου δυὸ λεφτὰ καιρὸ, κι' ἔπειτα θῆγες τρέχοντας, καὶ τοὺς τὸ λές, σὰ νὰ τὴ θρῆκες μόνο ἐκείνη τὴ στιγμή. Πηγαίνω.

Ὁ Τζώρτζ θῆγικε ἰδιαστικὰ ἀπὸ τὸ στάβλο. Ὁ γερο-Κάντυ τὸν παρακολουθοῦσε μὲ τὸ μάτι. Ἐπειτα κοίταξε ἀπελπισμένος τὴ γυναίκα τοῦ Κέρλυ, καὶ σιγά-σιγά, ὁ πόνος του καὶ ὁ θυμὸς του ξεσπάσανε σὲ λόγια:

—Μωρὴ ἀλήτισσα! λέει μὲ κακία. Τὸ κατάφερες ὡς-τόσο, ἔ; Χαίρεσαι τώρα, ἔ; Ὁ καθένας τὸλεγε πὼς θὰ μᾶς φέρεις ἄνω-κάτω ἐδῶ μέσα. Δὲν ἤσουνα καλὴ γυναίκα. Δὲν ἤσουνα καλὴ γυναίκα, μωρὴ παλιοπούτανα. Σὰ συλλογιέμαι—κι' ἔτρεμε κλασιάρικα ἢ φωνή του— πὼς θὰ μπορούσα νὰ σκαλίζω τὸ περιθῶλι καὶ νὰ πλένω τίς πιατέλες...

Σταμάτησε γιὰ λίγο. Ἐπειτα ξανάρχισε μὲ μιὰ συρ-τὴ μονότονη φωνὴ τὸ παλιὸ τροπάρι:

—Ἄν τύχαινε κανένα ἵπποδρόμιο ἢ κανένα μάτς φουτ-μπῶλ... θὰ πηγαίναμε κι' ἐμεῖς τὸ δίχως ἄλλο... θὰ λέγα-με: «στὸ διάολο ἢ δουλειά», καὶ θὰ παγαίναμε κι' ἐμεῖς. Θάχαμε κι' ἕνα γουρούνι καὶ κοτόπουλα... καὶ τὸ χειμῶ-να... τὴ σομπούλα μας.. κι' ὅσο θὰ κρατάγανε οἱ θρο-χές.. ἐμεῖς θὰ ραχατεύαμε.

Τὰ μάτια του θουρκώσανε ἀπ' τὰ δάκρυα. Βῆγικε ἀπὸ τὸ στάβλο σέρνοντας τὰ πόδια του, καὶ μὲ τὸ κουλό του χέρι ἔτριβε τ' ἀξέυριστα μάγουλά του.

Ἐξω, τὸ παιγνίδι σταμάτησε μεμιᾶς. Φωνές ρωτού-σανε νὰ μάθουν. Ἐπειτα, ἕνα ποδοβολητό, καὶ βλοῖ τους ὀρμήσανε μέσα στὸ στάβλο. Ὁ Σλίμ, ὁ Κάρλσον, ὁ Γουίτ κι' ὁ Κέρλυ, ὁ ἰκρούς σὲ κάποια ἀπόσταση ἀπὸ τοὺς ἄλ-λους, ἔστερα ὁ Κάντυ, καὶ τελευταῖος-τελευταῖος ἐρχό-τανε ὁ Τζώρτζ. Ὁ Τζώρτζ εἶχε φορέσει τὸ γαλάζιο του κοστούμι, τὸ μαῦρο του καπέλο τῆς χωμένο ὡς τ' αὐτιά. Τρέχοντας, φτάσανε στὸ τελευταῖο παχνί. Τὰ μάτια τοὺς ἀνακαλύψανε, στὰ μισοσκότεινα, τὴ γυναίκα τοῦ Κέρλυ. Σταματήσανε καὶ μείνανε ἀκίνητοι, κοιτάζοντας.

Ὁ Σλίμ τὴν πλησίασε ἀτάραχος, κι' ἔξέτασε τὸ σφυ-γμὸ της. Ἄγγιξε τὸ μάγουλό της μὲ τὰ μακρόστενα δά-

χτυλά του, ἔπειτα πέρασε τὸ χέρι του κάτω ἀπὸ τὸ λαιμό, καὶ ψαχοῦλεψε τὸ σθέρκο της. Ὅταν ἀνασηκώθηκε στὸ τέλος, μεζευτήκανε κι' οἱ ἄλλοι πιδὸ κοντά, κι' ἔτσι λυθή-κανε τὰ μάγια.

Ὁ Κέρλυ ξαναθρῆκε τὴ μιλά του.

—Ξέρω ποιὸς τῶκαμε! αὐτὸς ὁ μαγκλαράς ὁ παλιο-πούστης. Αὐτὸς τῶκαμε. Ὅλ' οἱ ἄλλοι θρискόμαστε ἔξω καὶ παίζουμε τὰ πέταλα.

Γίνικε πῦρ καὶ μανία.

—Ποῦ θὰ μοῦ πάει! Θὰ τὸν πιάσω Πάω νὰ φέρω τὸ πιστόλι μου. Θὰ τὸν σκοτώσω μὲ τὸ χέρι μου, τὸν παλιο-πούσταρο, θὰ τοῦ τραθήξω στὴν κοιλιά. Μπρός, παιδιὰ!

Βῆγικε ἔξαλλος ἀπὸ τὸ στάβλο.

—Πάω νὰ φέρω τὸ λοῦγκερ μου, εἶπε κι' ὁ Κάρλσον θγαίνοντας τρεχάτος κι' αὐτὸς.

Ὁ Σλίμ γύρισε στὸν Τζώρτζ.

—Κι' ἐγὼ φαντάζομαι πὼς τῶκαμε ὁ Λένος, τοῦ λέει μὲ ἤσυχη φωνή. Τῆς στραμπούληξε τὸ λαιμό.

Ὁ Τζώρτζ κούνησε τὸ κεφάλι του δίχως ν' ἀποκριθεῖ. Εἶχε χάσει τὸ καπέλο του τόσο θαθιά, ποῦ δὲν φαινόταν τὰ μάτια του.

—Φαίνεται πὼς τὰ πράγματα γινήκανε ὅπως καὶ τότε στὸ Οὐήντ, ἔξακολούθησε ὁ Σλίμ.

Πάλι κούνησε τὸ κεφάλι του ὁ Τζώρτζ. Ὁ Σλίμ ἀνα-στέναξε.

Θὰ πρέπει νὰ τὸν πιάσουμε. Κατὰ ποῦ λές νὰ τρά-θηξε;

Σὰ ν' ἀργούσανε νὰ θγοῦν τὰ λόγια ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Τζώρτζ.

—Μά...φαντάζομαι...κατὰ κάτω. Ἐρχόμαστε ἀπὸ ψη-λά, θὰ τράθηξε λοιπὸν κατὰ κάτω.

—Θὰ πρέπει νὰ τὸν πιάσουμε, ξανάπε ὁ Σλίμ.

Ὁ Τζώρτζ πῆγε ἕνα βῆμα πιδὸ κοντά:

—Δὲ θὰ μπορούσαμε νὰ τὸν κλείσουμε στὴ φυλακὴ; Εἶναι μουρλός, Σλίμ. Ἰδὲν τῶκαμε ἀπὸ κακία.

Ὁ Σλίμ κούνησε τὸ κεφάλι του.

—Θὰ μπορούσαμε, τοῦ λέει. Θὰ μπορούσαμε ἂν κα-ταφέρναμε τὸν Κέρλυ νὰ μείνει ἐδῶ. Μὰ ὁ Κέρλυ θέλει σώνει καὶ καλά νὰ τὸν σκοτώσει. Εἶναι θυμωμένος ἐξ αἰ-τίας τοῦ χεριοῦ του. Κι' ἔπειτα ὑπόθεσε πὼς τὸν κλείνουνε

στη φυλακή, μέσα σ' ένα κελί. Δεν είναι πράμα, Τζώρτζ.

—Τό ξέρω, είπε ο Τζώρτζ. Τό ξέρω.

—Ο Κάρλσον μπήκε τρέχοντας.

—Μοῦ κλεψε τὸ πιστόλι μου, ὁ μπάσταρδος! Δεν είναι μέσα στή βαλίτσα μου.

Πίσω του ἐρχόταν, ὁ Κέρλυ, κρατώντας ἕνα πιστόλι, μὲ τὸ καλὸ του χέρι. Ὁ Κέρλυ ἦταν τώρα ψύχραιμος.

Μὴ νιάζεστε, παιδιά, τοὺς λέει. Ὁ ἀράπης ἔχει πιστόλι. Θὰ τὸ πάρεις ἐσύ, Κάρλσον. Μόλις τὸν δεῖς, μὴ χάσεις οὔτε δευτερόλεπτο. Τράβα του στήν κοιλιά. Θὰ τὴ φάει ντουμπλέ.

—Εγὼ ὅμως δὲν ἔχω πιστόλι, εἶπε ζωνρὰ ὁ Γουῖτ.

—Τρέχα στὸ Σολεντάτ καὶ ζήτα νὰ σοῦ δώσουν ἕνα πιστόλι κόλτ. Νὰ πᾶς νὰ βρεῖς τὸν "Ἄλ Οὐίλτς, τὸν ὑπα-
στυνόμο. Πᾶμε τώρα.

Κοίταξε τὸν Τζώρτζ μὲ ὑποψία.

—Θάρθεις κι' ἐσύ μαζί μας;

—Ναί, θάρθω, εἶπε ὁ Τζώρτζ. "Ἄκου, Κέρλυ,—εἶναι μπουρλὸς ὁ φουκαριάρης. Μὴν τὸν σκοτώσεις. Δεν ἤξερε τί ἔκανε.

—Νὰ μὴν τὸν σκοτώσω; φώναξε ὁ Κέρλυ. Κρατᾷ τὸ πιστόλι τοῦ Κάρλσον. Σίγουρα καὶ θὰ τὸν σκοτώσω.

—Μπορεῖ νὰ τῷ χασε τὸ πιστόλι του ὁ Κάρλσον, εἶπε ὁ Τζώρτζ μὲ μιὰ τελευταία ἐλπίδα.

—Τῷ χα σήμερα τὸ πρωῖ, ἀποκρίθηκε ὁ Κάρλσον. "Ὅχι, ὄχι, μοῦ τὸ πήρε.

Ὁ Σλίμ κοίταξε τὴ γυναίκα τοῦ Κέρλυ.

—Κέρλυ, λέει, ἴσως θάτανε καλύτερα νὰ μείνεις μὲ τὴ γυναίκα σου.

Ὁ Κέρλυ γίνθηκε κατακόκκινος ἀπ' τὸ θυμὸ του.

—Θὰ τὸν ξεκοιλιάσω τὸ μπάσταρδο!—κι' ἄς ἔχω μόνο ἕνα χέρι. Θὰ τὸν φάω!

Ὁ Σλίμ γυρίζει καὶ λέει τοῦ Κάντυ:

—Τότε μείνε σὺ μαζί της, Κάντυ, ἔμεῖς οἱ ἄλλοι ἄς πηγαίνουμε.

Ξεκινήσανε νὰ φύγουν. Ὁ Τζώρτζ στάθηκε μιὰ στιγμή πλάι στὸν Κάντυ, καὶ κοιτάζανε κι' οἱ δυὸ τὴν πεθαμένη, ὥσπου ὁ Κέρλυ φώναξε:

—"Ε, Τζώρτζ! Μὴν τὸ κουνᾶς ἀπὸ κοντά μας, ἀν δὲ θὲς νὰ θάλουμε στὸ νοῦ μας πὼς ἤσουνα κι' ἐσύ ἀνακατεμένος.

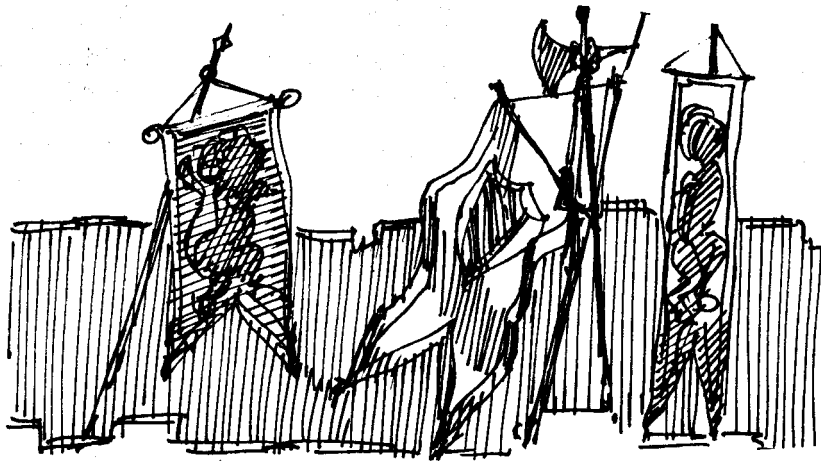
Ὁ Τζώρτζ τοὺς ἀκολούθησε μὲ ἀργὴ περπατησιά. Τὰ πόδια του σέρνονταν βαριά.

Σὰ φύγανε πιά, ὁ Κάντυ κάθισε ἀνακούρκουδα μὲς στ' ἄχυρο, καὶ κοίταζε τὸ πρόσωπο τῆς πεθαμένης.

—Φουκαριάρα κι' ἐσύ! λέει σιγανά.

Τὰ θήματα τῶν ἄλλωνῶν ξεμακραίνανε. Μέσα στὸ στάβλο σκοτεινίαζε ὀλοένα, καὶ τ' ἄλογο, στὸ παχνί του τὸ καθένα, χτυποῦσαν χάμω τὰ ποδάρια τους καὶ κουδουνίζανε τὶς ἀλυσίδες. Ὁ γέρο - Κάντυ ξάπλωσε μέσα στ' ἄχυρο, καὶ σκέπασε τὰ μάτια μὲ τὸ μπράτσο του.

Τὰ πράσινα νερά της βαθιάς λιμνούλας του Ρί-
θερ Σάλινας, ήρεμούσανε μές στο θραδάκι.
'Ο ήλιος είχε κιάλα τραβηχτεί από την κοιλά-
δα, και σκαρφάλωνε στις πλαγιές του Γκάμ-
πιλαν. Σε όλη τη λοφοσειρά, ροδίζανε οι κορ-
φές. Μά κοντά στη λιμνούλα κάτω από τις πιτσιλωτές συ-
κομουριές, ο Ίσκιος άπλωνόταν δροσερός κι' ευχάριστος.
"Ένα νερόφιδο αυλάκωσε την επιφάνεια της λιμνού-
λας, γυρίζοντας το κεφάλι του από τη μιά κι' από την
άλλη, ίδιο περισκόπιο' κολύμπησε όλο το μάκρος της λι-
μνούλας, κι' έφτασε στα πόδια του έρωδιού που στεκόταν
άκίνητος στα ρηγά. Μεμιάς, ένα κεφάλι κι' ένα ράμφος
βουτήξανε αθόρυβα, και τ' άδραξαν άπ' το κεφάλι. Το
ράμφος κατάπιε το φιδάκι, που ή ούρά του σπαρταρού-
σε άπελπισμένα.

Μακριά, πέρα ο άνεμος σφύριξε με όρμη, και μιά
πνοή του πέρασε, ίδιο κύμα, μές από τις κορφές των
δέντρων. Τά φύλλα της συκομουριάς άναταράχτηκαν και
γύρισαν άπό τη μεριά της άσημιάς τους όψης, τά ξερά
φύλλα, χάμω, πετάρισαν λίγα μέτρα. 'Η πράσινη επιφά-
νεια της λιμνούλας ρυτιδώθηκε με κυματάκια.

"Όπως ήρθε άπότομα, τό ίδιο και ξεψύχησε άπότομα

ο άνεμος. Το έξέφωτο ήρεμούσε πάλι. 'Ο έρωδιός στεκό-
τανε στα ρηγά, και παραμόνευε άκίνητος. 'Ακόμα ένα νε-
ρόφιδο κολύμπησε ως τη λιμνούλα, γυρίζοντας το κεφά-
λι του από τη μιά κι' από την άλλη, ίδιο περισκόπιο.

Ξαφνικά, ο Λένος πρόβαλε μές από το ρουμάνι, και
προχώρησε με την αθόρυβη περπατησιά της άρκούδας. 'Ο
έρωδιός χτύπησε το άέρα, με τις φτερούγες του, άπο-
σπάστηκε από το νερό, και πέταξε προς την κατηφοριά
του ποταμού. Το φιδάκι χύθηκε μές στις καλαμιές.

'Ο Λένος ήρθε ήσυχα-ήσυχα στην άκρη της λιμνού-
λας. Γονάτισε και ήπια, μόλις άγγίζοντας τά χείλια του
στην επιφάνεια του νερού. Κι' όταν ένα πουλάκι χοροπή-
δησε πάνω στα ξεραμένα φύλλα, τίναιξε πάνω το κεφά-
λι του με μιάς, τεντώνοντας αυτιά και μάτια προς το
μέρος που άκουσε το θόρυβο. Μά σαν είδε το πουλί,
έσκυψε πάλι και ξανάπια.

'Αφού ήπια, κάθησε στην όχθη, έτσι πλάγια στη λι-
μνούλα, για να μπορεί νάχει το μάτι του στο μονοπάτι.
'Αγκάλιασε τά γόνατά του, κι' άκούμπησε πάνω τους
το πηγούνι του.

Το φώς άποτραβιόταν άπ' την κοιλάδα όλοένα και
οί βουνοκορφές γίνονταν, θαρρείς πιδ λαμπερές.

'Ο Λένος είπε, μιλώντας σιγανά στον έαυτό του:

—'Αμ' τί, δέν το έέχασα! Νά κρυφτώ μές στο ρουμά-
νι και να περιμένω τον Τζώρτζ!

"Έχωσε το καπέλο του ως τά μάτια.

—'Ο Τζώρτζ θά με στείλει στο διάολο. Θά πεί την
ώρα και τη στιγμή πούβγαλε το μελά μου, άντι να τρι-
γυρνά μονάχος.

Γύρισε το κεφάλι του, και κοίταξε τις βουνοκορφές
που λάμπανε.

—Μπορώ να πάω εκεί πάνω και νάβρω μιά σπηλιά,—
και να μην τρώω ποτέ μου σάλτσα ντομάτα, πρόσθεσε
θλιμμένα. Δέ με νιάζει όμωσ. "Αν δέ με θέλει ο Τζώρτζ...
θά φύγω. Θά φύγω.

Τότε, μές από το κεφάλι του Λένου, ξετρύπωσε μιά
κοντόχοντρη γριούλα. Φορούσε χοντρά ματογυάλια, μιά
μικρή λινή ποδιά με τσέπες, και άστραφτε όλόκληρη από

τήν πάστρα. Στάθηκε μπροστά στον Λένο, άκούμπησε τὰ χέρια στους γοφούς, και σουφρώσε τὰ φρύδια της σά νάταν δυσαρεστημένη.

Κι' όταν μίλησε, ή φωνή της ήταν ίδια ή φωνή του Λένου.

—Σ' τ'όπα και σ' τὸ ξανάπα, του λέει. Σ' τ'όπα, νάσαι προσεχτικός με τὸν Τζώρτζ. Είναι καλὸ παιδί και σ' αγαπᾷ. Μά ἰσοῦ τίποτα δὲ νιάζεσαι. Μόνο κακὰ πράματα ξέρεις νά κάνεις.

Κι' ὁ Λένος ἀποκρίθηκε:

—Τὸ πάσκισα, θεια-Κλάρα, κυρά μου. Πάσκισα ὅσο μπόρεσα. Μά ἔλα πὺ εἶμαι τέτοιος!

—Ποτέ σου δὲ τὸν σκέφτηκες τὸν Τζώρτζ, ἔξακολουθῆσε ἐκείνη με τή φωνή του Λένου. Αὐτὸς ὅμως πάντα σὲ φρόντιζε. Σὰν εἶχε ἕνα κομμάτι πίτα, σουδίνε τὸ μισὸ κι' ἀκόμα παραπάνω. Κι' ὄλη τή σάλτσα ντομάτα τήν ἄφηνε γιὰ σένα.

—Τὸ ξέρω, ἀποκρίθηκε θλιμμένα ὁ Λένος. Πάσκισα θεια-Κλάρα, κυρά μου. Πάσκισα ὅσο μπόρεσα...

Τὸν σταμάτησε ἀπότομα:

—Ἄν δὲν ἤσουν ἰσοῦ, θὰ περνοῦσε ζωὴ χαρισάμενη. Θάπαιρνε τὸ ὄδομαδιάτικο, θὰ πήγαινε σ' ἕνα μπορντέλο και θὰ χάλαγε τὸν κόσμο, ἢ θάπαιζε χαρτιά ὡς τὸ πρωί. Μά εἶχε, θλέπεις, τὸ δικό σου μπελά.

Ἄν ὁ Λένος ὄγογοῦσε ἀπ' τὸ κακό του.

—Τὸ ξέρω, θεια-Κλάρα, κυρά μου. Νά κι' ἐγὼ θὰ πάρω τὰ θουνά, και θάβρω μιὰ σπηλιά νά ζήσω κεί μέσα, γιὰ νά μὴ γίνομαι μπελάς του Τζώρτζ.

—Λόγια μονάχα! του κάνει ἐκείνη ζωηρά. Πάντα σου, ἔτσι πουτανίστικα μιλάς, ξέρεις πὺ τίποτα τέτοιο δὲν κοτᾷς νά κάμεις. Του κόλλησες στὸ σθέρκο, και του ὄγάζεις τήν πίστη ἀνάποδα του Τζώρτζ.

—Καλύτερα ὡστόσο νάφευγα, εἶπε ὁ Λένος. Τώρα πιά δὲ θὰ μ' ἀφήνει ὁ Τζώρτζ νά νιάζομαι τὰ κουνέλια.

Ἡ θεια-Κλάρα ἔφυγε. Μὲς ἀπ' τὸ κεφάλι του Λένου ὄγῆκε τώρα ἕνας πελώριος κουνελος. Κάθησε ἀντίκρου του, πάνω στὰ πισινά του, κουνοῦσε τ' αὐτιά και ζάρωνε τή μύτη του. Κι' αὐτὸς μίλησε με τή φωνή του Τζώρτζ.

—Ἐσοῦ, ὄρε μουρλέ, εἶσο ἄξιος νά νιάζεσαι κουνέλια;

—Ἄχι, του λέει.

—Τ'όξερα! Ἐσοῦ δὲν εἶσαι τέτοιος.

Ἄν ὁ Τζώρτζ δὲν ἀποκρίθηκε.

—Τζώρτζ! ἔκαμε ὁ Λένος.

—Ναί;

—Ἐκαμα πάλι ἕνα κακό πράμα.

—Δὲν πειράζει, εἶπε ὁ Τζώρτζ και ξανάπεσε σὲ σιωπή.

Μόνο οἱ κορφογραμμὲς ἀπόμειναν φωτισμένες. Στὴν κοιλάδα, ὁ ἴσκιος ἀπλώνόταν γαλάζιος, ἀπαλός. Ἄκουστήκανε κάτι φωνὲς ἀπὸ μακριά. Ἄν ὁ Τζώρτζ γύρισε τὸ κεφάλι του και ἀφουγκράστηκε.

—Τζώρτζ! ἔκαμε ὁ Λένος.

—Ναί;

—Δὲ θὰ με στείλεις σήμερα στὸ διάολο;

—Νά σὲ στείλω στὸ διάολο;

—Νά, ὄπως ἄλλες φορὲς, σά μουλέγες: «ἂν δὲ σ' εἶχα στὴν καμπούρα μου, θὰ τσέπωνα τὰ πενήντα μου ταλαρακία...».

—Λένο, μὰ τὸ Χριστό, τίποτα δὲ θυμάσαι ἀπ' ὄσα γίνονται, κι' ὄμως θυμάσαι τὸν κάθε μου λόγο.

—Ἐλα, πὲς μου τὸ πάλι...

Ἄν ὁ Τζώρτζ ἔκαμε μιὰ κίνηση, θαρρεῖς πὺς θίαζε τὸν ἑαυτό του. Ἄν ἴδιος ἕνα κομμάτι ξύλο, σά νάλειπε ἢ ψυχὴ του, ἄρχισε νά λέει:

—Ἄν ἤμουνα μονάχος, θὰ ζοῦσο τόσο ἀπλόχερα...

Ἡ φωνὴ του ήταν μονότονη, δίχως κανένα χρωματισμό:

—Θάβρισκα μιὰ δουλειά, δίχως μπελάδες και σκοτούρες.

Σταμάτησε.

Λέγε παρακάτω, του κάνει ὁ Λένος. «Και στὸ τέλος του μήνα...».

—Καί, στὸ τέλος του μήνα, θὰ τσέπωνα τὰ πενήντα μου τάλαρα, και θὰ πήγαινα... σ' ἕνα μπορντέλο...

Πάλι σταμάτησε.

Τὰ μάτια του Λένου λάμπανε ζωηρά καθὼς τὸν κοίταζε.

Λέγε παρακάτω, Τζώρτζ. Δὲ θὰ με μαλώσεις ἄλλο;

—Ἄχι.

Ἐσύ, θρὲ μπάσταρδε; Δὲν εἶσαι ἀξιὸς νὰ γλείψεις οὔτε τὰ παπούτσια μας. Θὰ ξεχάσεις καὶ θὰ μᾶς ἀφήσεις νὰ ψοφήσουμε τῆς πείνας,—νὰ τ' εἶσαι ἀξιὸς νὰ κάμεις. Καὶ τότε τί θὰ πεῖ ὁ Τζώρτζ;

—Δὲ θὰ ξεχάσω! φώναξε ὁ Λένος.

—Θὰ ξεχάσεις, διάολε, εἶπε ὁ κούνελος. Δὲν ἀξίζεις, μωρέ, οὔτε τὴν τσιμπίδα πού θὰ λερώσουνε γιὰ νὰ σὲ πιάσουνε καὶ νὰ σὲ στείλουνε στὸ διάολο κι' ἀκόμα παρπατέρα. Ἐνας Θεὸς τὸ ξέρεي πόσο αἶμα ξφτυσε ὁ Τζώρτζ, γιὰ νὰ σὲ κάμει ἄνθρωπο, μὰ ὅλα πῆγανε στὸ θρόντο. Μωρὲ ἀπομυρλάθηκες ἂν σοῦ περνάει ἀπ' τὸ νοῦ πῶς θὰ σ' ἀφήσει ὁ Τζώρτζ νὰ νιάζεσαι τὰ κουνέλια. Δὲ θὰ σ' ἀφήσει. Θὰ σὲ σπάσει στὸ ξύλο, νὰ τί θὰ σοῦ κάμει ὁ Τζώρτζ.

Ἐὁ Λένος ἀποκρίθηκε τώρα θυμωμένα, σὰ νὰ γύρευε καθγά:

—Ἐχι, τίποτα τέτοιο δὲν θὰ κάμει ὁ Τζώρτζ! Τὸν ξέρω τὸν Τζώρτζ ἀπὸ... δὲ θυμᾶμαι ἀπὸ πότε... καὶ ποτὲ δὲ σήκωσε τὸ χέρι του νὰ μὲ χτυπήσει. Μοῦ φέρνεται καλά, δὲν ἔχει κακιὰ ψυχὴ ὁ Τζώρτζ!

—Βαριέστησε πιά μαζί σου, τοῦ λέει ὁ κούνελος. Θὰ σὲ σπάσει στὸ ξύλο, κι' ἔπειτα θὰ φύγει νὰ σ' ἀφήσει.

—Ἐχι! φώναξε ὁ Λένος ξεαλλος. Τίποτα τέτοιο δὲ θὰ κάμει. Τὸν ξέρω τὸν Τζώρτζ. Ἐὐλο μαζί γυρνοῦμε οἱ δύο μας.

Μὰ ὁ κούνελος ὄλο καὶ ξανάλεγε:

—Θὰ σὲ παρατήσει, θρὲ θεοπάλαθε. Θὰ σὲ παρατήσῃ ὄλομόναχο. Θὰ σὲ παρατήσῃ, θρὲ θεοπάλαθε.

Ἐὁ Λένος ἔκλεισε τ' αὐτιά του μὲ τὰ χέρια.

—Δὲ θὰ μὲ παρατήσῃ, ὄχι, δὲ θὰ μὲ παρατήσῃ...

Ἐπειτα φώναξε:

—Τζώρτζ, Τζώρτζ, Τζώρτζ!

Ἐὁ Τζώρτζ πρόβαλε μὲς ἀπὸ τὸ ρουμάνι, κι' ὁ κούνελος ξανατρύπωσε μὲς στὸ μυαλὸ τοῦ Λένου.

Ἐὁ Τζώρτζ τοῦ λέει ἀτάραχος:

—Τὶ διάολο κάθεσαι καὶ στριγκλίζεις;

Ἐὁ Λένος ἀνασηκώθηκε πάνω στὰ γόνατά του.

—Τζώρτζ, πὲς μου, δὲ θὰ μὲ παρατήσῃς, ἔ;

Ἐὁ Τζώρτζ, σοβαρὸς καὶ ἀλύγιστος, ἤρθε καὶ κάθησε πλάι του.

—Καλά, τότε κι' ἐγὼ θὰ φύγω. Μιά καὶ δὲ μὲ θές, θὰ πάρω τὰ βουνά, καὶ θὰ θρῶ μιὰ σπηλιά νὰ πάω νὰ καθῆσω.

Ἐὁ Τζώρτζ ἔκαμε πάλι μιὰ κίνηση, σὰ νὰ θίαζε τὸν ἑαυτὸ του.

—Ἐχι, τοῦ λέει, σὲ θέλω νὰ μείνεις μαζί μου.

—Τότε, μίλησέ μου ἔπως μοῦ μιλοῦσες πρωτύτερα, τοῦ λέει μὲ πονηρία:

—Τὶ θές νὰ σοῦ πῶ;

—Νά, πῶς εἶναι οἱ ἄλλοι, καὶ πῶς εἶμαστε οἱ δύο μας.

Ἐὁ Τζώρτζ ἄρχισε:

—Οἱ ἄνθρωποι σὰν κι' ἐμᾶς δὲν ἔχουν οἰκογένεια. Κερδίζουν μερικά λεφτά, καὶ τὰ ξοδεύουνε σὲ γλέντια. Δὲν ἔχουνε κανένα στὸ κόσμο νὰ τοὺς πεῖ ἕνα οὔστ...

—Ἐχι ὁ μὴν ἔμεις, ξεφώνισε χαρούμενος ὁ Λένος. Μίλησέ μου τώρα καὶ γιὰ μᾶς.

Ἐὁ Τζώρτζ ἀπόμεινε σιωπηλὸς γιὰ μιὰ στιγμή. Ἐπειτα λέει:

—Ἐχι ὁ μὴν ἔμεις.

—Γιατί...

—Γιατί ἐγὼ ἔχω ἔσένα...

—Κι' ἐσύ ἔχεις ἐμένα... Ἐχουμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, αὐτὸ ναι, ὁ ἕνας μας λέει στὸν ἄλλο ἕνα οὔστ,—φώναξε θριαμβευτικὰ ὁ Λένος.

Τὸ θραδινὸ ἀεράκι φύσηξε στὸ ξέφωτο, οἱ φυλλωσιὲς θροῖσανε, καὶ ρυτιδώθηκε μὲ κυματάκια ἢ ἐπιφάνεια τῆς πράσινης λιμνούλας. Πάλι ἀκουστήκανε κάτι ἀντρίκειες φωνές, τὴ φορὰ τούτη πιὸ κοντὰ παρά πρωτύτερα.

Ἐὁ Τζώρτζ ἔβγαλε τὸ καπέλο του. Ἐπειτα λέει μὲ τρεμουλιαστὴ φωνή:

—Λένο, θγάλε τὸ καπέλο σου. Εἶν' ὁμορφα νὰ νιώθεις τὸ ἀεράκι.

Ἐὁ Λένος ὑπάκουσε. Ἐβγαλε τὸ καπέλο του καὶ τὸ ἀκούμπησε χάμω, μπροστά του. Στὴν κοιλιάδα, ὁ Ἰσκίος ἔγινε πιὸ θαθυγάλαζος, θράδιαζε ὀλοένα. Ἐὁ ἄνεμος ἔφερε ὡς ἐδῶ ἕνα θόρυθο, σὰ νὰ παραμερίζαν καὶ νὰ σπάζανε κλωνιὰ μὲς στὸ ρουμάνι.

—Πὲς μου πῶς θάμαστε οἱ δύο μας, παρακάλεσε ὁ Λένος.

‘Ο Τζώρτζ άφουγκραζότανε με προσοχή τὸ μακρι-
νὸ θόρυβο. Φαινόταν πολὺ άπασχολημένος.

Λένο, γύρισε καὶ κοίτα κατὰ τὸ ποτάμι. Θά σου τὰ
πῶ ἔτσι, πού θάναί σα νά τὰ βλεπες μπροστά σου.

‘Ο Λένος γύρισε τὸ κεφάλι του, κι’ άπόμεινε κοιτά-
ζοντας μακριά, πιδ πέρ’ άπ’ τή λιμνούλα, καὶ ψηλά, ὡς
τις πλαγιές τοῦ Γκάμπιλαν, πού σκοτείνιαζαν.

—Θάχουμ’ ἕνα σπιτάκι... άρχισε ὁ Τζώρτζ.

“Εχῶσε τὸ χέρι στήν πλαϊνή τσέπη τοῦ σακακιοῦ
του, κι’ ἔβγαλε τὸ πιστόλι τοῦ Κάρλσον. “Ανοιξε τήν
άσφάλεια, καὶ τὸ κρατοῦσε άκουμπισμένο χάμω, πίσω
άπο τήν πλάτη τοῦ Λένου. Κοίταξε τὸ πίσω μέρος τοῦ
κεφαλιοῦ τοῦ Λένου, ἐκεῖ πού ένώνονται τὸ ραχοκόκαλο
μὲ τὸ κρανίο.

Κάποιος φώναξε στὸ πάνω μέρος τοῦ ποταμιοῦ, καὶ
κάποιος τοῦ άποκρίθηκε.

—“Ελα, πές μου παρακάτω, εἶπε ὁ Λένος.

‘Ο Τζώρτζ σήκωσε τὸ πιστόλι, τὸ χέρι του ἔτρεμε,
καὶ άναγκάστηκε νά τὸ κατεβάσει πάλι καὶ νά τ’ άκουμ-
πήσει χάμω.

—“Ελα, πές μου παρακάτω, εἶπε ὁ Λένος. Πῶς θά-
ναί; Θάχουμ’ ἕνα χτηματάκι...

—Θάχουμε καὶ μιὰ άγγελάδα, εἶπε ὁ Τζώρτζ. Μπορεῖ
κι’ ἕνα γουρούνι καὶ κοτόπουλα... καὶ στὸ πρεθόλι θά...
θά φυτέψουμε καὶ βῆκο...

—Γιὰ τὰ κουνέλια! φώναξε ὁ Λένος.

—Γιὰ τὰ κουνέλια, επανέλαθε ὁ Τζώρτζ.

—“Εγὼ θά τὰ νιάζομαι τὰ κουνέλια!

—“Εσὺ θά τὰ νιάζεσαι τὰ κουνέλια.

‘Ο Λένος κρυφογελοῦσε χαρούμενος κι’ εὐτυχησμένος.

—Καὶ θά ζοῦμε άπο τὶς σοδεῖές μας!

—Ναί.

—‘Ο Λένος γύρισε τὸ κεφάλι του.

—Μή, Λένο, Κοίταζε μακριά, πέρ’ άπο τὸ ποτάμι,
νάβλεπες τὸ χτηματάκι μας.

‘Ο Λένος ὑπάκουσε. ‘Ο Τζώρτζ κοίταξε χάμω τὸ
πιστόλι.

Τώρα, άκούγονταν καὶ πατήματα μὲς στὸ ρουμάνι.

‘Ο Τζώρτζ γύρισε νά δεῖ κατὰ κεῖ.

—“Ελα, Τζώρτζ, λέγε μου παρακάτω. Πότε θά γί-
νουν ὄλ’ αὐτά;

—Θά γίνουν γρήγορα.

—“Εσὺ... κι’ ἐγὼ! “Ολοὶ θά σ’ άγαποῦνε, θάναί κα-
λοὶ μαζί σου! Δέν θάχουμε πιά οὔτε μπελαδες οὔτε φα-
σαρίες. Κανένας άνθρωπος δὲ θά κάνει κακὸ τοῦ άλ-
λουοῦ καὶ οὔτε θά κλέβει πιά τὸν ἄλλο!

‘Ο Λένος εἶπε:

—Φανταζόμουνα πῶς ἦσουν θυμωμένος μαζί μου,
Τζώρτζ.

—“Οχι, Λένο, ὄχι, δέν εἶμαι θυμωμένος. Ποτὲ δὲ θύ-
μωσα μαζί σου, οὔτε καὶ τώρα εἶμαι θυμωμένος. Θέλω
νά τὸ καταλάβεις, νάσαι βέβαιος γι’ αὐτό.

Οἱ φωνές άκούγονταν πολὺ κοντά. ‘Ο Τζώρτζ σήκωσε
τὸ πιστόλι, καὶ άφουγκράστηκε.

—“Ας τὸ κάνουμε τώρα γρήγορα, Τζώρτζ, τὸν πα-
ρακάλεσε ὁ Λένος. “Ας πάρουμε γρήγορα τὸ χτηματάκι.

—Μὰ βέβαια, άμέσως. Τῶχω κιόλα. Τῶχουμε.

‘Ο Τζώρτζ σήκωσε τὸ πιστόλι, τὸ σπερέωσε στὸ χέ-
ρι του, μὲ τήμπούκα κοντὰ στὸ πίσω μέρος τοῦ κεφα-
λιοῦ τοῦ Λένου. Τὸ χέρι του ἔτρεμε δυνατά, μὰ, σὲ μιὰ
στιγμή, τὸ πρόσωπο τοῦ Τζώρτζ γαλήνεψε, καὶ τὸ χέρι
του γίνηκε σταθερό. Πίεσε τή σκανδάλη. ‘Ο κρότος τῆς
πιστολιᾶς άντιλάλησε ὡς τὰ θουναλάκια πέρα καὶ ξανα-
κύλησε πίσω. ‘Ο Λένος τινάχτηκε, ἔπειτα ἔγειρε μπρο-
στά, ἔτσι άπαλά, πάνω στὸ ἄμμο, κι’ άπόμεινε πεσμένος
δίχως τὸν παραμικρὸ σπασμό.

‘Ο Τζώρτζ άναρίγησε καὶ κοίταξε τὸ πιστόλι. “Ε-
πειτα τὸ πέταξε μακριά, στήν άκροποταμιά, κοντὰ στὸ
σῶρὸ τὶς σάχτες.

Τὸ ρουμάνι γέμισε φωνές καὶ ποδοβολητά. “Η φωνή
τοῦ Σλίμ, δυνατά:

—Τζώρτζ! Ποῦσαι, Τζώρτζ!

Μὰ ὁ Τζώρτζ καθότανε άλύγιστος πλάι στὸ ποτάμι
καὶ κοίταζε τὸ δεξί του χέρι πού εἶχε πετάξει τὸ πιστό-
λι. Οἱ ἄλλοι ξεπρόβαλαν τρέχοντας στὸ ξέφωτο, μπρο-
στά-μπροστά ὁ Κέρλυ. Εἶδε τὸ Λένο νά κείτεται πάνω
στὸν ἄμμο.

—Νά τος! Τὸν βρήκα!

Πῆγε άπο πάνω του καὶ τὸν κοίταξε, κι’ ἔπειτα κοί-
ταξε τὸν Τζώρτζ:

—Στὸ πίσω μέρος τοῦ κεφαλιοῦ, σωστά καταμεσίς, λέει σιγανά.

Ὁ Σλίμ πήγε κατευθείαν στὸν Τζώρτζ καὶ κάθησε πλάι του, πολὺ-πολὺ κοντά του.

—Μὴν τὸ συλλογιέσαι ντίπ, λέει ὁ Σλίμ. Εἶναι φορὲς πού ὁ ἄνθρωπος ζορίζεται ἀπὸ μιὰ ἀνάγκη.

Ὡστόσο ὁ Κάρλσον στεκότανε πάνω ἀπ' τὸν Τζώρτζ.

—Πῶς τὰ κατάφερες; τὸν ρώτησε. Γιά πές μας.

—Τὰ κατάφερα, εἶπε ὁ Τζώρτζ μὲ ἀποκαμωμένη φωνή.

—Εἶχε τὸ πιστόλι μου;

—Ναί. Εἶχε τὸ πιστόλι σου.

—Κί' ἐσὺ τοῦ πὸ πήρες καὶ τὸν σκότωσες;

—Ναί. Ἔτσι γίνηκε.

Μόλις ἀκούγονταν ἡ φωνὴ τοῦ Τζώρτζ. Κοίταζε ἐπίμονα τὸ δεξί του χέρι, πού εἶχε κρατήσει τὸ πιστόλι.

Ὁ Σλίμ τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ μπράτσο καὶ τὸν κούνησε.

—Ἔλα, Τζώρτζ. Πᾶμε νὰ πιούμεε κάτι οἱ δυὸ μας.

Τὸν βοήθησε νὰ σηκωθεῖ.

—Ναί, νὰ πιούμεε, ψιθύρισε ὁ Τζώρτζ.

Ὁ Σλίμ τοῦ λέει:

—Ἔτσι ἔπρεπε νὰ γίνῃ, Τζώρτζ. Δὲ μπορούσες νὰ κάμεις διαφορετικά,—στ' ὀρκίζομαι. Ἔλα τώρα, πᾶμε οἱ δυὸ μας.

Μπήκανε στὸ μονοπάτι, καὶ πήραν τὸν ἀνήφορο.

Ὁ Κέρλυ καὶ ὁ Κάρλσον τοὺς κοίταζαν πού ξεμάκραινα. Ὁ Κάρλσον λέει τότε:

—Τὶ διάλο μεράκι τοὺς τρώει αὐτοὺς τοὺς δυὸ;

Τ Ε Λ Ο Σ